

D 59964

duhovno življenje la vida espiritual

1958 · LETO XVI

M A J

Vse rožce po polju bom skupaj nabral
in venček Mariji za šmarnice dal...

Naslovna stran: Pomlad v Martuljku

Spet kliče nas venčani maj,
k Mariji v nadzemeljski raj.
Cvetlice dobrove si venčajo glave,
raduje se polje in gaj...

duhovno življenje la vida espiritual

Leto XXVI.

Št. 5

Maj

O, ti Kraljica majnika!

Ko je bil sveti Janez Vianney star štiri leta, mu je mati podarila kipec Matere božje. Ob tem kipu, ki ga je iz lesa izrezljala roka preprostega podobarja, je bil sv. Janez kot otrok nepopisno srečen. Dostikrat so ga videli, kako je v kakšnem kotičku postavil Marijin kip na stolček in pred njim kleče molil. „Oh, kako rad sem imel ta kip!“ je dejal svetnik 70 let pozneje. „Ne ponoči ne podnevi se nisem mogel ločiti od Marije in nisem mogel mirno spati, če nisem imel tega kipa poleg sebe v postelji. Ljubezen do Matere božje nosim najdlje v svojem srcu; ljubil sem jo, še preden sem jo poznal.“

Pozneje, ko mu je bilo okrog trinajst let, je sv. Janez Vianney dobil od neke redovnice škatlico s kipcem Matere božje. Ko je čez nekaj dni s starejšim bratom kopal v vinogradu, je imel s seboj tudi to škatlico z Marijo. Poljubil je Marijin kipec in vrgel škatlico z njim nekaj korakov predse. Tako je delal ves dan in med delom mislil na Marijo ter jo prosil pomoči in prav nič ni zaostajal za svojim močnejšim bratom. Celih osem dni sta tako delala! Janez je svoj uspeh pri delu pripisoval Marijini pomoči in nekega večera rekel materi: „Imejte vedno trdno zaupanje v Marijo! Danes sem jo prisrčno prosil, pa mi je prihitela na pomoč. Vedno sem bil vstric brata in čisto nič nisem truden.“

Marsikdo izmed nas bi lahko povedal kakšno podobno zgodbo iz svojega življenja, zlasti iz svoje mladosti. Tudi nam so bile ljube Marijine podobice, slike in kipi; lepi so nam bili njeni prazniki, še preden smo dojeli njih vsebino. Drage so nam bile Marijine cerkve, romanja na Marijina božja pota, pa naj bo na Brezje ali h kateremu izmed mnogoštevilnih Marijinih svetišč. Enako ali še bolj ljubo nam je vse to tudi danes.

Predvsem pa se verno slovensko srce vsako leto veseli meseca maja

s „šmarnicami“. „Šmarnice“, ta prisrčna pobožnost na čast Kraljici majnika, se že nad sto let vrši po naših cerkvah, kapelicah in domovih.

Kakor je ljubezen in otroška vdanost do matere najlepše znamenje dobrih sinov in hčera, tako je ljubezen do Marije in češčenje, ki ji ga izkazujemo, zelo zanesljivo znamenje vernega katoliškega človeka.

In pravzaprav je čisto naravno. Če je sam Bog Marijo ljubil — in jo še ljubi — ter jo povišal nad vsa ustvarjena bitja, je nujno, da častijo Marijo vsi oni, ki Boga poznajo iz razodetja in slavijo njegova dela. Marija sama je izpovedala: „Ozrl se je na nizkost svoje dekle in velike reči mi je storil On, ki je mogočen, in je njegovo ime sveto“ (Lk 1, 48-49). Ali ni Bog po prerokih napovedal ženo, ki bo dala svetu Odrešenika? In ko je prišla polnost časov, ali ni Bog k Mariji poslal nadangela Gabrijela, ki ji je spoštljivo naznanil čast, s katero jo je odlikoval troedini Bog?

Visoka naloga Matere božje, za katero je bila Marija izbrana, in pa obilje milosti, s katero je bila njena duša ozaljšana, je navdajala nebeškega poslanca s spoštovanjem pred nazareško Devico. „Zdrava, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena ti med ženami!“ (Lk 1, 28). Vsa krščanska zgodovina, Bog in človeštvo, nebo in zemlja častijo Devico Marijo.

Marijina veličina pa je tudi v tem, da se je izkazala vredna izrednih časti, s katerimi jo je bil Bog obdaril. Božje besede in naročila so našla srce Matere božje odprto in pripravljeno, da jih sprejme in izpolni. Zato je bila vredna, da se je druga božja oseba — Beseda v nji učlovečila, meso postala. In kakor je bila kot mati s svojim Sinom, našim Odrešenikom, združena v življenju in trpljenju, tako je sedaj z njim združena, ko prosi Očeta za grešno človeštvo. Kakor je še vedno mati Odrešenikova, tako je še vedno priprošnjica vsem, katere je njen Sin odrešil.

V nekem velikem mestu je na oglu ulice stala slepa deklica in prosila v bogajme. Da bi čim več nabrala, je pela; toda njeno petje je bilo revno in le tu in tam ji je kdo stisnil kak novič v roke. Mimo je prišla tudi slavna pevka. Ko je videla ubogo slepo deklico, se ji je zasmilila. Stopila je k nji in namesto nje začela peti ter s svojim glasom privabila množico ljudi. Slepa deklica je dobila ta dan več milodarov kot kdaj koli v življenju.

Podobno je tudi z našimi molitvami, ki bodo bolj gotovo uslišane, če z nami moli Marija, Kraljica majnika, katere prošnja vse velja. Če o apostolih beremo, da so enodušno vztrajali v molitvi z Marijo, materjo Jezusovo (Apd 1, 14), potem nam mora biti jasno, da bomo tudi mi ob Marijini roki najbolj varno prišli k Bogu.

Bodimo srečni, da imamo takšno Mater in v mesecu maju poživimo svojo ljubezen do Matere božje ter zaupanje v njeno priprošnjo. Častimo Marijo v dejanju in posnemajmo njene čednosti, zlasti ponižnost in pokorščino, čistost in gorečnost za slavo božjo!

O Gospa Sveta, Mati božjega Sina in naša mati, poslušaj prošnje svojih otrok!

Tebe, Srednico vseh milosti, prosimo, da nam pri božjem prestolu dosežeš za zveličanje potrebnih milosti, zlasti iskreno ljubezen do Boga in nehlinjeno medsebojno ljubezen in spoštovanje.

Brezmadežna Devica, uči nas posnemati Jezusa, zlasti njegovo usmilenje in potrpežljivost, njegovo ponižnost in gorečnost v izpolnjevanju volje nebeškega Očeta.

Pomočnica Kristjanov, stoj nam ob strani v boju za vero, poštenje in čistost, da bomo vsak dan vrednejši udje Kristusovega skrivnostnega telesa, katoliške Cerkve.

Marija, pomagaj nam, da bomo stalno živeli v posvečujoči milosti in se trudili za vedno večjo svetost in polnost.

Mati vedne pomoči, izprosi milost spreobrnjenja trdovratnim grešnikom, milost zedinjenja razkolnikom, luč prave vere krivovercem, poganom in brezbožnikom.

Pribežališče grešnikov, bodi naše zavetje v smrtni uri, da bomo v večnosti v Tvoji družbi skupaj z angeli in svetniki gledali iz obličja v obličje troedinega Boga in se veselili njegove milosti, dobrote in lepote. Amen.

Za kaj bomo ta mesec molili?

ZA DUŠNO PASTIRSTVO V VELIKIH MESTIH

Z ljubečo in bolečo skrbjo matere gleda sveta Cerkev na velika mesta, te ogromne centre človeškega življenja, kjer biva in upa in snuje in umira na stotisoče in milijone ljudi, v neštetih nevarnostih za svoje zveličanje. Da bi te množice zajela odrešilna akcija uspešno organiziranega dušnega pastirstva in jih mimo zank in skušnjav srečno pripeljala k večnemu cilju, za to nas prosi Apostolstvo molitve, da molimo v mesecu maju.

1. Dušno pastirstvo je duhovno vodstvo vernikov z nadnaravnim ciljem večnega zveličanja. Ime pastirske službe je dobilo to poslanstvo Cerkve po prelepi priliki v dobrem pastirju. Tam pravi Gospod Jezus v svoji neskončni ljubezni do duš tako lepo: „Jaz sem dobri pastir in poznam svoje ovce in one poznajo mene. Dobri pastir dá svoje življenje za ovce. Še druge ovce imam, ki niso iz tega hleva; tudi tiste moram pripeljati: in poslušale bodo moj glas in bo ena čreda in en pastir“ (Jan 10).

Iz navedenih Jezusovih besed lahko razberemo glavne lastnosti, ki naj jih

dušnopastirska služba Cerkve in njenih služabnikov poseduje. So v glavnem štiri: Najprej se morajo dušni pastirji prizadevati, da svoje vernike spoznajo; zatem jih je treba učiti; jih posvečevati in jih varovati pred nevarnostmi ter braniti pred sovražniki. Po Gospodovem naročilu tudi nikoli ne smejo izgubiti izpred oči apostolata za tiste, ki se nahajajo zunaj Cerkve.

Sveti Gregor Veliki imenuje dušno pastirstvo umetnost vseh umetnosti. Dušni pastir mora imeti veliko znanje; mora biti dober psiholog in večš organizator; ne sme biti plašljiv in neodločen, marveč pogumen in vztrajen. Kot zvestega služabnika božjega Učenika ga mora prešinjati globoka, nadnaravna, očetovska ljubezen do zaupanih mu duš. Dober pastir mora biti svojim vernikom in ne najemnik, ki ga za duše ni skrb. Pripravljen mora biti, da se vsega žrtvuje za blagor zaupane mu črede. Pod temi vzvišenimi vidiki mora z vsemi naravnimi in nadnaravnimi sredstvi neprenehoma stremeti za tem, da uredi stanje med svojimi verniki čim idealnejše stanje duhovnega življenja.

Dušno pastirstvo je v Cerkvi organizirano po škofijah in župnijah. Če gledamo na župnije, bi mogli reči naslednje: Idealna je župnija, v kateri velik del vernikov živi v milosti božji in vrši krščanske dolžnosti z vnemo in sveto stanovitnostjo. Glavna znamenja tega so: Zvesto posvečevanje nedelj in praznikov pogostni prejem svetih sakramentov; beg vernikov pred nevednimi in nevarnimi zabavami; duh krščanskih kreposti, predvsem medsebojne bratske ljubezni, ki je vedno glavni znak Jezusovih učencev; velika ljubezen do Cerkve in apostolska vnema za dosego njenih ciljev. Temelj vsega tega krščanskega življenja in stremljenja v župniji so resnično krščanske dru-

žine. Brez njih je ideal katoliške župnije nedosegljiv.

2. Ako gledamo na problem dušno-pastirskega dela v luči teh vzvišenih ciljev, moramo reči, da je ideal dušnega pastirstva v sedanjih časih že v navadnih in preprostih podeželskih župnijah težko dosegljiv. Kaj šele v mestih in v velikih mestih. Ljubljana ni veliko mesto v primeri z ogromnimi centri sveta, kot so naš veliki Buenos Aires in drugi taki kolosi življenja v svetu. Pa smo že v Ljubljani čutili težave pastirovanja, ki so postajale vedno večje in so vedno novi problemi vstajali pred dušnimi pastirji, ki jim je bilo treba iskati uspešne in hitre rešitve. Dušno-pastirska oskrba velikih mest je v resnici nekaj ogromnega, silnega, pretresljivega. Nepopisne so težave, neštevilne ovire, ki se stavijo dušnim pastirjem v stremljenju za idealom nasproti. Navadno so župnije po velikih mestih zelo velike po številu vernikov. Le gotov del teh je stalnih, drugi prihajajo in odhajajo kakor valovi velike reke. Veliko skrb nalaga dušnim pastirjem že samo cerkveno bogoslužje, ako naj se vrši dostojno in v redu. Vedno mora biti odprta župnijska pisarna, odprt telefon za nujne klice in vprašanja. Cerkvene in druge katoliške organizacije zahtevajo ogromno časa, priprave, skrbi in ljubezni, če naj prospevajo in rodijo sad. Skrb za mladino po številnih šolah, skrb za bolnike in umirajoče je skrb vseh dni in vsake ure. Kakor zvest čuvaj mora biti dušni pastir vedno na straži, vedno pripravljen pomagati, svetovati, tolažiti, bodriti, reševati. Življenje velemesta je kot razburkano morje, ki krmarjem na ladjah nalaga stalno čujčnost. Sveti oče Pij XII. pravi v svojem letošnjem nagovoru na župnike in postne pridigarje mesta Rima, da mu skrb za duše kot rimskemu škofu često

ne da spati, zlasti če misli na predmestja, ki se tako naglo in silno širijo, in na tako številne nove naseljence, ki prihajajo v vrtince velemesta često nepripravljeni, neodporni proti nevarnostim in slabim vplivom, ki jih tu zajamejo.

Vse to velja že za dušno pastirsko skrb v velemestih s pretežno katoliškim prebivalstvom. Kaj naj šele rečemo o velikih mestih v drugoverskih, poganskih deželah. Kako majhne in neznatne so tu često postojanke Kristusove Cerkve, kakor malo otočki v ogromnem oceanu življenja, ki hrumi svojo divjo pesem strasti in pogubljenja...

Misleč na vse to, pravi sveti oče papež v že omenjenem nagovoru, se čuti duša apostolov zajeta po globoki žalosti, ki pa jih ne sme streti, ampak jih mora nasprotno razvneti s tem večjo gorečnostjo.

Vse, kar le more, mora storiti in tvegati Cerkev, da pokaže dušam pot življenja in jih pripelje v večni pristan. Vedno novi morajo biti v dušnem pastirstvu načrti pridobivanja, učenja, utrjevanja v silnem duhovnem boju za Kristusovo zmago v dušah. Nikdar se apostoli ne smejo utruditi, nikdar obupati, naj bi bile razmere še tako težke, sadovi dušnopastirskega dela še tako majhni. Proti upanju morajo upati apostolski delavci in v trenutkih malodušja misliti na veliko Jezusovo besedo: „Ne bojte se, jaz sem svet premagal!“

3. Vse to je pred očmi svetega očeta, ko nam v apostolstvu molitve za mesec maj naroča moliti za dušno pastirstvo v velikih mestih: Da bi se pomnožilo število duhovnikov in apostolskih delavcev. Da bi se z veliko vnemo in stanovitnostjo delalo na vedno uspešnejši organizaciji katoliškega življenja po župnijah in bi tako Kristusov evangelij zajel vedno širše kroge, vedno večje

množice. Da bi Kristus postal resnični kralj teh modernih Babilonov in to ne le ob velikih verskih slovesnostih in izrednih priložnostih, ampak za stalno.

Apostolom Rima govori sveti oče, pa velja njegova beseda vsem dušnim pastirjem in apostolskim sodelavcem vseh velikih mest: „Prišla je ura velike akcije, akcije, ki je nadvse nujna. Delajte brez oddiha in kličite na pomoč veliko-dušne duše. Povsod jih boste našli, zakaj, Bogu bodi hvala, povsod žive. Žive v vseh predmestjih, v vseh hišah, često v vsaki družini. Napravite iz njih misijonarje, ki bodo sposobni, v herojski žrtvi, vzdržati neizogibno trčenje s svetom brezbriznosti, odpada in verskega sovraštva. Treba nam je svetih duhovnikov, svetih redovnikov in redovnic. A treba je tudi, prav posebej, množice svetih laikov... Vsem, duhovnikom in laikom, naročamo, naj molijo in delajo za to, da bi Jezus našel prosto pot do duš, da bi mogel priti v sleherno srce, v vsako družino, v vsako hišo, v vse šole in delavnice...”

Da je ta namen Apostolstva molitve določen prav za mesec maj, ki je Marijin mesec, v katerem obhajamo praznik Marije, Kraljice sveta, nam to dejstvo odkriva nove vidike in upe. Marija je izročena po Bogu usoda sveta. Marija, Kraljica sveta, je tudi Mati in Kraljica velikih mest. Povsod, kjer so tan razburja valove življenja in ravna svoje peklenske sile v boj proti Kristusovi Cerkvi, povsod tam je navzoča Marija, večna zmagovalka in strah peklenske kače. Kjer so napadi pekla silnejši, kjer so nevarnosti za duše večje, tam je tudi večja in zmagovitejša Marijina pomoč. Molimo torej v Marijinem mesecu maju za dušno pastirstvo v velikih mestih z veliko vero v Marijino moč, z velikim zaupanjem v njeno materinsko ljubezen, s katero objema vse uboge Evine otroke v tej solzni dolini sveta.

Naj pride tudi v velika mesta božje kraljestvo po Mariji!

ALOJZIJ KOŠMERLJ, Argentina

VALOR CRISTIANO DEL TRABAJO

Si deseamos dar al trabajador su parte correspondiente de responsabilidad, de cultura y de bienes materiales en un orden social plenamente humano, es necesario considerar al trabajo como tal, como debe ser según el plan de Dios.

EL TRABAJO, DOMINIO DE LA MATERIA EN COLABORACION CON DIOS

El hombre trabaja para producir bienes útiles, para crear una verdadera riqueza que debe valorarse según los fines humanos a que está destinada a servir. “Nadie ignora que ninguna na-

ción logró salir de la indignidad para escalar un grado de más elevada prosperidad, sino por el esfuerzo intenso y combinado de todos sus miembros, tanto de aquellos que dirigen como de aquellos que ejecutan los trabajos”; así pues, por el trabajo, el hombre domina la materia, humaniza la tierra; continúa en cierto modo la obra de la creación transformando y haciendo utilizables los bienes creados y puestos por Dios a disposición del hombre a fin de que sirva de ellos para conseguir su fin propio. La vida de trabajo, en efecto, así sea el cultivo del campo, como la retribuida labor de ocupaciones inte-

lectuales, lejos de envilecer el espíritu, lo enoblece: no lo reduce a servidumbre sino más bien lo convierte en dueño de las cosas que le rodean y manipula con su trabajo”.

EL TRABAJO, FACTOR DE UNION Y COLABORACION PARA LA PROMOCION DE TODOS LOS TRABAJADORES DEL MUNDO

El trabajo une a los hombres en el servicio del pueblo en un esfuerzo común para el perfeccionamiento de cada uno de todos para la gloria del Creador y del Redentor.

Conscientes así los trabajadores de la misión providencial que más marcadamente tienen en la hora actual, darán al trabajo una importancia social y harán que llegue a ser una experiencia reconfortante de amistad y exponente de una solidaridad humana e íntimamente fraternal.

EL TRABAJO, PERFECCIONAMIENTO DEL HOMBRE

El hombre, dotado de inteligencia y voluntad, debe poder encontrar en su trabajo un medio de desarrollar su personalidad humana disciplinando sus facultades intelectuales y morales. “El trabajo es uno de los más grandes valores de la vida”, porque permite al hombre elevarse y cultivarse.

EL TRABAJO, SERVICIO HECHO A LA HUMANIDAD Y COLABORACION PARA EL BIEN COMUN

El hombre aislado es impotente, en una sociedad organizada, para cubrir sus necesidades. La división de tareas hace que todos deban contar con la ayuda ajena para procurarse lo necesario y beneficiarse con una vida más fácil y confortable. Entonces el trabajo de cada uno toma una importancia so-

cial y el espíritu de ganancia se subordina al sentido de servicio al bien común.

Se perfecciona así la conciencia profesional y al comprenderse el bien que a todos se procura con su trabajo, se ejecuta éste, pese a los esfuerzos requeridos, con sana alegría.

EL TRABAJO, SERVICIO DE DIOS Y COLABORACION CON EL EN SU OBRA REDENTORA

“En el orden sobrenatural el trabajo adquiere un significado aún más profundo. Si el hombre lo efectúa con la gracia de Dios en el corazón y con una intención recta, da a su actividad laboriosa un valor de eternidad”. Entonces “el trabajo es servicio de Dios, don divino, vigor y plenitud de vida para el hombre, promesa de descanso eterno”. El esfuerzo que desarrolla, el dolor que experimenta trabajando, hace participar al hombre del misterio de sufrimiento redentor. Además, en la voluntad de servir a los hombres por su trabajo, el hombre encuentra una ocasión de practicar el mandamiento que Cristo nos dió de amarnos y ayudarnos mutuamente.

Hemos demostrado así, queridos hijos, cómo el trabajo es factor importantísimo en la promoción de los trabajadores.

Por otra parte hubiera bastado para ello el considerar el plan divino, que para restaurar el verdadero sentido del trabajo, llevó al Divino Obrero de Nazaret a trabajar durante largos años en una vida de fidelísimo cumplimiento del deber cotidiano, dejando así un ejemplo a todos los que tienen que ganar el pan con su trabajo, sea intelectual, sea manual.

(De la pastoral del
Episcopado Argentino)

LABODJA PESEM

V ČAST PRESVETI DEVICI MARIJI

V imenu Očeta (ki me je ustvaril zase po svoji podobi) in Sina (ki me je odrešil za nebesa) in svetega Duha (ki me je posvetil za večno življenje). Amen.

Bog je ljubezen.

Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje.

Bog pa je šel v svoji neizmerni ljubezni do sveta še dalje. Njo, ki jo je izbral za mater svojemu edinorojenemu učlovečenemu Sinu, je obudil od mrtvih in jo je vzel, vsekdar Brezmadežno, vsekdar najsvetejšo Devico, k sebi v nebesa ter jo je izbral tudi za svojo poslanko, da jo pošilja, Devico najmodrejšo in Mater lepe ljubezni, med nas, bedne zemljane, da spreobrača neverna in napuhnjena ter nečista srca v verna in lepa in utrjuje v dušah vero v vse, kar nam je Bog razodel in nam po sveti katoliški Cerkvi zapoveduje verovati.

V mojem srcu kipi radost, ko Te pozdravljam v ponižnosti in ljubezni, visoka Gospa, ki pa si obenem tako ponižna in dobra, da nisi zavrgla mene, ubogega grešnika, in si uslišala prošnje, ki so prihajale k Tebi iz zaskrbljenih src znanih in neznanih ljudi, Bogu in Tebi vdanih.

Našel sem Te in vem, da brez Tebe ni življenja.

„Kdor najde mene, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda.“

((Preg 8, 32, 35))

Premišljeval sem mnogobrojna čudežna dela, ki jih vršiš, Roža skrivnostna, božja Poslanka, med nami svojimi otroki. Spoznal sem Tvojo čudovito materinsko ljubezen do nas in Ti si vnela moje srce v ljubezni do sebe, Začetek našega veselja.

Pozdravljena, Mati božja s svojim ljubim Jezuškom, Marija Pomagaj z Brezij, ki si naša ljubljena Kraljica!

Pozdravljena, Ti, Brezmadežna Spočetje z massabielskih skal in Devica mogočna, ki Ti je tudi podzemlje s svojimi vodami pokorno!

Pozdravljena, brezmadežna Devica Marija, Mati usmiljena, Bela Gospa iz Fátime, ki Ti je nebesni svod s svojim soncem pokoren!

Pozdravljena, Mati žalostna, ki jočeš in jočeš ure in ure, podnevi in ponoči, v bednem sirakuškem predmestju ter orosuješ celo rokav policijskega nameščenca!

Bil je tudi nekdanji čas, ko sem zazelel: O da bi tudi jaz izgovarjal sveto počestvenje presvete Trojice z isto vdanostjo in ljubeznijo, kakor si ga Ti s svojim Srcem, nad katerim ni imel satan ne svet ne hudo nagajenje nikake oblasti!

In v kolikor sem mogel doslej zvesti, ko izgovarjam to počestvenje na koncu vsake desetke svetega rožnega venca in postati tudi v tem vsaj malo podoben Tebi, o Mati moja duhovna, Tebi iskrena zahvala! Hrepenel sem

da bi mi bila dana tista vernost in zaupanje otroško kakor so ga imeli srečni otročički, ko so molili pred Teboj kleče sveti rožni venec.

In kaj me učiš s tem, ko poslušáš molitev apostolske vere?

Vse skrivnosti, ki jih obsega rožni venec, Gospodova molitev, zdravamarija, apostolska vera, vse to mi je po Tebi, o Marija, Mati Kristusova, postalo potrdilo, da je edino sveta katoliška vera prava in vesoljna vera, ker le ona hrani v sebi vse te molitve in skrivnosti, ki so njen pravi znak. In ti potrjuješ vse to in tvoja mnogobrojna in svet pretresujoča dela so kakor bleščeči božji pečati pod vsem, kar je Bog razodel in nam po sveti katoliški Cerkvi zapoveduje verovati. Ti, Sedež modrosti, si v resnici zlati most, ki vežeš tostranski vidni svet z vidnimi deli z onostranskim nevidnim svetom.

Kaj mi hočeš dopovedati s podobo Kristusa križanega na križcu, ki visi

na Tvojem rožnem vencu? — Da je Tvoj ljubi božji Sin v resnici trpel in umrl na križu in je tako izvršil v ljubezni do Očeta njegovo sveto voljo in do nas v naše odrešenje.

O naj svet odpre oči, dušo in srce in naj zažive v njih vse te skrivnosti v globoki veri, saj jih potrjuješ Ti, Mati naša duhovna, in ti želiš, da ostanejo v nas neizbrisne in zveličavne, da se bo vse to, kar verujemo, kazalo tudi v naših delih.

In ali naj me Tvoje besede o pokori ne ganejo? Ganile so me in njih odjek je močan v mojem srcu ter ga ne more prepviti ta svet.

Srečna ura zame, v milosti božji porojena, ko sem, zgubljeni sin, vstal in se skesan vrgel pred Očeta na kolena. Vse mi je odpustil in po Tvojih rokah, o Devica milostljiva, sem prejel novo svatovsko oblačilo, ki mi ga Ti varuješ pred novimi madeži.

Zaupam popolnoma le v Tvojo pomoč, zakaj zanjke našega strašnega

sovražnika so nevarne in nič manj zapeljivosti tega sveta in našega mesa.

Zato Te mnogokrat kličem na pomoč, zakaj Ti si Stolp Davidov! Saj Ti veš, da si ti moja nepremagljiva trdnjava, odkar sem Te našel.

V trenutku sem pri Tebi, moj Stolp kraljevi, ki mi nudiš vselej varno zavetje.

In v Tvojem svetem varstvu molim zopet vse tiste molitve, ki sva jih molila v detinjstvu z ranjko materjo. Z družico na poti svojega življenja premišljujeva ljubezen božjo, ki je poslala Održešenika na svet in njegovo vedno deviško Mater.

Odslej nama obema vre iz srca molitev apostolske vere, Gospodova in druge in svetega rožnega venca. Bog sam ve, da se imam zahvaliti Tebi, o Mati, če molim lažje v duhu in resnici...

V mojem srcu živi tako trdno upanje, da ohranim svatovsko oblačilo, v katerem prihajam na kraljevske pojedine, nedotaknjeno in v vsej lepoti, zakaj moj Kralj je neskončno milostljiv in me neprestano vabi in kliče. Poznam glas svojega najboljšega Prijatelja in Pastirja, ki ga ljubim nad vse. V varstvu Kraljičinem sem vedno na tej poti in Kralj mi daje piti iz svojega vira žive vode, ki teče v večnost.

Le tako bo utešeno nekoč v neznani uri in neznanem dnevu moje neprestano hrepenenje, ko se dvigne moja duša k Tvojemu Kralju za vse večne čase in nebeške dvore in k Tebi, Gospa in Kraljica angelov in svetnikov, vseh izvoljenih, ki so tu na zemlji izvolili tebe za svoj Stolp kraljevi, za svojo Kraljico. — Amen.

E. Š.

ZNAMENJE V POLJU

Marija v naročju Sinka drži, mu zgodnice svete pravi; čez polje škrjanček prileti, ob znamenju se ustavi.

Zagleda ga Jezušček in vesel povabi ga bliže k sebi, da pesmice svoje zažgolel, kar zna jih, do konca, vse bi.

Uboga škrjanček, tja zleti, dotakne se plah Marije; ponižno pred Jezuščkom obsedi, srebrne strune navije.

In kmalu pred znamenje s trat in njiv vse ptičice priletijo, Mariji in Jezuščku spev ganljiv s škrjančkom gorko zdobjo.

Ljubka Šorli

Oporoka prelata dr. Odarja

(Ob petletnici njegove smrti)

V zgodnji jutranji uri dne 20. maja 1953 je nenadoma, tiho in sam, umrl g. prelat. Že pet let je minulo. Čas hitro mineva in nosi s seboj nevarnost pozabe. Njega bo težko pozabiti, vsaj tistim, ki smo živeli ob njem in doživljali njegovo delo. A drveči čas oddaljuje in tako zabrisuje njegovo podobo in treba jo je vedno spet priklicati nazaj v sedanjost, k nam, med nas. Toda mi, ki smo ga poznali, odhajamo in nov rod prihaja. Ta ve malo ali nič o njem. Morda le še ime. Vendar je na tem rodu, da njegov spomin ohrani in ga izroči naprej. Ne gre toliko za hladen zgodovinski spomin na nekje zapisane življenjske podatke dr. Odarja, gre predvsem za živ spomin na lik njegove osebnosti, na njegovega duha, na delo, ki ga je vršil med nami; gre za to, da ne zamre njegov klic, ki ga je Slovenecem v tujini s pisano in govorno besedo neprestano pošiljal, in da vedno znova najde med nami svoj odmev in odgovor.

Gospod prelat ni zapustil nobene oporoke. Vsaj najti je ni bilo mogoče. A ni umrl brez nje. Zapustil nam je duhovno oporoko v tem, kar je v skrbi za nas v begunstvu zapisal, kar je za nas delal, nam bil. To nam je zapustil z željo, da bi njegovo oporoko izvršili: uresničevali, kar nam je naročeval.

Zadnje čase sem prebral domala vse, kar je v tujini napisal. Veliko je tega. Samo v „Duhovnem življenju“ (v samo 4 in pol letnikih) — 75 člankov. Niso to znanstvene razprave, dasi je bil po duhu in srcu znanstvenik. A zašli smo

bili v čase in padli v razmere, ki so prosile, naj se znanstvenik umakne pastirju, klicarju, vodniku, iniciatorju in organizatorju dela za prvo in glavno, za tisto „le eno je potrebno“: za versko in pravno rešitev našega naroda, ki je v tujini prav v tem najvažnejšem najbolj ogrožen.

Gospod prelat je umel ta glas in mu sledil. Morda se je spomnil kard. Faulhaberjevega gesla: „Vox temporis — vox Dei“: klic časa — božji klic. Gotovo pa je imel pred očmi svojega vzornika Aleša Ušeničnika, ki je o njem sam zapisal: „Če je v resnici velik tisti, ki spozna življenjsko nalogo, od Boga mu določeno, jo brez pridržka sprejme in ji nesebično služi, porabljač vse svoje sile do skrajne mere, potem je Aleš Ušeničnik velik človek, velik Slovenec, ki je stopil v službo svojega naroda, ki takrat od njega ni zahteval strogega znanstvenega delovanja, marveč kulturno-filozofsko usmerjanje“ (DŽ 1952, 190).

Vse to velja tudi za prelata dr. Odarja: je velik človek, velik Slovenec po tem, da je stopil v službo naroda in mu služil tako, kakor je narod zahteval: kazal mu je smer in pot za ohranitev versko-nravnega in narodnega življenja. Znanstvenega dela ni opustil, a ga je potisnil na drugo mesto; opustiti ga ni mogel, ker je moral vršiti svojo poklicno profesorsko službo. Ves ostali čas pa je posvetil narodu v tujini, „uporabljač vseh svojih sil do skrajne mere“.

Kdor je poznal njegovo delavnost in pregledal njegovo delo, ve, da je ta

stavek treba umeti dobesedno. Ni poznal ne počitka, ne počitnic. Sicer so nam skriti načrti in sklepi božje Previdnosti, a, človeško govornjeno, moremo reči, ni samo, da je umrl pri tem delu, marveč tudi na tem delu. Če bi bil počival, pustil to delo ob strani, odklanjal vedno nove napore, bi najbrže že danes živel. A ne. Vkljub boleznim, utrujenosti in izčrpanosti, vkljub dobro mišljenim nasvetom je kar naprej naperjal „vse sile do skrajne mere“, t. j. do smrti! In to ne zase, in v svojo korist, marveč nesebično v reševanje in pomoč drugim. Na ta način je sledil vzgledu svojega Gospoda, umrl je na križu svojega dela za nas. V tej smrti je jedro njegove oporoke: kliče nas na delo za našo slovensko skupnost v tujini.

Tudi če ga ne moremo dosežati, naj vendar vsak izmed nas po svojih močeh stori, kar more, kakor more in kjer more, za zdravje in moč in trdnost naše emigracije. Prelatovo delo je živa obsodba vseh, ki se oddaljujejo od nje, jo zanemarjajo ali iščejo zgolj koristi od nje.

Če v tem njegovem delu pregledamo le to, kar je napisal in napisal le v „Duhovnem življenju“, potem opazimo, da je njegovo skrb za nas krožila okrog štirih osrednjih misli.

Prva je: Bog.

„Resnica o Bogu je za človeka osnovnega pomena. Važnejše resnice zanj ni in je ne more biti“ (DŽ, 1952, 144).

Za človeka je torej osnovne važnosti, da veruje v Boga. Na več mestih navaja g. prelat strašno resnico: „Kdor ne bo veroval, bo pogubljen“ (Mk 16, 16). Ponavljal jo je, ker je vedel, kako lahko more človek v brezverskem času in okolju vero zgubiti. Ne morda naenkrat, marveč polagoma, skoro neopazno, nesluteno.

Zato nas je svaril pred sovražniki vere, pred nevarnostmi zanjo. Mnogo jih je v nas samih in zunaj nas. „Vzroka za nevero torej ni v razumu. Iskati ga je treba drugje. Velikokrat v nemoralnem življenju. Le tisti taji Boga, kateremu bi bilo ljubše, če bi Boga ne bilo“ (DŽ 1952, 24).

Opozarja nas še na druga poto nevero: „Vse okolje je tako, da vero duši. Moderni način velemestnega življenja ne pušča časa za razmišljanje o najvažnejših resnicah. Tempo je prenarogel. Vse teka in se preriva po vozilih. Gon za zaslužkom in iskanje uživanja. Kaj drugega ne ostane. Doma ne sliši ničesar pametnega o veri, v šoli tudi ne, v obratu in tovarni prav tako ne, v kinu in zabaviščih še manj. Človek odraste in živi v strašni lahkomišelnosti. Športni rekordi, spolni užitki in denar izpolnjujejo njegovo življenje.“ (l. c.)

Svojo skrb za nas, ki v tem okolju in v zdušju živimo, je izrazil v besedi: „Varuj se vzrokov nevere! Bodi pozoren, kadar se te nevera loti!“

Prvo naročilo njegove oporoke. Ga izpolnjujemo? Je naša vera trdna, bogata, pogumna, živa?

O njej je napisal 15 lepih in globokih, predvsem pa potrebnih člankov. Tolikšna je bila njegova skrb, da bi ohranili ali našli, vsekakor pa poglobili svoj odnos do Cerkve. Tudi tu namreč velja: „Izven Cerkve ni življenja.“

Predvsem si je prizadeval, da bi bolje in globlje spoznavali, kaj je Cerkve, posebno notranjo njeno stran: mistično telo Kristusovo. „Največja odlika katoličana je dejstvo, da je član skrivnostnega telesa Kristusovega“ (DŽ, 1949, 132). Koliko vemo za to odliko in koliko se je zavedamo?

Mnogo je zapisal v obrambo Cerkve proti očitkom nekatoličanov, slabih ka-

toličanov in nas samih, ko vidimo le
človeško stran in po njej sodimo in
vrednotimo Cerkev, ki je v svojem
bistvu božja. „Spada pa Cerkev med
tiste božje reči, pri katerih se največ-
krat pozabi, da je božja. Cerkev namreč
sestavljajo poleg božjih prvin ljudje.
Njena oblast je božja, toda izvršujejo
jo ljudje; njen nauk je božji, toda uče

ga ljudje; njeni zakramenti so božji,
toda dele in prejemajo jih ljudje. Se-
stavljena je torej Cerkev iz božjih in
človeških prvin. Človeške prvine v Cer-
kvi, ki so po božji volji sestavine Cer-
kve, pa prinesejo s seboj slabosti in
grešnosti, ki niso po božji volji... Ne-
kateri vidijo na Cerkvi samo to člove-
ško stran... Kdor pa prezre na Cer-

kvi to, da je Cerkev božja, je prezrl njeno bistvo“ (DŽ, 1949, 36, 37). To notranje bistvo ostane vedno nedotaknjeno, pač božje.

In božje so dobrine, ki nam jih v človeški podobi deli: božjo resnico, božjo življenjsko moč (v zakramentih), božje življenje (v realni zvezi s Kristusom). To so tako velike dobrine, da jih človeški um na more prav preceniti. „Pokopani v morju nadnaravnih dobrot, teh dobrot niti ne vidimo ne“ (l. c.), kaj šele, da bi jih zavestno cenili, kakor zaslužijo.

V nadnaravnem življenju imamo vse od Cerkve... Naj bi tega v življenju nikdar ne pozabili“ (l. c.).

To je drugo naročilo v oporoki gospoda prelata.

Tretje je: krščansko življenje.

Krščansko življenje je življenje po nauku, ki nam ga je Bog v Kristusu razodel in nam ga Cerkev razlaga, podaja. Je hoja za Kristusom in Kristus je edina pot: „Jaz sem pot...“. „Vera brez del je mrtva,“ vodi v smrt.

Ni mogoče niti omeniti, kaj vse je o tem, kako naj živimo, da bo naše življenje krščansko, g. prelat govoril in napisal. Vse pa moremo povzeti v eno besedo: „Oblecite novega človeka,“ je klical s sv. Pavlom (Ef 4, 24). „Obleči novega človeka, pomeni, postajati podoben Kristusu, živeti tisto notranjenadnaravno življenje, ki ga je živel Kristus, prisvajati si čednosti, ki so krasile Kristusa, zlasti pa si pridobivati njegov način mišljenja, ocenjevanja, vrednotenja, čustvovanja, hotenja. Skratka: postati drugi Kristus“ (DŽ, 1950, 14-15).

Med nevarnostmi, ki to življenje ogrožajo, je ena, ki je pred njo dr. Odar posebno in pogosto svaril: življenjski materializem, „to je tisti način življenja, po katerem ljudje živijo, kakor da

bi Boga in posmrtnosti sploh ne bilo“ (DŽ, 1952, 346). „Ljudje, ki so zašli v ta materializem, z besedo na taje Boga in posmrtnosti, a se za Boga kratko in malo ne menijo ali vsaj zadosti ne. Bog in kar je duhovnega, jih ne interesira. Življenjski materializem označujejo pridobivanje samo materialnih dobrin, želja po uživanju, skrb za lagodnost in beg pred trpljenjem... Je v nasprotju z vsako pravostjo, ki je naravnana na Boga, zlasti pa s krščansko“ (DŽ, 1953, 12).

Z veliko zaskrbljenostjo je tožil, kako se loteva ta miselnost tudi nas izseljencev. „Kri nam pije,“ je dejal.

„Ni bolj nevarnega strupa, kot je življenjski materializem. Zato pozor pred njim, če hočemo sebi dobro!“ (DŽ, 1952, 346).

To je tretje naročilo v njegovi oporoki.

Četrto je: domovina.

Gospod prelat je zelo ljubil svojo domovino, svoj narod in svojo narodnost. „Visoka naravna dobrina sta domovina in ljubezen do nje,“ je zapisal (DŽ, 1952, 188). Zato ga je bolelo, če je slišal, da se je ta ali oni odtujil slovenski skupnosti, ker povečini primerov pomeni to notranjo odtujitev od domovine in narodnosti, neredko tudi od krščanskega življenja in vere. Razložil in utemeljil je dolžnosti do domovine in naroda, ter nakazal, kaj nam je v tujini storiti.

„Slovenski izseljenec naj v svoji družini goji slovensko zavednost. Svoje otroke mora naučiti slovensko čutiti, slovensko govoriti, brati in pisati... Slovenski izseljenec naj v tujini podpira dobro slovensko knjigo in list...“ (DŽ, 1952, 188).

To je četrto naročilo duhovne oporoke velikega Slovenca.

Tako nam je gospod prelat naročal

BLAGRI

5. BLAGOR NJIM, KI POZABIJO

Učenka.

Gospod, pogosto se pritožujem, kakor vsi drugi, da mi manjka spomina ter vzdihujem zaradi svoje raztresenosti. Svoje dobre sklepe zapisujem na papir, da jih bolj gotovo ne bi pozabila. Moje izpraševanje vesti strese dvakrat na dan mojo pozabljivost in otrplost, kakor klic zvonu k budnosti. Imam zapiske, da se spominjam svojih obljub. Moj koledar je ves črn križev in številčk, da pomagajo mojemu slabemu spominu. Kako rada bi, da nikoli ne bi pozabila ničesar

Učenik.

V tej želji je le malo modrosti. Jaz pa hočem, nasprotno, da si deležna blaženega blagoslova pozabljivosti.

Učenka.

Gospod, tu pa res ne razumem prav nič več. Kaj mi pomaga učiti se, če moram potem samo pozabiti? In kako morem koristiti drugim, če

.....
takrat, tako nam naroča danes. Le če si bomo prizadevali živeti v duhu in po naročilih njegove oporoke, mu bomo zares hvaležni za njegovo delo. Videl bo, da se ni mučil zastonj, da njegov trud ni bil v prazno. Ne bo mu žal, da je zaradi tega napora prezgodaj umrl.

DR. IGN. LENČEK, Argentina

se ne spominjam več, ne česa so me prosili do ure, kedaj me pričakujejo, niti mesta, kjer jih najdem, ne poročil, ki jih prosijo? Mar skušnja ni več tkanje, potrpežljivo spredeno iz dolge vrste spominov? In če pozabim vse, na kakšnih tleh naj raste toliko kreposti, ki mi jih še manjka?

Učenik.

Pa vendar, ali nisi slišala mojega apostola Pavla, kako ponovno izjavlja v mojem imenu, da spotoma naprej, sproti pozablja pot, ki jo je že prehodil, „quae retro sunt, oblitiscens“? In moji duhovniki, ali me ne prosijo ves postni čas, naj se ne spominjam: „ne meminervis“? In po odvezah, ki zadevajo tvoje pogrške, mar ni zate velika tolažba, ko veš, da sem obljubil pokopati vso to grešno preteklost v večno pozabo? Ali bi ti bilo po volji, ako bi se vsi, kateri so bili žrtve izbruhov tvoje jeze, tvoje nepotrpežljivosti, tvoje zavisti in tvoje nestalnosti, tega vedno spominjali? Ali ni sleherna pomladitev nekaka pozaba? Celo stari grški pogani so to slutili ter so si zamislili v neki bajeslovni deželi studenec „Leta“. Požirek njegove vode je zadoščoval, da je tisti pozabil nesrečno ali hudodelno preteklost.

Učenka.

Gospod, pojasni mi. Ker imaš blagoslov celo za smrt, se mi zazdeva, da imaš enega tudi za pozabo. Nauči me sveto pozabljati.

Ako kanglica noče obdržati mašnega vina, ni vselej zato, ker je preluknjana; zgodi se isto, če je napolnjena z drugo tekočino. Le poskusi spraviti olje za svetilko v stekleničko polno vode. Kadar se pritožuješ, da zaradi raztresenosti pozabljaš resne reči, katerih bi se morala spominjati, ali ne opaziš, da vzrok teh pozab ni, ker je tvoj duh preveč prazen, marveč nasprotno, ker je prenapolnjen? Kjer zmanjka tira, vozovi ne morejo naprej, pa tudi skozi gosto množico ne. Pred vsako procesijo, pred vsakim spręvodom, celo pred koraki kakega otroka je potrebna neka praznina. Kadar pri molitvi pozabiš na mojo pričujočnost, je li to zgolj pozaba, nekako široko odprta praznina? Ne! Pozabiš me, ker misliš le nase in ker imaš srce do vrha polno skrbi za samo sebe. To, kar imaš za pozabljivost, je pred vsem nerednost. Nič vredne reči so zavzele mesto bistvenih zadev. Kar te miče, je izpodrinilo tvojo dolžnost in pretkana sebičnost se je vgnezdila, kjer bi morala gospodovati skrb za izvrševanje ljubezni.

Natančna boš — ne zato, ker boš imela boljši spomin, ampak ker boš postala bolj zvesta. Zvestoba pa je v tem, da pozabiš vse reči razen ene: da zvedeš vse v enotnost velikega prevladujočega hrepenenja, soglašati z mojo željo.

Blagor njim, ki pozabijo krivice drugih; njim, ki ne kopičijo pritoževanj niti stremljenj; njim, ki mi ob vsaki zori morejo prinesiti dušo svežo, težečo edinole proti nalogam prihodnosti, katero pripravljam.

Pozabljay vselej lepo vse, kar teži in kar te zadržuje na poti napred-

kov. Razbremenj svojo dušo skrbi, katere niso za nič drugega, kakor da ubijajo radost. Pozaba bodi kakor vrtnarjeve škarje, ki z njimi odrezuje nerodovitne veje, in kakor motika, ki po cvetočih gredah izkorenjuje zajedavski plevel. Ohranjaj v spominu le dobrote, ki si jih prejela in naloge, ki jih še moraš izvršiti. Preteklost naj ne bo zate breme, ki ga vlečeš za seboj in ki ga vsak dan še oteži, marveč pobuda k neomejeni velikodušnosti in vodilo tvojemu napredovanju.

Jaz sam sem rekel, kakor si čitala v mojem evangeliju, da žena, ki porodi dete, ne misli več na bridkost, od veselja. Ker se hoče posvetiti delu zame ter porajati v večno življenje duše, ki me še ne poznajo, mora tudi pri tebi radost, da mi služiš, tako prežeti spomin na vse, kar moraš pri tem trpeti, da je pozabljeno. Blagor pozabe te obvaruje razočarane zagrenjenosti, ki ji mnogi pravijo „moja izkušnja“. Tvoja modrost ne sme izvirati iz bridkih prevaranj in iz nakopičenih zamer. Tudi zasramovanje, zlohотно ravnanje, zahrbtnosti in prevaranja naj gredo preko tebe, ne da bi okrnile tvoj vedri mir niti tvoje zaupanje vame.

Jaz se nisem nič pritoževal, ko sem se na velikonočno jutro prikazal Magdalenj in učencem. Dal ti bom milost, da boš sveto pozabljala vse, kar zadeva zgolj tebe. Izprazni vsak večer svoje srce vsega, kar je samo preteklost ter ne vsebuje zrnja za bodočnost. Prepusti meni, samo meni, skrb za seznam tvojega trpljenja in odpusti vselej brez težave vsem, ki so te ranili.

O. CHARLES

Kristus poroštvo harmonije sveta

(Nekaj misli iz govora sv. očeta Pija XII. vsemu katoliškemu svetu za sveti božični praznik leta 1957)

Krščanskemu pojmovanju sveta, ki ga je oblikovala ustvarjajoča modrost božja in je zaradi tega tako edinstven, urejen in skladen, se odkriva, morda šele v razdalji vekov, predvidevanje slovesnega dopolnjenja, ko bo „v novih nebesih in novi zemlji“ (Cfr. 2 Petr 3, 13), „prebivališče Boga med ljudmi, ki bo prebival z njimi, ... in obrisal vse solze z njih oči in smrti ne bo več; tudi ne bo več ne žalovanja ne vpitja ne bolečine, zakaj, kar je bilo preje, je minilo“ (Raz 21, 1-4); z drugimi besedami rečeno, tedaj bodo premagana sedanja nesoglasja.

Ali je pa morda s tem tudi popolnoma odloženo, da se izvrši skladen načrt stvarjenja? Ali je morda Bog, ki je z ustvarjenjem človeka temu dal „oblast nad vsemi stvarmi, ki so na zemlji“ (Eccli 17, 13), pozneje preklical svojo besedo? Gotovo ne. Še zdaleč ni hotel vzeti človeku oblasti, da gospoduje nad zemljo. Potrdil mu jo je na dan, ko je edinorojeni Sin božji vzel nase človeško naravo in „sklenil, da v polnosti časov v Kristusu združi vse stvari, te, ki so v nebesih, in te, ki so na zemlji“ (Ef 1, 10).

Kristus, učlovečena Beseda božja, Bog-človek od svojega prihoda na svet, takoj od prvega trenutka svojega zemeljskega bivanja pričuje, da gospodarstvo nad svetom pripada Bogu in človeku, seveda v različni stopnji, in da se to dosledno ne more pridobiti razen v Duhu božjem.

V Kristusu je zares bival bistveno isti božji Duh (Cfr. Kol. 2, 9), ki je ob začetku časa rekel: „Bodi luč! In bila je luč“ (1 Moz 1, 3); isti božji Duh, ki je vtisnjen kakor neizbrisno znamenje vsemu, kar je ustvarjeno, prav vsemu, naj je neživo ali živo, isti Duh je vez edinosti, počelo reda in temelj soglasja.

POPOLNO SOGLASJE, KATEREGA PRINAŠA KRISTUSOVA NAVZOČNOST NA SVETU

Toda še predno si je človek izoblikoval jasno zavest popolnega skladja, s katerim je tako bogato obdarjeno Kristusovo bivanje na zemlji in njegovo sonaravno življenje s človekom, ga je mogel človek spoznati v lastni duši, ki je podoba božjega Duha, vez edinosti, ki notranje utrjuje in povezuje stvari med seboj. Do take srečne spojitve so dejansko prišli že stari filozofi Aten in Rima, in še bolj jasno svetilniki krščanske filozofije, med njimi zlasti sv. Avguštin in Tomaž Akvinski.

Na vsak način tehnika sama ni v stanju priznati in razviti božje jedro edinosti in harmonije v stvarih. So danes znanstveniki, ki mislijo, da morejo iti preko te resnice, vsaj metodično, in delajo, kakor da bi duh ne obstojal, kakor da bi nam ta ne mogel ničesar narekovati; da, zaprli so mu celo dostop v laboratorije in znanstvena raziskovanja. Prežeti z materializmom in senzualizmom pričakujejo rešitve vpra-

šanj le od svojih inštrumentov, od svojih računov, od natančnega opazovanja dejstev, od overitve in uskladitve pojavov. Drugi jim sicer priznavajo neko medsebojno, le bolj logično povezanost, na način matematičnih odnosov; predstavljajo si, da bi mogel red v svetu, brez ozira na duha, prav tako potekati iz fizične ureditve poedinih delov, kakor če bi bil ta nekak veliki računski stroj.

Kjer ne bi zadostovala filozofija, ki bi mogla dokazati, da tako mnenje ne more obstojati, bi to zanikala znanost sama. Zares, če opazujemo, kako so postopali najboljši raziskovalci in kako so prišle na dan iznajdbe in odkritja največje važnosti, je treba priznati navzočnost duha, ki je tu deloval; od njega poteka bistrina, ki razloži notranjo zvezo med dejstvi, med seboj često tako različnimi, od njega izvira ostrina opazovanja in analize, njegova zasluga je moč sinteze, ki je predstavila razumu dejansko stanje stvari in dosegla, da se more ustvariti dokončna sodba.

Navzočnosti duha torej ne moremo tajiti v človeškem delu, niti ne moremo prisiliti k molku njegovega pričevanja v svetu, razen če delamo po predsodkih in vražah. Duh pričuje o edinstvu, o redu, o harmoniji, ki je božjega izvora; brez nje bi tudi matematični obrazci, uporabljani v znanosti, ne predstavljali resničnosti.

Duh in harmonija sta zaradi tega medsebojna svedoka: kakor polnost duha odgovarja bogastvu harmonije, tako tudi vsaka neskladnost, kjerkoli se že pojavi, v znanosti, v umetnosti, v življenju, javlja kako oviro, da bi se duh v vsej polnosti udeleževal.

Ta medsebojnost odnosov svedoči, da so graje vredni oni, ki na literarnem in umetniškem področju razširjajo in negujejo nesoglasje, ali kakor oni sami

trdijo, negovanje nesmiselnosti. Kaj bi bilo s svetom in človekom, če bi se zgrabil čut in cenitev harmonije? In vendar prav k temu težijo oni, ki skušajo pokriti s častjo lepote in zapeljevanja to, kar je nečastno, grešno, zlo. Da, njih žalitev prestopa meje estetike tako, da ponižuje celo dostojanstvo človeka samega, ki je, ustvarjen po podobi svetega Duha, bistveno sonaraven s harmonijo in redom. Ni dvoma, da more biti tudi zlo predstavljeno v luči resnične umetnosti, toda le, če je predstavljeno tako, da se prikaže duhu in čutom kot protislovje duha in kot znak pomajkljivosti duha. Toliko bolj blišči umetnost po dostojanstvu, kolikor bolj odraža duha človeka, ki je podoba božja, in kolikor bolj osvetljuje njegovo stvariteljno plodnost, njegovo polno zrelost s tem, da razvija svoje delo v raznih položajih življenja, kar pomeni božji predmet edinosti in harmonije.

Glej! Kristus, Beseda božja, ki je meso postala, pride na svet, kakor v svojo hišo, v svojo lastnino, „med svoje je prišel“ (Jn 1, 11). Naslov tega gospodstva je čez vse naslove, je zapopadeno v stvarjenju. Iz sveta odseva po svoji razsežnosti in vesoljnosti, estensive et diffusive, kakor se izraža sv. Tomaž Akvinski (S. Th. 1 p. q. 93, a. 2) večna resnica in dobrota Stvarnika; odnos Kristusa do sveta je v tej luči popolnoma jasen.

ČLOVEK, PODOBA BOŽJEGA DUHA, GOSPODAR SVETA PO SPOZNAVANJU HOTENJU, DELOVANJU

Na podoben način je Stvarnik postavil človeka, podobo svojega Duha na svet, da mu postane gospodar z razumom, voljo, delovanjem in da uporabi intenzivno in na globoko intensive et collective (sv. Tomaž, 1. c.) podobo večne resnice in dobrote, obsežno

NAŠI POMOČNICI

*Slava Ti, brezjanska Mati,
O, Marija Pomočnica,
Ti si upanje Slovencev,
Ti si naših src kraljica!*

*Ti razumeš našo dušo,
naše križe in težave,
dan za dnem deliš dobrote
tu s prestola svoje slave.*

*Koliko si solz otrla,
zvezdic upanja prižgala;
kolikim si v skrajni stiski
čudovito pomagala!*

*Naša polja, naše trate,
naši ljubljeni domovi
pričajo, kako mogočni
Tvojih rok so blagoslovi.*

*Dokler bo izpod Triglava
vrela v daljni svet Savica,
bodo pela naša srca:
Slava Tebi, Pomočnica!*

M. Elizabeta

.....
razdejanju, ki ga je povzročil izvorni greh; ta je namreč pahnil v žalostne posledice ves človeški rod ter svet, svoje bivališče.

Padli človek, kateremu je potemnel duh, ne vidi okrog sebe več sveta, sebi podložnega kot ubogljivo orodje svojega cilja, temveč kot zaroto uporne narave, nehotene izvrševalke usode, ki razdedinjuje svojega prvotnega gospodarja. Kljub temu pa v človeku in svetu ni nikdar ugasnilo pričakovanje po povrnitvi v prvotno stanje, v božji red,

razlije po svetu. Tudi iz tega dobiva odnos človeka do sveta jasno luč večnega Duha, ki mu ga je Stvarnik vtisnil pri ustvarjanju. Učlovečenje potemtakem ohranja in pomnožuje dostojanstvo človeka in odličnost sveta, na temelju istega izvora, ki je božji Duh, vir edinstvi, reda in harmonije.

Če odstranimo ta duhovni temelj in torej (v človeku) podobo in sled (v nerazumnem stvarstvu) večnega Bitja božjega v ustvarjenem svetu, je končana tudi harmonija v odnosu človeka do sveta. Človek bi se zožil samo v zgolj točko in prostor brezimne in nerazumne življenjske sile. Na svetu bi ne bil več kot v svoji hiši. Svet bi postal zanj nekaj tujega, temnega, nevarnega in v vedni nevarnosti, da zanj izgubi svoj cilj, ki ga ima kot orodje, in bi mu postal sovražnik.

Kakšni bi bili odnosi, ki uravnavajo skupno življenje, brez luči božjega Duha in brez ozira na razmerje Kristusa do sveta? Na vprašanje odgovarja na žalost grenka stvarnost tistih, katerim je več tema sveta in se priznavajo za oboževalce zunanjih del človeških rok. Družba po njihovi zamisli uspe le z železno disciplino kolektivizma, da obdrži skupaj brezimno bivanje enih poleg drugih. Drugačno je pač socialno življenje, ki temelji na zgledu razmerja, ki ga ima Kristus do sveta in do človeka: to je življenje bratskega sodelovanja in medsebojnega spoštovanja pravic bližnjega, življenje vredno prvega začetka in končnega cilja vsakega človeškega bitja.

KRISTUS POROŠTVO ODREŠENJA IN OBNOVE

Toda trda tema in neskladnost, vzrok vseh drugih nesoglasij, katere je prišla razsvetlit in znova spraviti v red učlovečena Beseda božja, ima svoj razlog v

ki se, po izreku Apostola, javlja z vzdihovanjem vsega stvarstva (Cf. Rom 8, 22), ker je človek, četudi suženj greha, vedno ostal podoba božjega Duha in svet lastnina Besede božje.

Kristus je prišel oživit to, kar je bil greh zamoril, in ozdravit to, kar je bil ranil ter razsvetlit to, kar je bil zatemnil bodisi v človeku ali pa v svetu, s tem, da je vrnil človeku gospodstvo nad naravo, kakor je to zamislil božji duh, svet pa je odtegnil grešni zlorabi človeka. V tej dvojni osvoboditvi pride do popolnega izraza odrešenje po Kristusu.

Četudi je bila rana zaceljena pri koronini, ostanejo kot dediščina človeški naravi nekatere posledice kot dvomi, težave, bolečine. Pa tudi za te sadove greha je Kristus poročstvo odrešenja in obnovitve. Naravna luč, ki je zasijala v božični noči v Betlehemu, odseva kot nova mavrica pomirjenja nad vsemi prihodnjimi vekovi sveta, „podvrženega ničevosti, ne iz svoje volje, ampak radi tistega, ki ga je podvrgel v upanju“ (prav tam 20).

Upanje je vedno Kristus: kakor je namreč osvobodil svet od suženjstva greha, tako ga bo rešil tudi od suženjstva pokvarjenosti, s tem, da mu bo vrnil svobodo otrok božjih. Življenje človeka in potek sveta sta v tem pričakovanju tesno med seboj povezana. Ako ljudje do časa, ko bo napočil večni dan, ne bodo videli docela znova obnovljene harmonije, ako bodo še naprej močile njegov kruh pot in solze, ako bodo še vedno odmevali pod soncem vzdihli stvarstva, ta njihova žalost ne bo žalost smrti, temveč tesnoba matere, katera po tako živem izrazu božjega Učenika, ko je prišla njena ura, rada pozabi vsako bridkost, da je človek rojen na svet (Cfr. Jn 16, 21).

Rojstvo, četudi težko in počasno, ki naj da novo življenje in vodi človeštvo po poti stvarnega napredka reda in harmonije, je naloga, ki jo je določil Bog zgodovini „po Kristusovem rojstvu“, k čemer bodo morali prinesiti svoj delež osebno in aktivno otroci božji, katerim je bila vrnjena svoboda. Prazno je torej pričakovati popolnost in red v svetu od kakega notranjega procesa, katerega mu bi bil človek, kakor trdijo nekateri, le zunanji opazovalec. Tak temen imantizem je samo povratek k staremu praznoverju, ki je oboževal naravo, niti ne more najti opore ali potrdila v zgodovini, kakor nekateri hočejo, ne da bi potvarjali umetno razlago dejstev.

Zgodovina človeštva na zemlji je vse kaj drugega, kakor proces slepih sil; ona je čudoviti in živi dogodek same zgodovine božje Besede, od katere je prejela prvi napotek, po kateri se bo dopolnila ob dnevu splošnega povratka k prvemu načelu, ko bo učlovečena Beseda božja darovala večnemu Očetu, kot znak svoje slave, svojo lastnino, odkupljeno in razsvetljeno po Duhu božjem. Tedaj se bodo mnoga dela, posebno še zgodovine, ki se sedaj zdijo kot prikazen nesoglasja, razodela kot elementi resničnega soglasja in harmonije: tako n. pr. neprestano porajanje novih stvari in izginjanje starih, kajti ene kot druge so ali bodo deležne na kak način božje resnice in dobrote. Prehodni značaj kake stvari ali dejstva ne odvzema tem dostojanstva, ko izražajo božjega Duha.

Končno pa je ves svet tak, kakot opozarja Apostol: „Zares podoba tega sveta preide“ (1 Kol 7, 31), a njegov končni cilj v slavi Očeta in zmagošlavju Besede božje, ki je temelj vsemu razvoju sveta, daje in ohranja svetu dostojanstvo, da je priča in orodje večne resnice, dobrote in harmonije.

SILVESTROVANJE

Na silvestrovo je pismonoša prinesel dušebrižniku lepo darilo za novo leto: Mohorske bukve za leto 1948. Gospod Simon jih je bil dvakrat vesel. Vesel, ker je bila v tistih letih vsaka nova slovenska knjiga, ki ni bila rdeče pobarvana, velika redkost. Vesel pa še zlasti zato, ker je po 27 letih celovška Mohorjeva družba zopet izdala svoj knjižni dar, skromen, kakor se spodobi za začetek in težke povojne razmere, a prav zato toliko ljubši in dragocenejši. Na častitljivem in skoraj sto let starem drevesu Mohorjeve družbe, čigar veje so po plebiscitu padle preko Prevalja v Celje in ondi dalje rodile, je prav pri korenini pognala nova mladika in obetala obilen sad.

Dušebrižnik je pozabil na vse drugo in se zatopil v branje Mohorjevega koledarja. Z najlepšimi upi, da Bog tudi v novem letu ne bo pozabil ne Kranjca ne Korošca, se je zvečer odpravil v gostilno.

Ondi je sedelo lepo število kmetov iz slemeniške fare in iz sosednjih vasi. Po večini so bili nacisti, tako da je imel gospod Simon nekam neprijeten občutek, ko se je razgledoval po topli, zakajeni sobi.

Brž je mogel ugotoviti, da so govorili o Titovih zahtevah. Tudi župnika so hoteli takoj zapelesti v pogovor. Očividno jih je mikalo, da bi ugotovili, kaj misli on o stvari.

Spraševali so ga, kako se živi v Jugoslaviji, ali je jugoslovanski jezik težak in nemškemu podoben, ali si človek

more z nemškim jezikom doli kaj pomagati, ali se kmetijski pridelki dobro prodajo, ali je tovarniško blago drago, ali delavci pogosto stavkajo, ali so davki visoki, ali je spomin na staro Avstrijo še živ, koliko časa traja vojaški rok, ali vlada v deželi svoboda tiska, govora in združevanja in podobne stvari.

Župnik je previdno in kratko odgovarjal. Rajši, kakor da bi slabo govoril o svoji domovini, se je opravičeval, da v zadnjem času ni v stiku z domovino in zato ne more dati izčrpnih odgovorov. Ni maral pljuvati v lastno skledo. Saj so drugi poskrbeli, da je bila na zunaj in na znotraj dovolj opljuvana!

„Kaj mislite, gospod župnik, bo Avstrija res morala odstopiti Jugoslaviji spodnjo Koroško?“ je Ruhdorfer nastavljal past dušebrižniku.

„Kaj jaz vem. Angleži pravijo, da ne. Toda na Angleže se ni dosti zanesiti.“

„Jaz tudi mislim, da ni nemogoče,“ se je oglasil Steiner. „Ako je Tito uspel nasproti veliki Italiji, ki vanjo ni stopil niti en ruski vojak, zakaj ne bi uspel tudi nasproti mali in šibki Avstriji, ki je do polovice zasedena po rdeči armadi. Avstrija sama je prešibka, da brani svoje ozemlje in osvobodi Južno Tirolsko. Prej ali slej se bo morala zopet združiti z Nemčijo.“

„Jaz pa menim, da je bila usoda Koroške končno veljavno odločena ob plebiscitu,“ mu je navidez ugovarjal Ruhdorfer. „Čemu spravljajo Jugoslavlani na dan to zadevo, ako je bila za vse večne čase rešena leta 1920?“

Dušebrižnik, ki je znal dati gospodu

Pavlu en teden preje na poti iz šole v gostilno tako lep nauk, kako mora biti Ausländer previden ob pogovorih o narodnostnih zadevah, je na vse svoje sklepe, da bo ob takih priložnostih vedno molčal, pozabil. Zgodilo se mu je, kakor se zgodi grešniku, ki napravi najtrdnjši sklep, da se bo poboljšal, pa v uri slabosti pade zopet v isto pregreh, ne da bi si znal pozneje razložiti, kako se je mogel tako spozabiti. Zdelo se mu je, da mu le ni treba na vse molčati, in je kmeta kratko zavrnil:

„Povojni plebisciti, izvršeni v naglici, ob razpihovanju medsebojnega sovraštva in ob dajanju obljub, ki jih nihče ne namerava izpolniti, nimajo trajne veljave.“

„Zanimivo, kar poveste! Kaj pa potem sploh še ima trajno veljavo, ako ne koroški plebiscit? Saj se je izvršil pod mednarodnim nadzorstvom, tako da noben pameten človek ne more dvomiti v njegovo verodostojnost,“ je Ruhdorfer župnika ostro zavrnil in ga tako izzval, da da še kako izjavo.

V resnici se je dušebrižnik čutil dolžnega, da vpričo kmetov brani svojo čast in dokaže, da more tudi pameten človek imeti glede plebiscita svoje pomisleke:

„Kakor vsaka stvar ima tudi koroški plebiscit dve strani,“ je znova oporekal Ruhdorferju. „V celi coni je zmagala Avstrija, pod Dravo je volila večina za Jugoslavijo. Pravično bi bilo torej, da bi sporno ozemlje v razmerju dobljenih glasov razdelili med obe državi, kakor se je zgodilo v Šleziji, kjer so Poljaki po plebiscitu dobili vse tiste občine, kjer je večina glasovala za Poljsko.“

„To, kdo je dobil večino pod Dravo in kaj so dobili Poljaki v Šleziji, so brezpomembne podrobnosti, ki se nas ne

tičejo,“ je bil Ruhdorfer že kar precej razdražen. Ni pričakoval, da bo župnik tudi kaj vedel o plebiscitu.

Tudi gospod Simon je uvidel, da ne kaže dregati v sršenje gnezdo. Eno je pa le še hotel dati Ruhdorferju pod nos:

„Zakaj pa potem Hitler ni spoštoval plebiscita? Ljudje so se odločili za Avstrijo, ne za Nemčijo. Hitler bi jih moral ob anšlusu znova vprašati, ali hočejo Nemčijo ali Jugoslavijo, ne pa kratkomalo zasesti vso deželo do Karavank.“

Nacisti so bili v zadregi. Zoper Hitlerja niso marali govoriti, prav se mu vpričo župnika pa tudi niso upali dati. Zato je prišel Ruhdorferju spet Steiner na pomoč in je dejal:

„Pustimo te stvari! To vse je že za nami. Gospod župnik nam bo rajši povedal, ali so se Nemci med vojsko vedli v Jugoslaviji, kakor se spodobi za nemškega vojaka.“

Med možmi je bil tudi čelničin brat Hans Rehberger, ki je prišel k sestri iz Beljaka na dopust. Od leta 1943 je bil v službi pri železnici in je spremljal vlake tudi v Italijo in Jugoslavijo. Zato je dosti vedel. Čelnica ga je povabila na osmrtno opravilo za možem. Dobil je dovoljenje, da je smel ostati pri sestri do novega leta. Ne da bi prav vedel zakaj gre pri vsej stvari, se je vpisal v komunistično stranko, ki jo je na Koroškem vodil neki Tschofenig (Čofenik). Zato je tudi na Tita in Jugoslavijo gledal blagohotneje kakor drugi kmetje. Sestra mu je o župniku le dobro povedovala in je bil zato od vsega početka na župnikovi strani. O plebiscitu ni nič vedel. Zato je molčal. Sedaj pa je brž priskočil župniku na pomoč in zavrnil Steinerja:

„Kaj se boš delal neumnega! Saj si bil sam na Gorenjskem in veš, kakšne

hudobije ste ondi počenjali nad nezaščitenim prebivalstvom. Smešno bi bilo misliti, da bodo Jugoslovani z nami boljje ravnali, če pridejo na Koroško. Zato jih ne bo v Beljaku južno od Drave noben naci počakal. Višje kakor do Drave pa Tito pri Beljaku itak ne mara hoditi. Beljaška postaja bo v vsakem primeru ostala avstrijska.“

„Kaj pa ti? Boš čakal Tita? Nemara si ti tudi na njegovo stran,“ Steiner ni prav vedel, kako bi si pomagal iz zadrege.

„Vsak zase ve, kaj bo naredil. Dobro pa je pri vsem tem vedeti, kar se je pred časom govorilo. Da bi si naši sosedi namreč radi Avstrijo med seboj razdelili. V tem primeru se tudi ti ne boš čutil več tako varnega kot sedaj in boš moral bolj paziti na svoj jezik,“ je Hans pričel čisto po proletariatsko razpravljati.

Morda bi se kmetje zaradi njegovih poštenih besed pričeli kregati, da ni gostilničar zasukal pogovora v drugo smer:

„Hans, povej nam rajši, kar ti je pravil tvoj pokojni tast. Kako je že bilo tedaj, ko je rešil Celovec?“

„Ne verjamem, da bi bilo gospodu župniku vseč, kar je storil moj tast,“ se je Hans branil zaradi lepšega.

„Le brez skrbi govori! Če kdo, gospod župnik ne bo izvajal posledic zaradi tastovega dejanja. Gospod župnik že itak čisto z nami čuti!“ so mu prigovarjali kmetje. Očividno so nekateri zgodbo že poznali in jo želeli zopet slišati.

„Naj bo!“ se je Hans udal. „Pokojni oče moje žene — Anton Sommer se je pisal — je bil železniški uradnik in je tudi mene spravil k železnici. Ob prevratu je bil nastavljen v Mariboru. Znal je vindiš in je ostal ondi v službi,

Milostni kip Matere božje v kripti krške stolnice

ko so mesto zasedli Vindišarji iz Spodnje Štajerske.“

„Je bil on Koroški Slovenec?“ je zanimalo dušebrižnika.

„Ne, moj tast ni bil Slovenec. Bil je Korošec in je tudi vindiš dobro govoril,“ je Hans rad pojasnil župniku.

„Se je naučil vindiš v šoli?“ je dušebrižnik dregal dalje, ker ni hotel razumeti edinstvenega pojmovanja narodnosti na Koroškem.

„Ne, tedaj se vindiš ni poučevalo v šoli, kakor se sedaj poučuje. Tast se je naučil jezika od svoje matere,“ Hans župnikovih vprašanj ni slabo tolmačil.

Dušebrižnik ni več spraševal, tako da je mogel Hans nadaljevati:

„Sredi novembra je na glavnem kolodvoru pozno zvečer opazil, da je zavozil na postajo velik transport srbskih vojakov. Na stotine jih je bilo. Bili se

dobro oboroženi. Vse je bilo nekam skrivnostno tiho in napeto.

Gospod Simon bi rad pripomnil, da sredi novembra ni moglo biti dosti Srbov v Mariboru, ker se zedinjenje še ni izvršilo. Bilo je kvečjemu nekaj srbskih, bosenskih ali hrvatskih prostovoljcev, drugi pa so bili pač domačini. A se je rajši v jezik ugriznil in molčal. Hans je itak že nadaljeval:

„Moj tast, ki je bil zelo avstrijsko čuteč...“

„In ne tako kot ti, ki si titovsko čuteč,“ ga je uščipnil Ruhdorfer.

„In tudi ne tak kot ti, ki si nacistično usmerjen,“ je Hans Ruhdorferju takoj usta zaprl. „Moj tast torej je hodil po postaji gor in dol, kakor da ne bi nič videl, v resnici pa je na vse strani prisluškoval in oprezoval, da bi dognal, kam so bili vojaki namenjeni. Bal se je, da bi vlak zavil proti Dravogradu, ki je bil tedaj tudi že v sovražnikovih rokah.* Blizu slabo razsvetljene postaje je stalo nekaj častnikov. Ne da bi ga opazili, se jim je približal na nekaj korakov in ujel tele besede:

— Mora se posrečiti. Okrog pol dveh ponoči bomo že v Celovcu. Ljudje bodo vsi spali. Brez strela nam bo mesto padlo v roke. Nato se ločimo: en del gre v št. Vid, drugi v Beljak...

Tast je bil radi teh besed ves preplašen. Tekel je k stotniku — Toepfer se je pisal — in mu povedal vse, kar je videl in slišal. Prosil ga je, da obvesti Celovec. Stotniku se je to zdelo nemogoče, ker je bil Maribor docela v sovražnikovih rokah. A moj tast je vedel za skrit brzjavni aparat, ki je bil priklopljen na Bruck in Dunaj. Šli

* Malgaj je zasedel Dravograd en teden prej.

so in odstranili slamnjače, ki so zakrivale stari aparat in začeli brzjaviti. Njihov trud ni bil zaman. Bruck je slišal in odgovoril. Vsi srečni so našli prosili iz Maribora, naj obvestijo Celovec, kako velika nevarnost mu preti. Nato so aparat zopet zakrili in odšli vsak na svojo stran.

Tast se je vrnil v pisarno. Vojaki so se že odpeljali proti Dravogradu. Nestrpno je pričakoval poročila, do kod bodo prišli. Kmalu po polnoči je v sednji sobi zakričal vindišarski uradnik:

— Svinjarija! Izdaja! Transport je bil izdan. Pri Sinči vesi je bil ustavljen.

Kako resna je bila nevarnost za Celovec, se vidi iz tega, da so Jugoslovanci 14 dni pozneje le zasedli Velikovec in sicer ondi že naslednji dan spopadli s Hülsgertovimi prostovoljci.* Naši so bili prešibki in so se morali s šestimi mrličmi umakniti.

Zato pa je bil moj tast vse do smrti silno ponosen, da je rešil Celovec pred jugoslovansko zasedbo. Ko bi Celovec že tedaj padel v jugoslovanske roke, bi bil verjetno izgubljen za našo vojsko, kakor se je zgodilo z Mariborom. Tudi v vojski je tako: Kdor pride prej, prej melje...

Vse to, kar sem povedal, je bilo opisano med zadnjo vojsko tudi v nekem časniku. Tako lahko vsakdo verjame, da se nisem nič izmislil ali pridejal. Je Hans zaključil svoje pripovedovanje ne da bi slutil, kako močna čustva prezira do njegovega tasta so navdajala dušebrižnika.

* Polkovnik Hülsgert je vodil boj proti slovenskim četam, ki so se borile na Koroškem.

„Lahko se tvoj tast v grobu Titu v pest smeje, da je že na varnem. Kajti, če bi Tito dobil živega v roke, ne vem, kako bi se spogledala. Nemara bi bilo še zate slabo, če te dobi Tito,“ je Steiner hitel Hansa malo postrašiti s Titom.

„Jaz pa mislim, da se tvoj tast v grobu joče nad teboj, če se mu niso še vse solze posušile. On je rešil Spodnjo Koroško za Avstrijo, ti pa samo čakaš, kdaj jo bo Tito Avstriji ugrabil,“ je bil Ruhdorfer še zmerom hud na Hansa.

„Ali pa se joče nad vami. Ste bili vi, nacisti, tisti, ki ste šli mejnike podirati in na tujo zemljo prestavljati, ne mi. In kadar se mejniki izrujejo, se redko kdaj postavijo nazaj na isto mesto. Kajti, kdor more soseda prisiliti, da krivično postavljene mejnike iz njegove zemlje izruje, bo imel tudi moč, da svojo posest zaokroži in mejnike na sosedovo zemljo postavi.“

Ruhdorferju so se oči od jeze za-bliskale:

„O kakšni tuji zemlji govoriš? Se ti-pozna, da si bil še mladič, ko se je Avstroogrška razbila. Hitler na jugu niti vsega tega ni zasedel, kar je bilo od nekdanj nemško in avstrijsko, kaj še da bi postavljali mejnike v tujo zemljo.“

Na tej nižini razgovora je Steiner pod mirno brnil Ruhdorferja in mu z očmi pokazal na župnika, češ naj pazi, kaj govori pred Ausländerjem.

Ruhdorfer je bil discipliniran nacist in je takoj utihnil. Prižgal si je cigareto in grdo gledal predse.

V sobi je nastala mučna tišina. Nihče ni vedel, na kaj bi obrnil pogovor.

Morda bi šel kreg še dalje, da ni prav tedaj planil v sobo Bogatajev Hubert in ves upehan kričal:

„Je že odločeno! Je že odločeno!“

„Kaj pa vendar?“

„Meja! Nova meja med Avstrijo in Jugoslavijo!“

„Kod bo šla? Bo Tito res kaj dobil?“

„Jugoslavija dobi še več kot uradno zahteva. Meja bo šla ravno preko — Slemenice!!!“

„Kaj poveš! Menja ja nismo še tako daleč!“ so se spogledovali kmetje.

„Da! Ravno čez našo faro pojde nova meja. Pravkar je radio povedal. Zavezniki so nas prodali. Prihajam iz Bistrice, kjer so mi zaupno povedali to novico. Preko Slemenice nad Bistrico na Zgornjem Koroškem, je rekel radio. Ne kaže drugega, kakor sprijazniti se z usodo.“

Kmetje so za nekaj časa utihnili. Nato so začeli Bogataja vse vprek spraševati:

„Na katero stran pade Oljšnica?“

„Čigava bo Goričica?“

„Kdo bo imel Snežnico?“

Mladi Bogataj se je delal važnega, kakor da bi on odločal o usodi teh vasic:

„Trenutno podrobnosti še niso znane. Zdi se pa, da pojde mejo preko Slemenice proti Snežnici in nas tako loči od Bistrice, ki bi ostala v Avstriji. Če pride pod Tita tudi Gorje, bo naš stari grunt verjetno takoj prodal in se izselil v Avstrijo.“

„Drugega mu ne kaže!“ je Rehberger škodoželjno pripomnil. Veselilo ga je, da se je vpisal h komunistom še o pravem času.

„Kar je „padlo“ ljudi pod Jugoslavijo, so na mah postali nemško govoreči Jugoslovani in so govorili drug čez drugega:

„Človek lahko povsod živi, ako je pošten,“ je trdil gostilničar.

„Jaz se Tita prav nič ne bojim. Sem že videla njegovo sliko. Zelo mi je bil všeč. Čeden je in lepo se oblači. Na Göringa spominja. Govori pa prav tako

Molitev za narod

**Ozri, Gospod, na narod moj se s križaa
in ga za zmote zdanjih dni ne sodi:
že dolgih tisoč let za Tabo hodi,
v trpljenju bolj in bolj se Tebi bliža.**

**O, mnogokdaj pod križem se je zgrudil,
ko tujcu bič ga jezno je oplazil,
da bi ponižal ga in v prah pogazil!
A kakor Ti se vstati je potrudil...**

**Za Tabo hodi, vate pogleduje,
Gospod, ki tretji dan si vstal iz groba,
prezир prenaša, se s temo bojuje.**

**A Tvojih ran prečudežna miloba
mu križev pot sladi in posvečuje...
Naj večna vzide mu iz njih svetloba!**

Ljubka Šorli

dobro kot je govoril Göbbels," je povedala gostilničarka.

„Pravijo, da zelo dobro govori naš jezik," je pripomnil Steiner.

„Tudi rusko zna," je vedel Ruhdorfer.

„In na klavir lepo igra," ga je pohvalil Rehberger.

„Mora biti zelo izobražen človek, da se je tako visoko povzpел. Utegne biti prav tako dober kakor Hitler," je gostilničarka naglo delala zaključke.

Bogataj se je med tem že nekoliko oddahnil in je poklical gostilničarja:

„Leitgeb! Štefan vina na mizo! Plaćam jaz. Tudi gospod župnik bo moral nocoj piti na zdravje maršala Tita."

„A ne boš bežal pred njim?" se je začudil Rehberger.

„Če je tak, kot pravite, čemu bi

bežal?" Bogataj ni bil prav nič v zadržegi.

Kozarci so bili kmalu polni. Bogataj je vstal in napil:

„V prvi vrsti nazdravim naši novi domovini. Odslej bomo državljani iste države kakor naš gospod župnik. Zato dvigam ta kozarec hkrati na njegovo zdravje. Naš različni svetovni nazor sme biti nobena ovira, da ne bi bili bodoče še bolj prijatelji kakor doslej. Naši otroci se bodo odslej v dvojezičnih šolah učili poleg nemščine tudi blaglasne jugoslovanščine. Tako bo odprta pot do medsebojnega spoznavanja in spoštovanja in do vedno tesnejšega sodelovanja na vseh področjih. Ako bomo skupaj držali — in to si danes iskreno obljubljam — bo bodočnost lepša od preteklosti.

Živel maršal Tito!

Živel naš dragi gospod župnik!

Živela naša nova domovina!

Prosit, Herr Pfarrer!

Heil Tito!"

Gospod Simon ni vedel, kaj bi storil. Vse skupaj se mu je zdelo kakor sanje. Čeprav je vsa stvar zgledala precej sumljiva, mu je po drugi strani vendarle bila všeč misel, da bo Slovenija povečana za nekaj tisoč kvadratnih kilometrov in jo bo tako na zemljevidih lažje opaziti. Docela nemogoče tudi ni bilo, kar je Bogataj govoril. Da bodo Nemci izgubili ozemlja, ki so jih v teku stoletij ponemčili, je itak že Hitler napovedal. V taki negotovosti je prijel dušebrižnik za kozarec in pokusil vino. Bogataj in kmetje so še bolj silili vani tako da je spil kozarec do dna in nato še drugega. Potem pa res ni maral več piti. Ni se hotel upijaniti, da ne bi sploščal in poslušal, kakor doslej.

ŠPORT, VERA IN MORALA

Tako posamezniki kot družba posvečajo vedno več pozornosti športu. Naj omenimo le nekatere njegove panoge: šolska telovadba, orodne vaje, lahka atletika, boks, jezdarenje, sabljanje in še mnogo drugega. Zlasti pa se mnogo piše o nogometu. Saj ni nobenega časopisa, ki ne bi imel športne strani, nekateri pa itak objavljajo le športne novice. Radio je drug tak pospeševalec športa, ki sproti seznanja poslušalce o tekočih športnih dogodkih.

Šport je torej pojav, ki zanima vse in ki vpliva tudi na mednarodne odnose. Spomnimo se samo olimpijskih iger, ki živo zanimajo vsvo svetovno javnost.

Toda šport ni samo zadeva mišic temveč tudi duha. Zato o njem ne razpravljajo le zdravniki in strokovnjaki iz telovadno-športnega področja, temveč tudi sv. Cerkev. Sv. oče Pij XII. je že večkrat povedal, kakšen naj bo odnos med vero, moralo in športom. Nekaj njegovih misli o tem predmetu hočemo tudi mi danes nuditi slovenskim fantom in dekletom.

Da bo vsa zadeva jasna, moramo postaviti kot temelj sledeče načelo: Vse kar služi v dosego določenega namena, mora vzeti svoje pravilo in mero iz namena samega. Šport in telovadba imata za bližnji namen vzgajati, razvijati in krepiti telo iz statičnega in dinamičnega vidika; za daljši namen pa tudi korist duše, ki jo črpa iz tako pripravljene telesa za razvoj notranjega in zunanjega življenja osebe; kot malo bolj vzvišen namen pa izpopolnjevanje; in slednjič kot najvišji namen človeka sploh v vsej človeški dejavnosti, približati človeka Bogu.

Zato moramo odobravati v teh panogah vse, kar služi v dosego omenjenih

ciljev ter zavreči vse, kar odvrta od teh namenov.

Premisliti moramo vse činitelje, ki spadajo v telovadno-športno dejavnost, kot je to tudi v umetnosti: instrument, umetnik in raba instrumenta. Pri telovadbi in športu je instrument živo telo; umetnik je duša, ki tvori s telesom naravno enoto. Dejavnost pa je izvajanje telovadbe in športa. Poglejmo posamezno!

Telo

Kaj je človeško telo, njegov stroj in oblika, njegovi udje in njihove funkcije, njihovi nagoni in sile, nas jasno uče razne znanosti: anatomija, psiholo-

gija in estetika, ki se dan za dnem bolj izpopolnjujejo ter razlagajo čudoviti sestav telesa in soglasje njegovih udov ter točnost delovanja, kakor ga ne vidimo v nobenem še tako preciznem stroju. Kar zadene estetiko, so največji geniji vseh časov jemali vzorce po človeškem telesu, naj bo to v slikarstvu ali kiparstvu.

Verski in moralni čut prizna in sprejme vse to; pa gre še dalje: sklicujoč se na prvotni izvor, mu pripisuje svet značaj, o katerem naravne vede nimajo niti pojma. Kralj vesoljstva je kot vredno krono stvarstva oblikoval iz blata zemlje čudovito delo človeškega telesa, vdihnil v njegov obraz dih življenja ter naredil iz telesa bivališče in orodje duše, kar pomeni isto kot povišati na ta način gmoto v neposredno službo duha ter tako oboje zblížal in združil v en sestav — za naš razum nepojmljiv — duhovni svet s stvarnim svetom in to ne le s samo zunanjo vezjo, temveč z enoto človeške narave.

Ko je bilo telo na ta način povišano do časti bivališča duha, je bilo tudi pripravljeno sprejeti čast samega svetišča božjega. Po izrecni apostolovi besedi pripada telo Gospodu, tako da so telesa „udje Kristusovi“. Pravi namreč: „Ne veste li, da so vaša telesa udje Kristusovi? Ali ne veste, da je vaše telo tempelj Svetega Duha, ki je v vas in da ga imate od Boga in niste svoji?... Poveljujte Boga v svojem telesu“ (1 Kor 6, 13. 15. 19-20).

Res je, da sedanji položaj umrljivega telesa pridružuje telo zakonu vseh drugih živih bitij, ko so neizprosno podvržena razpadu; toda povratek v prah in končna usoda človeškega telesa bo, kakor izvemo iz samih božjih ust, vstajenje k življenju — tokrat neumrljivemu — ko se bodo modri in čudoviti božji

načrti uresničili na zemlji, podobno kot se vršijo na polju.

„Seje se v (telo) minljivosti, vstaja v neminljivosti. Seje se v nečasti, vstaja v časti. Seje se v slabosti, vstaja v moči. Seje se duševno telo (čutno telo, ki potrebuje hrane in pijače ter je duhovnemu delovanju duše mnogokrat v oviro), vstaja duhovno telo (ki ga bo oživljal poveljčani duh)“ (1 Kor 15, 42-43).

Z ozirom na človeško telo nas uči razodetje vzvišenih resnic, da so umetnost in naravne vede nezmožne odkriti same iz sebe resnice, ki dajejo telesu novo vrednost in vzvišenejšo čast in zato tudi večji vzrok za dosego spoštovanja. Res je, da se telovadbi in športu ni treba ničesar bati teh verskih in moralnih načel, kadar so pravilno uporabljena. Vendar je potrebno izključiti nekatere oblike, ki nasprotujejo spoštovanju, ki smo ga pravkar naznačili.

Zdrav nauk nas uči spoštovati telo, toda ne bolj, kot je prav. Načelo je torej: skrb za telo, krepitev telesa — da; češčenje telesa, oboževanje telesa — ne; kakor je treba izključevati tudi vsako oboževanje plemena, krvi in telesnostnih načel ali sestavnih členov. Telo nima prvega mesta v človeku, ne zemeljsko umrljivo telo, kakršno je zdaj, niti poveljčano in poduhovljeno kot bo nekoč. Telesu, vzetemu iz blata zemlje ne pripada prvenstvo v človeškem sestavu, to pripada duhu, duhovni duši.

Nič manj važno je drugo osnovno načelo, ki ga podaja sv. Pavel v pismu do Rimljanov: „Vidim pa v svojih udih drugo postavo, ki nasprotuje postavi mojega duha in me usužnjuje postavi greha, ko je v mojih udih“ (Rim 7, 23).

Težko bi bilo popisati bolj živo vsakdanjo dramo, s katero je prepleteno človeško življenje. Nagoni in telesne sile se uveljavljajo in, ko so zatrle glas pameti, obvladajo odločnost dobre volje od

dnava, ko je bila z izvirnim grehom zapravljenjena popoldna pokornost duhu.

Pri vztrajni rabi in telesnih vajah je treba upoštevati to dejstvo. Kakor je telovadba in šport, ki s svojo strogostjo pomagata obvladati in brzdati nagone, tako so tudi druge oblike športa, ki jih vzbude, zdaj nasilno, zdaj s čutnim zapeljivanjem.

Tudi z estetskega stališča, z ugodjem lepote, z občudovanjem ritma pri plesu in telovadbi, lahko vcepi nagon svoj strup v duše. Razen tega je pri športu, telovadbi, v ritmu in plesu neka nagota, ki ni potrebna niti primerna. Pred nekaj desetletji ni brez vzroka izrekel popolnoma nepristranski opazovalec značilne besede: To kar najbolj zanima maso na tem polju ni lepota nagote, marveč nagota lepote. Zato izreka za tako telovadbo in šport verski in moralni veto, t. j. ni ti dovoljeno!

Z eno besedo: šport in telovadba ne smeta ukazovati in obvladovati, marveč služiti in pomagati.

Duša

In zares, čemu naj bi služila raba in razvoj telesnih sil in lepote, ako bi ne bila v službi nečesa bolj plemenitega in

trajnega, to je — duše? Šport, ki ni v službi duše, ne bo ničesar drugega kot prazno gibanje udov, izkazovanje puhle lepote, bežno ugodje.

V velikem govoru v Kafarnaumu je hotel Jezus iztrgati svoje poslušalce iz nizkotnih materialističnih čutov in jih dvigniti k bolj duhovnemu pojmovanju. Zato je postavil splošno načelo: „Duh je, ki oživlja, meso ne koristi nič“ (Jan 6, 62). Te božje besede, ki vsebujejo osnovno načelo krščanskega življenja, veljajo tudi pri igri in športu.

Duša je tisti končni činitelj, ki odloča vse zunanje delovanje na isti način, kakor ni violina tista, ki določa potek melodij, temveč genialni prijemi umetnika, brez katerega bo še tako popolen instrument ostal nem.

Na isti način ni glavni in ukazujoči činitelj harmoničnih gibov udov pri telovadbi, gibčnih in preračunjenih premikov pri igrah, močnih sunkov mišic, telo marveč duša; ako bi ga duša zapustila, bi padlo kot katera koli brezmočna gmota. To je toliko bolj resnično kolikor bolj tesna je vez, ki ju veže: v človeku je bistvena zveza, na podlagi katere tvorita eno samo naravo. V športu in telovadbi je enako kot pri

igranju na violino. Glavni prevladujoči element je duh umetnika, duša — in ne instrument, telo.

Na podlagi teh načel, zahteva verski in moralni čut, da mora biti pri presoji športa in telovadbe temeljno načelo, da je treba predvsem ceniti tistega, ki pokaže več zmožnosti podvreči svoje ude in mišice nadvladi duha.

Druga zahteva verskega in moralnega reda prepoveduje žrtvovati v prid telesa nedotakljive koristi duše. Resnica in poštenost, ljubezen, pravica in pravičnost, nepokvarjena morala in naravna sramežljivost, obvezna skrb za življenje in zdravje, za družino in poklic, za dobro ime in resnično čast, ne smejo ostati podrejeni športni dejavnosti, njegovim zmagam in častem. Kot v drugih umetnostih in službah, tako je tudi pri športu nespremenljiv zakon, da srečen izid ni še gotovo poročstvo za moralno pravilnost.

Tretja zahteva pa se nanaša na stopnjo važnosti, ki jo zavzema šport v okviru človeških dejavnosti. Ne gre tu za upoštevanje in spoštovanje telesa in duše v mejah športa in telovadbe, tem-

več da se postavi to zadnje dvoje v mnogo širši okvir življenja in nato preizkusi, kakšno pravo vrednost jima je priznati. Pod vodstvom pravega naravnega razuma in še bolj krščanske vesti vsak lahko pride do jasnega prepričanja, da vezbanje in obvladanje telesa, veselje nad silo in močjo, ki jo nekdo ima ter srečni izidi športnih prireditelj niso ni edini ni glavni element človeške dejavnosti. To so pomožni in sestavni deli, prav gotovo vredni vsega priznanja, toda nikakor niso neizogibne vrednote življenja, niti edine moralne potrebe. Dviganje telovadbe, športa, ritma z vsemi dodatki in pritiklinami k najvišjemu cilju življenja bi bilo zares mnogo premalo za človeka, čigar prvotno veličino tvorijo mnogo bolj plemenita nagnenja, pričakovanja in prizadevanja.

Zato je dolžnost vseh športnikov ohraniti to pravo pojmovanje športa: veselje do športa jih ne sme zapeljati k zanemarjenju vzvišenejših dolžnosti, ki zadevajo njihovo dostojanstvo in dolžno spoštovanje do Boga in do samega sebe.

V. L.

ZDRAVJE BOLNIKOV

(Alexis Carrel, 1873—1944)

V posmeh vsem brezbožnikom Bog dopušča, da se še v dvajsetem stoletju dogajajo čudeži. Naj jih ljudje priznajo ali ne — dejstvo je, da se dogajajo. Kadar govorimo o sodobnih čudežih, mislimo predvsem na Lurd, čeprav se godijo tudi drugod po svetu. Marijinega delovanja v Lurdu ni mogoče izbrisati s sveta.

Veliko prahu je vzbudil po svetu primer zdravnika dr. Carrela. Bil je profesor na medicinski fakulteti v Lionu. Zdravil je neko bolnico Ma-

rijo Ferrand. Jetika ji je napadla hrbtenico. Bolezen je že tako napredovala, da je bilo vsako zdravljenje brezupno. Da bi bolnico nekoliko potolažil, je pristal na to, da gre v Lurd in še sam se je odločil, da jo bo spremljal. Carrel ni veroval, da se v Lurdu dogaja kaj nadnaravnega. Kot zdravnik, kot znanstvenik je hotel samo opazovati.

Njegova bolnica je prišla v Lurd komaj živa. Bila je tako slaba, da niso hoteli dati niti v kopel. Samo

umili so jo z lurško vodo. Carrel je strogo pazil na vse. Sedaj je pobledele, ko je videl, da se bolnici vidno vrača zdravje. Dihanje je postalo normalno, bitje srca tudi. Prosto se je lahko premikala, ne da bi čutila kakšno bolečino. Vsi sledovi bolezni so izginili. Carrel je postal zmèden. Ni vedel, kaj naj stori. Ali naj prizna nadnaravno delo, ali pa naj se zateče pod krinko drugih učenjakov, ki pravijo, da zdravijo naravne sile, ki pa jih oni sedaj še ne poznajo? Odločil se je, da bo še premišljeval. Šel je v cerkev in tam sedel zraven nekega kmeta. Dolgo je ostal nepremično. Tada pa mu je privrela iz srca naslednja molitev: „Sveta Devica Marija, ti pomogaš nesrečnim, ki se zaupno zatekajo k tebi, varuj me. Verujem v tebe! Na moj dvom si hotela odgovoriti z očitnim čudežem. Toda jaz ga ne znam videti, še vedno dvomim. Moja vroča želja je, moj prvi cilj, da bi veroval! Pod skorjo mojega znanstvenega napuha, ki je še vedno velik, je želja, da bi veroval vate, da bi te ljubil, kakor te ljubijo čiste duše redovnikov.“

Ko se je vrnil v svojo sobo, se mu je zdelo, da so pretekli dolgi tedni, kar je odšel iz nje. Vzel je zvezek in vanj zapisal vtise tega dne. Po vrnitvi v Lion je zbral profesorje medicinske fakultete in jim razložil primer izrednega ozdravljenja. Dal jim je podatke o stanju bolnice pred odhodom v Lurd, opisal jim je podrobno razvoj bolezni in končno razložil, kaj se je zgodilo v Lurdu. Jasno je bil razviden čudežni učinek romanja v Lurd. In učeni profesorji, kaj so storili? So morda resno pretresli predloženi primer? Kaj še! Zaničljivo so vpraševali, če mladi profesor veruje v take pravljice. Dr. Carrel jim

je mirno odgovoril, da jim je samo predložil izredni primer ozdravljenja, ki gotovo zasluži, da se znanstveno preuči.

Profesorji so ga prezirljivo zapustili in dosegli, da je bil zaradi svoje „predrznosti“ izključen iz univerze. To se je zgodilo leta 1904. Odšel je v Ameriko v Chicago. Sprejeli so ga na fiziološki inštitut. Osem let kasneje je dosegel Nobelovo nagrado zaradi številnih odkritij v zdravilstvu. Tako je dosegel skoraj najvišjo čast, ki jo more učenjak doseči na zemlji.

Toda vere še vedno ni imel. Zanj se je moral truditi še 30 let. Med zadnjo svetovno vojno mu je Marija izprosila pri Bogu tudi to milost. Končno je našel vero. Mariji se je zahvalil tako, da je napisal krasno knjigo o Lurdu z naslovom „Potovanja v Lurd“. Knjiga je veličasten slavospev o čudežnem delovanju Device Marije v Lurdu.

Po spreobrnjenju je hotel vse svoje moči posvetiti Bogu. Zapisal je: „Gospod, napravi me za orodje svoje dobrote. Moje življenje je bilo puščava, ker nisem poznal tebe. Daj, da bo puščava zacvetela, čeprav je jesen. Daj, da bo vsaka minuta, ki mi še preostane, posvečena tebi. Ničesar nočem zase, samo tvojo milost. Govori, Gospod, tvoj hlapec posluša. Darujem ti to, kar mi še preostane. Kot molitev ti rad darujem svoje življenje. Želel bi imeti šele 40 let, da bi jih lahko še dvajset posvetil tvoji službi. Zgodi se tvoja volja, Gospod! Pridi, tvoje kraljestvo!“

Bog mu je dal le še malo časa na razpolago. Nekaj let po spreobrnjenju leta 1944 ga je poklical k sebi. Tudi na njem je Marija očitno pokazala, da je ona Zdravje dušnih in telesnih bolnikov.

Slovanski svetniki

SVETI JANEZ NEPOMUK
(16. majnika)

Sveti Janez Nepomuk je bil rojen l. 1340 na Češkem v mestu Nepomuku.

Njegovi starši so bili zelo pobožni in bogaboječi.

Študiral je v Pragi, ko je vladal na Češkem Karel IV., oče češkega naroda. L. 1379 je bil posvečen v mašnika ter je obhajal prvo najsvetejšo daritev v nadškofijski cerkvi sv. Vida v Pragi. L. 1380 je postal župnik pri sv. Galu v Pragi. L. 1387 je postal doktor cerkvenega prava. Od tega se navadno imenuje doktor Janezek, kar priča, da je bil majhne postave. L. 1388 je bil izvoljen za kanonika v kolegiatnem kapiteljnu višegrajskem. Kot kanonik je Janez večkrat pridigal pri Materi božji pod Gradom. Ta posel je prevzel rad, da bi tem več neumrljivih duš zveličal. V izbranih besedah je znal ganiti srce in vplivati na voljo poslušalcev, tako da so se odrekli razkošnosti in svoje bogastvo razdelili med reveže, a drugi so nastopili ostro pot spokornosti.

Janez Nepomuk je bil v svojem cerkvenem dostojanstvu visok svetnik, da je jasno svetil duhovščini in vernemu ljudstvu po svoji modrosti in bogaboječnosti ter pobožnosti. Takega svetega posvetovalca je pa tudi

potreboval tedanji praški svet, kajti tista doba je bila zelo nemirna. Kralj Večeslav IV. ni podedoval lepih lastnosti svojega očeta Karla IV. Nastopivši vladlo kot 17-letni mladenič se je zgodaj vdal razkošju in razuzdanosti. L. 1389 se je Večeslav drugič oženil z devetnajstletno hčerjo bavarskega vojvode. Ta je bila pobožna in si je izvolila za spovednika Janeza, ki je postal kraljičin kaplan. Njen zakon z Večeslavom je bil nesrečen. Kralj je imel pregrešne zveze. Kraljica mu je to večkrat očitala, a utehe in tolažbe je iskala v molitvi. Hodila je pogostokrat k spovedi in sv. obhajilu.

Ljudje, ki žive v grehah, si radi domišljajo, da drugi ljudje niso nič boljši od njih. Večeslav je dobro vedel, da so njegove pregrehe obče znane in da jih ni mogoče zakriti. Začel pa je sumiti tudi o zvestobi svoje žene. Tako si je mislil svojo vest nekoliko pomiriti. Ko je pa videl, da kraljica pogosteje prejema sv. zakramente, se mu je zdela prav ta pobožnost dokaz za njeno pregreho. Tu se je kralj predrznil nezaslišane stvari. Poklical je Nepomuka in zahteval od njega, da mu pove, česa se kraljica tako pogosto izpoveduje. Večeslav je navadil svoje podložnike slepe pokorščine, pa je menil, da bo tudi Janez Nepomuk takoj klonil.

Toda zmotil se je; Janez Nepomuk ni hotel niti slišati ničesar o bogoskrunski zahtevi. To je kralja tako razkačilo, da ga je dal zapreti v ječo s tremi drugimi dostojanstveniki.

Na večer tistega dne je šel sam

kralj na sodnijo in ukazal rabeljnu, naj vse štiri jetnike zveže na rokah in nogah ter naj jih muči. Dva izmed njih, Janeza Nepomuka in Puhnika je dal kralj mučiti pred lastnimi očmi. Ukazal je, da naj ju rabelj z gorečimi bakljami žge po trebuhu. Pograbivši bakljo je celo lastnoročno žgal oba. Najhujše je počel proti spovedniku svoje žene, katerega je na eni strani tako silno ožgal, da je bila groza videti sežgano meso. Potem je ukazal, naj se vsi štirje dostojanstveniki potope. Tu se je krvooločnež spomnil, da bi to grozodejstvo povzročilo nemile posledice na papeževem dvoru. Zato je dal poklicati oba notarja in od nju zahteval, da ne smeta o mučenju nikomur povedati. To naj mu pod prisego obljubita. Če to storita, ju pusti živa. Prošt Večeslav, vitez Nepr in Puhnik so mu to obljubili, ker so se bali nadaljnih muk. Zato so podpisali listino.

Edino Janez Nepomuk, na katerega je bil še iz drugega vzroka hud, se ni uklonil in je mirno in potrpežljivo prenašal grozno mučenje. Razdivjani kralj je z njim sam ostal na dvorišču in se kar ni mogel nasititi od maščevanja. Podrl je polmrtvega na tla ter hodil po njem. Naposled je ukazal, da ga potope. Rablji so Janezu zavezali usta, da ne bi mogel po poti nikomur povedati, kaj se je z njim zgodilo. Zvezali so mu na hrbtu roke. Noge so privezali h kozlu na vozu in ga tako pripeljali na most reke Vltave. Od tu so mučenca vrgli v reko v četrtek, 20. marca 1393 okrog devete ure zvečer.

Mučenčevo telo se je potopilo v globočini tedaj narasle Vltave, a Bog ga je oslavil s čudežem. Prikazale so se nad njim luči kakor zvezde, ki so plavale ponoči po gladini reke. Po

sledu teh lučic so praški ribiči potegnili Janezovo truplo iz reke in ga pokopali v cerkvi sv. Križa. Med tem časom se je kralj mudil na Zebraku, zato se ni bilo bati kanonikom cerkve sv. Vida kraljeve divjosti. Nemoteno so vzdignili mučenčevo truplo in ga v slovesnem spremstvu prenesli v cerkev sv. Vida, kjer so Janeza 16. majnika zjutraj pokopali.

Leta 1715 so preiskovali njegovo mučeniško smrt in čudeže, ki so se zgodili na svetnikovo priprošnjo. L. 1719 so odprli njegov grob. Našli so njegovo ogrodje z lobanjo, ki je bila vsa napolnjena z glino. Ko so zdravniki nalahko odstranili glino, so v velikem začudenju vseh prič zagledali jezik, ki je bil čisto cel in nepoškodovan. Da bi se res trdno prepričali o resničnosti te nenavadne prikazni, so zdravniki narezali jezik na dveh krajih z ostrim orodjem, da bi si ogledali tudi notranje žilice. *Prepričali so se, da je jezik v resnici svež in nestrohnjen.* Zapriseženi veščaki so soglasno priznali, da se ta jezik, ki je 326 let ležal v grobu, nikakor ni mogel ohraniti po naravnem delovanju, ampak da se je ohranil le čudežno. Po temeljitem preiskovanju je papež Inocencij XIII. svečano proglasil 31. maja 1721 Janeza Nepomuka za blaženega.

Med tem se je zgodilo na priprošnjo tega mučenca mnogo čudežev, kar je še bolj povečalo pri ljudeh njegovo češčenje.

Papež Benedikt XIII. je na podlagi štirih čudežev, ki jih je Bog storil na mučenčevo priprošnjo njemu v slavo, proglasil 19. marca leta 1719 v lateranski cerkvi v Rimu *blaženega Janeza Nepomuka za svetnika katoliške Cerkve.*

ANTON MERKUN, USA

med Slovinci po svetu

ARGENTINA

Novi velikonočni obredi vedno bolj osvajajo naše ljudi. Dokaz za to je tudi velika udeležba, ki jo je bilo opaziti zadnje tri dni velikega tedna v slovenski kapeli v Buenos Airesu. Saj so bili obredi povsod, toda v naši kapeli je vse izzvenelo slovensko: molitvene ure na veliki četrtek zvečer, slovenska pridiga in slovenski pasijon na veliki petek, obnove krstnih obljub na veliki soboto in petje starih velikonočnih pesmi pri praznični maši na velikonočno nedeljo. Mnogo se je razdelilo tudi sv. obhajil. K temu so zelo veliko pripomogle tudi velikonočne obnove, ki so jih imeli Slovinci povsod, kjer se redno vsak mesec zbirajo ob četrkih pred prvim petkom k svetim uram. V slovenski kapeli je vse dni opravljal obrede velikega tedna g. direktor Anton Orehar ob asistenci g. župnika Gregorja Hribarja in bogoslovca g. Janeza Langusa. Prav posebej moramo poudariti zvestobo pevskega zbora „Gallus“ ki je vse dni požrtvovalno sodeloval in dal vsem obredom še bolj slovesen značaj.

Slovenski pevski zbor „Gallus“ praznuje letos desetletnico svojega obstoja. V zvezi s tem je priredil 30. marca koncert slovenskih in tujih pesmi v zahvalo za naklonjenost, s katero so rojaki vsa ta leta zbor spremljali pri njegovih prizadevanjih. Zato je odbor „Gallusa“ sklenil, da čisti dobiček razdeli med slovenske domove, „kjer se zbiramo — kot je stalo zapisano na programu — da v materinem jeziku in ob slovenski besedi vztrajamo v svojem slovenstvu in ohranjamo svoja narodna izročila“. Zato so na koncert vabili: Slovenska hiša v Buenos Airesu, Slovenski klub s Pristave v Moronu, Naš dom iz San

Justa in Slovenska vas Lanús. Udeležba rojakov pa ni bila taka, kot bi si jo želeli. Mnogi so se opravičevali, da jih umetne pesmi ne zanimajo in mnogim se je zdela vstopnina previsoka. Pa čeprav je res prvo in drugo, bi nihče od zavednih Slovencev ne smel izostati, saj je bil ta koncert drugače zamišljen kot drugi: naj bi bil izraz zahvale naše skupnosti do zbora, ki je prav s petjem proslavil naše ime v tujini in podprl bi naj naša skupna ognjišča, ki so nam tako zelo potrebna. Da pa je bilo na sporedu mnogo umetnih pesmi, je pa vzrok v tem, da je hotel zbor slovenskim poslušalcem pokazati, katere pesmi je naš tudiral za novembrsko tekmovanje 14. vskih zborov v Argentini, kjer je „Gallus“ izmed 30 udeležencev prišel v vrsto 7 finalistov. Prvi del koncerta je obsegal tuje avtorje, drugi pa povsem domače. Podal je zbor vse pesmi izredno doživeto in dovršeno, tako da ga je bilo res užitek poslušati. Po prvem delu koncertnega sporeda je stopil na oder predsednik Društva Slovencev ing. Albin Mozetič ter se v imenu vseh slovenskih društev in organizacij zahvalil pevske-mu zboru za veliko opravljeno delo.

Ob vstopu v peto leto svojega delovanja in ob priliki izida petindvajsete knjige je Slovenska kulturna akcija pripravila 29. marca poseben večer za svoje ustvarjalne in redne člane, povabila pa tudi zastopnike društev in urednike naših listov in revij. „Duhovno življenje“ je zastopal g. Jože Jurak. Zbrane goste je na vrtu slovenske restavracije „Ilirija“ v Ramos Mejia najprej pozdravil predsednik Slovenske kulturne akcije g. Ruda Jurčec, ki jih je nato povabil v prostore umetniške šole, v kateri sta bili pripravljene dve razstavi:

knjige in publikacije založbe SKA, med njimi tudi zadnja, ki je petindvajseta in je izšla isti dan, to je čudovito lepa povest predsednika SKA g. Rude Jurčeca „Ljubljanski triptih“. O tej knjigi bomo v naši reviji še pisali. Druga razstava pa so bile oljate slike dveh mladih slovenskih slikarjev gdč. Metke Žirovnikove in g. Ivana Bukovca. V zvezi s knjižno razstavo je spregovoril urednik knjižnih izdaj dr. Tine Debeljak, o mladih slovenskih slikarjih, ki sta razstavljala, pa tajnik Slovenske kulturne akcije g. Marijan Marolt. Po ogledu razstave je izrekel Slovenski kulturni akciji tople čestitke k opravljenemu delu ing. Albin Mozetič, tako v imenu Društva Slovencev kakor tudi v imenu ostalih društev in organizacij.

ZDRUŽENE DRŽAVE

V fari sv. Vida v Clevelandu je bila za Slovence ustanovljena Marijina legija. V zvezi s tem je napisal g. škof dr. Gregorij Rožman sledeče besede: „Apostolat v okvirju Katoliške akcije more imeti različne organizacijske in delovne oblike. Slovenska Katoliška akcija v obliki, ki smo jo imeli doma, tu niti pravno, niti stvarno ni mogla prav delati še manj pa rasti. Zaradi tega sem se zelo razveselil ustanovitve Marijine legije, ki je prava katoliška akcija v drugi obliki in z nekoliko drugačnim načinom dela. Z vsem srcem sem jo pozdravil. Doslej je organizirana šele v najmočnejši slovenski župniji pri sv. Vidu in kakor čujem, je v kratkem času obstoja že prav zadovoljivo sodelovala v

Med udeleženci procesije v letoviškem kraju La Thea (Kordobske gore) ob priliki proslave stoletnice Marijinega prikazovanja v Lurdu 11. februarja 1958 je nastopila tudi skupina slovenskih narodnih noš (od desne proti levi: Anka Savelli, Jože Vodnik in Marija Prelog). Na skrajni desni stoji prof. dr. Rudolf Hanzelič (v belem talarju), na skrajni levi pa velik prijatelj Slovencev, Francoz Ferdinand Dufour.

apostolat župnije. Hvala Bogu po Mariji!

Zelo priporočam, da se iz vrst novonaseljenih rojakov čim več članov prihlasi. Člani so dvoje vrste: delovni in pomožni. Za delovnega člana ne bo imel vsak časa, pomožen pa more biti vsak zaveden katoličan, kajti zanimati se za apostolat in moliti za božjo pomoč, more vsak, tudi bolnik.

Prav posebej hočem poudariti: Slovenska veja Marijine Legije deluje med slovenskimi verniki, oziroma farani. — Angleška Marijina legija ne more delati med našimi rojaki, ki jezika ne obvladajo dovolj in ki posebno notranje zadeve vere in vesti ne morejo v tujem jeziku izraziti in obravnavati.

Med nami je dosti zapuščenih in zanemarjenih slovenskih duš, za katere tudi dobri verniki nič ne vedo in tako ni nikogar, ki bi mogel tem dušam pomagati, najti pot k Bogu ali pa jim, bolnim, zapuščenim nuditi tudi drugačno pomoč. Že samo redni obiski so za take dobrota in tolažba, ko čutijo, da le niso čisto pozabljeni. Že dosedaj je Marijina legija v tem oziru storila mnogo lepega in vzpodbudnega, česar nobena druga obstoječa organizacija ne bi mogla. Delo Marijine legije je bila kričeča potreba. Polje dela se vse širše odpira. Podprite apostolsko delo med našimi rojaki! K temu nagiba nadnaravna ljubezen do bližnjega, vabilo svete Cerkve, pa tudi slovenska narodna zavest. Kot kristjani in kot Slovenci moramo skušati rešiti dušo vsakega rojaka, ki biva v župnji in v naši skupnosti. Božji blagoslov z vami vsemi!“

Nekaj o značaju in zgodovini Marijine legije. Marijina legija je združenje laikov. Člani lahko postanejo moški in ženske, poročeni in neporočeni.

Legija dobiva svoja navdihnjenja, svoje pobude iz dejstva, da ima Mati božja neizmerno posređovalno moč pri svojem božjem Sinu in iz pričanja, da je Ona Srednica vseh milosti. Namen Legije ni dajati materialno pomoč.

Legija je bila ustanovljena na Ir-

skem v Dublinu l. 1921. Samo v Dublinu je danes 350 prezidijev (vej).

L. 1928 se je Legija začela hitro širiti. V tistem letu je bila ustanovljena na škotskem, kjer je danes 150 prezidijev. L. 1929 je bila ustanovljena v Londonu. Danes je v Angliji nad 500 prezidijev. L. 1931 je bila ustanovljena v Indiji, kjer se je razširila presenetljivo hitro. V istem letu je bila ustanovljena v USA, kjer je danes razširjena v 100 škofijah. Razširjena je v Kanadi in v Novi Fundlandiji. Razširjena je po centralni in južni Ameriki. — L. 1932 je bil ustanovljen prvi prezidij v Avstraliji. Legija danes deluje v vseh državah angleškega imperija. L. 1934 se je Marijina legija začela širiti tudi v Afriko, kjer se je bliskovito razširila. L. 1936 se je začela širiti na Kitajskem. Legija deluje v Evropi: v Franciji, Holandiji, Italiji (kakor vedo povedati najnovejša poročila tudi v Trstu med Slovenci). Prav tako je razširjena tudi na Filipinih, Novi Zelandiji in v Burmi.

Osnova legijinega dela je tedenski sestanek prezidija (aktivnih članov). Namen sestanka je duhovno oblikovanje in apostolat. Aktivni člani legije pridejo na setanek, da molijo, da naredo načrte in da delajo. Vse uspehe, ki bi jih rodilo delo, pripisujejo člani in Legija vsemogočni Kraljici, ki je Vodnica članov in Legije kot celote.

Centralni svet Marijine legije (Concilium) je v Dublinu na Irskem.

Vse informacije, ki bi jih kdo že želel, lahko dobi pri prezidiju Marije Pomagaj v fari sv. Vida v Clevelandu.

Nekaj o pomožnem članstvu Marijine legije. To članstvo sestoji iz tistih, ki ne morejo ali nočejo prevzeti dolžnosti aktivnega (delovnega) članstva, ki pa hočejo Legiji pomagati z molitvijo.

Pomožno članstvo je razdeljeno v dva dela: 1. Duhovniki, redovniki in redovnice. 2. Laiki.

1. Duhovniki, redovniki in redovnice lahko pomagajo na dva načina: a) Da dnevno molijo molitve, kakor so določene za laično pomožno članstvo (dnev-

do molitve) in b) da dnevno molijo Cateno Legije skupaj z naslednjim dodatkom: Marija, Brezmadežna Srednica vseh milosti, Tebi dajem na razpolago tisti del svojih dnevnik maš, obhajil, molitev, del in trpljenja, kakor mi je to dovoljeno.“

2. Laiki. Obveznosti tega članstva so dnevne molitve, kakor so zapisane v legijski teseri (tesera je latinska beseda in pomeni tablico). Ta obrazec z molitvijo bo dobil vsak, kdor bo pristopil k Marijini legiji in ki je tiskana v slovenskem jeziku. Te molitve mora vsak pomožni član dnevno opraviti za namene naše Matere in Kraljice. Ako kdo (posameznik ali družina) dnevno že moli rožni venec za svoje posebne namene, potem ni treba za Legijo moliti še posebnega rožnega venca, ampak molijo le še ostale Legijine molitve.

Ime slovenskega prezidija je — Prezidij Marije Pomagaj pri fari Sv. Vida v Clevelandu, 6019 Glass Ave. Cleveland, Ohio, USA. Pomožni član tega prezidija Marijine legije lahko postane vsak Slovenec, kjerkoli biva ali v USA ali izven USA, ako v njegovi fari, ki ji pripada, še ni prezidija Marijine legije. Ako pa v fari, ki ji pripada, že Marijina legija obstoji, pa postane pomožni član Marijine legije dotičnega prezidija.

Marija Pomagaj je Mati in Kraljica Slovencev — našega naroda. Zato naj bi vsak Slovenec, zlasti pa še družine s svojimi člani (tudi majhni otroci), pristopil kot pomožni član Marijine legije. Marija Pomagaj nas vabi v svoje varstvo!

Pripravlja se v angleščini knjiga, ki bo govorila o vračanju protikomunističnih borcev, ki so se ob koncu druge svetovne vojne v Evropi zatekli pod zaščito zapadnih zaveznikov, pa jim ti niso dali zatočišča, ampak so jih ali s silo ali s prevaro vrnili komunističnim vladam. Te vrnjene množice so potem, kot je znano, komunisti v glavnem pobili. Večji del knjige, ki jo bo spisal znan angleški pisatelj in časnikar, bo posvečen slovenskim protikomunističnim borcem ter vetrinjski tragediji. Pisec

dobro pozna politično ozadje in vsebinski žaloigre, pa bi rad dal z objavo resničnih dejstev Slovincem zadoščenje za po nedolžnem prelito kri in krivična očitanja. Dr. Miha Krek mu je obljubil, da bodo Slovenci v izseljenstvu radi pomagali zbrati gradivo in prispevali potrebne podatke, kajti vsi protikomunistični Slovenci smo zainteresirani, da svet zve za našo bol v kakem večjem jeziku in v luči resnice. V Argentini sprejema gradivo Društvo Slovencev, Ramón Falcón 4158.

KANADA

V mestu Toronto izhaja list „Slovenska država“, ki je 1. oktobra 1957 objavil članek izpod peresa Mirka Geratiča pod naslovom „Usodna pozabljenost“. Članek na več mestih neokusno žali našega škofa dr. Gregorija Rožmana. Do tega članka je prišlo v zvezi z nekimi izjavami, ki naj bi jih bil dal naš najvišji slovenski cerkveni predstavnik v izseljenstvu ob priliki lanskega pastirskega obiska v Parizu. Tedaj je razvijal lepo apostolsko misel, ki jo je poudaril že papež Leon XIII.: katoličani, ki žive v stiku s pravoslavnimi verniki, naj bi sprejeli za posebno nalogo božje Previdnosti, da s svojimi molitvami, z lepim zgledom, dejavno ljubeznijo in pravo krščansko strpnostjo grade most čez prepad, ki je v teku zgodovine nastal med krščanskim Vzhodom in Zahodom. Danes, ko trpijo katoličani kakor pravoslavni v isti skupni državi Jugoslaviji nasilje komunističnega brezboštva, je treba poglobiti in pospešiti delo za cerkveno zedinjenje v smislu ciril-metodijske ideje, da se bo med nami uresničila Kristusova poslednja želja, da bi bili vsi eno.

Srpsko glasilo v izseljenstvu „Radikal“ pa je škofova izvajanja naobrnilo na politično polje, kakor da se škof navdušuje za politično zedinjenje v skupni Jugoslaviji. Za njim je v istem smislu priobčil škofovo izjavo „Klic Triglava“, ki je glasilo mlade liberalne struje. Končno pa jo je ponatisnila še „Slovenska država“, pa dodala še ne-

Zapri se...

*Zapri se v tihi hram srca,
kjer blaga luč miru gori,
kjer motni, blodni šum sveta
cvetóčih misli ne mori,
ubраниh harmonij duha
ne žejejo plameni strasti.
Zapri se v tihi hram srca...*

Kotnik Niko

katere neokusnosti na račun g. škofa. Prezvzišeni g. škof dr. Gregorij Rožman je nato poslal „Slovenski državi“ pojasnilo, da „je na tistem sprejemu v Parizu govoril o cerkvenem zblízanju in zedinjenju med katolíčani in pravoslavniimi; političnega ali narodnega zedinjenja pa se ni dotaknil ne z besedo ne z mislijo“. To škofovo pojasnilo je „Slovenska država“ 1. decembra 1957 objavila s pripombo, da uredništvo upa, da bo „doseglo tudi uredništva vseh časopisov, ki so skušali izrabiti škofovo avtoriteto za svoje politične cilje“. Ni pa uredništvo izrazilo prav nobenega obžalovanja radi očitkov, ki jih je pisec članka Mirko Geratič napisal na račun g. škofa. Ti očitki so bili zelo krivični in bi zahtevali vsaj rahel znak kesanja. Sicer res živimo v svetu ameriške demokracije, toda to dejstvo še ne odvezuje od dolžnosti, da se urednik oz. pisec članka najprej prepriča o stvarnosti in resničnosti tega, kar piše. Uredništvo „Slovenske države“ je brez dvoma imelo možnost, da se prepriča o avtentičnosti škofovega govora v Parizu. Ako ne drugi, bi bil g. škof sam gotovo rad postregel urednikom omenjenega lista z besedilom svojega govora, če bi ga za to prosili. Škof dr. Gregorij Rožman je za katoliške Slovence tako vzvišena osebnost, ki si je v petdesetletnem delu za versko obnovo in kulturni dvig svojega naroda pridobil toliki ugled in avtoriteto, poleg tega pa

zlasti s trpljenjem begunca zadnjih desetih let postal simbol odpora katoliških Slovencev proti brezbožnemu komunizmu, da se nam zdi skrajno nespoštljivo in neokusno, da bi mu hotel kdorkoli, posebno pa še, če se prišteva h katoliškemu taboru, naravnovati mišljenje in deliti očitke na način, kot je to storil Mirko Geratič v „Slovenski državi“.

ITALIJA

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda za združitev ločenih pravoslavnih Slovanov s katoliško Cerkvijo, ki ga je leta 1851 ustanovil škof Anton Martin Slomšek, je priredilo 27. februarja 1958 skupno pobožnost v baziliki Marije Vélike v Rimu. Maševal je kardinal Jožef Pizzardo, ki je tudi govoril. Naglasil je, da sta sveta brata Ciril in Metod, apostola Slovanov, zapustila vsem potomcem prelep zgled zmagovitega trpljenja. Ob njunem vzoru naj najdejo moč vsi, ki danes pod brezbožno oblastjo preganjanje trpé. Ob zaključku pobožnosti je mons. Strojny, predsednik škofijskega sveta Apostolstva sv. Cirila in Metoda v Rimu, sporočil navzočim pozdrave papeža Pija XII. in njegov apostolski blagoslov.

Slovenci, ki prebivajo v Rimu, so posvetili nedeljo, 2. marca, misli na ločene pravoslavne Slovane. Dopoldne so se zbrali v ruski katoliški cerkvi sv. Antona Puščavnika, kjer je opravil obrede jezuitski pater Anton Koren ob asistenci p. Podgornika in p. Žužka. Po cerkvenem opravilu je bila vzhodna akademija v dvorani papeškega Ruskega zavoda. Zbor gojencev iz zavoda „Russicum“ je predvajal izbor postnih in velikonočnih skladb ruske cerkvene pesmi. Posamezne pesmi je povezoval in razlagal g. Stanko Janežič. Dr. Janez Vodopivec, profesor na univerzi Propaganda Fide je nato prikazal zgodovino zadnjih petdesetih let gibanja za zedinjenje kristjanov. V naslednji točki je p. Anton Koren v skioptičnih slikah prikazal vrsto ikon (svetih podob) in razložil njih pomen. Za zaključek je nato vsa dvorana zapela angelsko češčenje.

De najstim v spomin

VII.

Pri žitnikovih so molili rožni venec. Kakor tožba in prošnja je prihajala molitev iz trpečih src, mešala se z vihranjem vetra, ki je od ure do ure vedno bolj naraščal.

Sestri Olga in Ana sta klečali pri jaslicah v kotu, zraven njiju Pavel, Anin mož. Olga je molila naprej. Njen glas je bil kot glas bolnega otroka, najraje bi zajokala, tako čudno nemirna in žalostna je bila ta večer, kakor ob slovesu...

Večkrat že, se je ozrla na klop pri peči, kjer je v tistih lepih davnih dneh še sedela njena mama in neutrudno prebirala jagode rožnega venca. Zdelo se ji je, da je ta večer nevidna med njimi, da sliši njen mili glas, poln ljubezni in močne vere.

„Moj Bog, ali je to spomin?“ se je Olga vznemirjala med molitvijo.

Ana jo je s trepetajočim srcem poslušala. „Kaj ji vendar je, mogoče je kaj zvedela popoldne na vasi, pa nam noče povedati,“ je iskala izhoda svojemu nemiru. Zopet se je domislila, da so ji morda naročili kakšno novo delo, ko je prejšnje komaj dokončala.

Na mizi v kotu je ležal cel kup komaj dovršenih moških srajc. Že od Božiča sem jih je Olga šivala vse večere in pozno v noč. Čez dan je imela toliko drugega šivanja, da je letos komaj zmagovala. Sestri se je smilila, da se toliko muči in jo povrhu vsega še tako grdo izkoriščajo.

Olga pa je bila neverjetno vdana, vse je sprejela brez nevolje, kakor moli-

tev je bilo njeno delo. Ljubila je svojo vas, ljubila vse ljudi in v dno duše je je zbolela vsaka krivica. Koliko njenih sovrstnic, lepih kot pomladni cvet, se je že zgubilo. Marsikatero je danes pogrešala pri obhajilni mizi. Za vsako je trpela in le v molitvi zanje je našla še edino tolažbo.

Vsa pogreznjena v molitev ni slišala, kako so iz ceste sem udarjali težki koraki. Sestra Ana in Pavel sta se v strahu spogledala. Že štiri mesece dan za dnem je Ana trepetala zanj. Kakor na smrt obsojeni je čakala, da bo tudi njo zadela ista usoda kakor že nešteto žen v vasi, ki so danes vdove.

Pavel je vedel za njeno trpljenje, slutil, da ni le prazna domišljija, zato pa tem bolj trpel zase in zanjo, ko je ni mogel potolažiti. Nehote sta se njuni roki združili in Pavel je skozi drobne prste čutil, kako ji udarja srce vedno huje in huje.

Koraki so se bližali hiši. Tedaj se je tudi Olga zdrznila. Spogledala se je s sestro, nato s Pavlom, ki je bled strmel v vrata. Že v istem hipu je zagrmelo po njih.

Pavel je šel odpirat. Roke so se mu tresle, s težavo je odrinil zapah. V sobo so že vstopili „osvoboditelji“.

„Tovarišica Olga, tebe iščemo!“

„Mene?“ se je začudila, potem se je nenadoma domislila, „če je že zaradi dela, je že izvršeno, tam na mizi je, le vzemite si ga,“ se je olajšano oddahnila.

Tudi Ani in Pavlu je vstalo v srcu drobno upanje. A ne za dolgo. Kakor da bi se brezno pred njima odpiralo, je

vsaka beseda udarjala v to njihovo upanje:

„O ne, motiš se, nismo prišli zaradi dela, to lahko počaka, drugo važnejše opravilo imamo. Z nami moraš na komando,“ so ji brez usmiljenja vrgli v obraz.

Olga je okamenela; kot blazna je strmela v partizane. Ni mogla še razumeti ali je resnica, kar je slišala, ali se ji samo sanja. Toda trdi, odurni obrazi, željni krvi in maščevanja, so ji povedali dovolj. Zakričala je ter se vrgla sestri v objem. Presunljiv jok obeh sester je napolnil sobo, a partizanov ni ganil. Vajeni so bili že podobnih prizorov.

„Kaj se boš cmerila, solze ti tako nič ne pomagajo.“ Vedela je to predbro. Dvignila se je, da si nadene čevlje. Potegnila je izpod klopi tiste, ki jih je imela popoldne za v cerkev.

Partizani so jo opazovali.

„Tiste šlape pa kar doma pusti, gojzerce si nadeni, še prav ti bodo prišle,“ so jo trdo opozorili.

Ubogala jih je, srce pa ji je stiskala smrtna groza. Segla je v roke najprej svaku, ki jo je gledal, kot bi je več ne poznal. Nato se je vrgla sestri v objem in skozi solze še zadnjič pogledala proti prostoru ob peči, kjer je vedno sedela njihova mama. Za hip se ji je zdelo, da je mama res tam, da se je dvignila, kot bi jo hotela blagosloviti.

S trudno roko si je šla preko čela.

„Kaj se godi z menoj ta večer? To je bil spomin, mama me kliče.“

Ana jo je še tesneje privila nase, življenje bi dala, da bi rešila to svojo najmlajšo, najmilejšo sestrico. A sovrastvo je bilo močnejše kot njena ljubezen.

Videla jo je še, kako je kot jagnje med volkovi odšla iz sobe. Njene zadnje

besede so kot iz dalje prišle do nje:

„Molite zame!“

VIII.

Visoko nad vasjo v objemu večno zelenih smrek so se belili trije domovi: Zavrhnikov. Likarjev in Podobnikov. Kraljevali so nad vso dolino, ki se je kot morje razlivala vse naokrog valujoča in dehteča v vsej lepoti. Sonce jih je obžarjalo od jutra do večera, še tedaj ko je nad vso dolino spodaj ležala pusta siva megla. Za hišami so se tja do šumečih gozdov razprostirali travniki in njive, bogate v svojem plačilu za skrb in nego ljudi.

Še pred nedavnim je vladal tu sveti mir. Ljudje so živeli v prijateljstvu med seboj in z Bogom. Strahote vojne so le iz daljave prihajale do njih, za kratek hip jih morda tudi vznemirile, a trajnega miru jim niso mogle vzeti. Gospodarji so bili ponosni na svoje domove, njive in gozdove, prav kakor na svoje sinove in hčere. Kakor otroci sonca so rastle, obžarjeni od notranje in zunanje lepote.

Na oknu Podobnikove Betke so vedno žareli najlepši nageljni, ponujali se mimoidočim, a le eden jih je bil deležen — Zavrhnikov Lipe. Marsikateri večer so ga slišali, kako je zaukal na vasi iz srca, ki mu je prekipevalo ljubezni in sreče.

Štirje meseci so minili od takrat. Nagelj na oknu vene in se suši, le njene solze ga zalivajo. Tisti večer v pozni jeseni, ko se je Lipe poslavljal od nje, mu je odtrgala še zadnji s solzami orošeni cvet. Lipe je odšel, z njim tudi brat Lojze. Nobenega glasu ni več za njima. Vsa žalostna je sedela Betka za pečjo, poleg nje Ivanka, Lipetova sestra. Ni se jima ljubilo govoriti, prevelika tesnoba jima je stiskala srci.

Za hišo je bučal gozd, neko temno pričakovanje je ležalo v ozračju. Vsi

Žiri ob nekdanji italijansko-jugoslovanski meji

trije gospodarji so bili zbrani za mizo v kotu. Njih obrazi so bili mračni, globoke brazde skrbi so bile zarezane v njih.

Tako so se zbirali pri Podobniku že ves teden večer za večerom. Sami bi doma ne strpeli, preveč jih je mučila negotovost — kaj bo? kako se bomo izgovorili?

Pred tednom dni se je zgodilo. Svinčeno siva je ležala megla ves dan nad dolino. Še v njihovo kraljestvo sonca je silila, da je le megleno pronicalo skozi belo morje.

Niso slutili, da so se prav tistega jutra pomikale proti vasi nemške čete. Partizani so bili vsi v vasi, brezskrbni in veseli, zanesli so se na svoje obveščevalce na hribu. Neopaženi so planili Nemci na partizane. Ti so v strašni zmedbi bežali na vse strani. Nekateri so srečno ušli, še več pa jih je obležalo v snegu.

Vaščani so v grozi onemeli. Slutili so, da se bodo partizani maščevali nad

nedolžnimi. Šele proti večeru je dospela novica o strašnem pokolu v Zavrhu.

„Pobegnimo!“ je bila prva misel treh gospodarjev. A že v naslednjem hipu so se premislili. Kam? Predaleč v gorah so, da bi se mogli srečno prebiti skozi partizanske čete. In potem?

Ostali so, a njihovo življenje je bilo preprestana muka, neprestano prisluškovanje korakov, ki jim bodo prinesli smrt. Nobenemu se ni ljubilo delati, posedali so tako po cele dneve in še pozno v noč v tesnobnem razglabljanju, kateremu niso nikdar prišli do zaključka. Njihove žene so kot sence tavale po hiši, vzdihovale k svetogorski Mariji in na skrivaj pretakale solze. Še otroci so bili vsi zbegani, da so pozabili na igre in na jaslice v kotu. Po cele dneve so sedeli zunaj pred hišami in nemi zrlji v dolino. Iz pogovorov velikih so zasluhtili, da bo od tam prišlo nad vse veliko zlo. Zvečer so vedno vsi utrujeni zaspali, a še v sanjah je kateri planil kvišku s presunljivim krikom:

„Atek, gredo!“

Ne, to ni bilo več življenje, to večno pričakovanje kot smrt neizogibnega. V srcu so si na tihem skoro želeli, da bi le prišel tisti dan, ko bi pogledali resnici iz obraza v obraz.

In prišel je, prav ta večer, ko je veter strahotno tulil okoli domov in v svojem bučanju zamoril sleherni šum.

Likarjev pes je prvi zalajal. Jurij je kakor iz sanj planil kvišku. Doma je pustil ženo s komaj dva tedna starim prvim otrokom. Le mama je bila pri njej. Pognal se je skozi vrata, a že je bilo prepozno. Kot strahovi so vstajale temne sence od vseh strani in obkolile vse hiše in vsa pota.

Psi so strahotno tulili in se kakor obsedeni napenjali na svojih verigah. Jurij je obstal kot okamenel. Če bi mu rekli, naj poklekne pred njimi, bi jih ubogal, tako je bil brez moči.

„Kdo si?“ je zakričalo iz teme proti njemu.

„Jurij Likar!“ je odgovoril in ni čakal odgovora. Predobro je vedel, kaj mu hočejo.

„Dobro, ti si že eden, kje sta pa ostala dva?“

Ni jim odgovoril. Svoja prijatelja bi jim ne izdal, četudi bi moral umreti.

Zavrhnik in Podobnik sta se prikazala na vratih. Groza zadnjih dni jih je še bolj združila, da so sedaj čutili vsi kot eno.

„Tukaj smo! Predobro vemo, da ste prišli po nas!“ je odločno povedal Podobnik.

„Ha, lahko vas peče vest, psi! Zaradi vas je padlo sedeminštirideset najboljših naših tovarišev. A maščevani bodo!“

Betka in Ivanka sta v sobi presunljivo zajokali. Pridružili so se jima še otroci, ki so na pol oblečeni prihiteli v izbo. Mama jih je vsa obupana mirila, a tudi njej so vrele solze po licih.

Še od Zavrhnikove hiše sem se je zaslíšal jok in kričanje, ki se je vedno bolj bližalo, dokler se ni pred hišo združilo z njihovim.

Še nikoli ni Zavrhnik videl toliko bolesti kot ta večer. Pretresljiv jok otrok in mater se je mešal med strašno zavijanje psov, med mukanje živine v hlevih in v silovito bučanje viharja.

Gospodarji so nemi poslušali to strašno pesem trpljenja, ki je razjedala njihova srca kot razburkano morje obrežne skale. In na ta trpeča srca so še zadnjikrat pritisnili svoje žene in otroke, preden nastopijo težko pot do Golgote.

„Bog z vami!“ so jim tiho šepetali. Mimo Zavrhnikove hiše so zavili proti Likarjevi. Juriju je srce razbijalo v prsah, bolčal je v temo pred seboj v silni nestrpnosti in negotovosti. Tedaj je oči hiši zagledal dve senci. Če bi bil ogenj pred njim, bi ga ne ustavil. Planil je proti ženi in jo s tako močjo objel, da je otrok v njenem naročju zaječal. Vse svoje bogastvo in srečo je držal v svojih močnih rokah, a zaman, ločiti se je moral od vsega, morda za vedno...

Žena je pretresljivo jokala, da mu je kri po žilah ledenela. Tudi njemu so kapljale solze iz oči in padale na sinčka kot zadnji blagoslov. Z nežnostjo ga je poljubil na čelo in oči:

„Jurček, moj Jurček!“ je zaječal v silni bolesti. Objel je nato še svojo osivelo mamo, ki je le zanj skrbela in delala, od kar je oče umrl.

„Mama, za Reziko in otroka poskrbite, morda se kmalu vrnem!“ je še zadnja iskrica upanja gorela v njegovem glasu.

„Ali bo kmalu konec te komedije?“ so že nestrpno priganjali partizani.

„Moj Bog,“ je Jurij zatrepetal, „ali se niso tudi oni rodili iz matere?“ Po-

CERKEV ŽALUJE

Ne samo v Italiji, ampak po vsem svetu je vzbudila veliko pozornost gonja, ki so jo komunisti sprožili

proti katoliškemu škofu v Pratu v Italiji. Proti mons. Fiordeliju, škofu v tem mestu sredi Italije, se je razvila sedanja tožba okoli pravic, ki jih ima Cerkev, da brani vernike pred civilno poroko in da jih opozori, kakšne so posledice sklenitve take civilne poroke.

Prato je znano središče italijanskih rdečkarjev, nekoč je bilo mesto trdnjave socialistov, danes je tam mnogo komunistov. Ko je bil za škofa imenovan mons. Fiordelli in sicer na jesen 1954, je smatral za svojo dolžnost, da svoje prvo pastirsko pismo posveti razlagi o sv. zakonu in o dolžnostih, ki jih imajo verniki pri spoštovanju in izpolnjevanju tega zakramenta. Krajevni komunistični list je že tedaj napadel škofa in objavil velik članek, v katerem je obdolžil škofa, da je „sovražnik materinstva in človeštva“.

V avgustu 1956 se je Mavro Bellandi, vnet pristaš komunistične stranke, poročil z Lorianom Nunziatti, ki je bila do tedaj verna katoličanka. Ženin je

gnal se je za drugimi. Sedaj ni imel več ne žene, ne matere, ne otroka, niti človek ni bil več po novi postavi, temveč le nebogljena žrtev v tolpi pobesnelih ljudi.

Podobnik je vzel iz žepa rožni venec. Začel je moliti, Jurij in Zavrhnik sta mu odgovarjala. Njihova strta srca so iskala tolažbe le še pri Njem, ki je zadnje upanje in zadnje pribežališče vseh trpečih in ponižanih.

(Se bo nadaljevalo)

ZORA PIŠČANC, Gorica

zahteval, da se morata poročiti samo civilno. Že takrat so prišli starši prosit škofa, da naj pri nevesti posreduje, da bo dosegla, da se bosta poročila tudi v cerkvi. Škof je govoril z dekletom, ki je izjavilo, da bi hotelo ostati v katoliški Cerkvi, tudi bi se rada poročila v cerkvi, toda ženin noče o cerkveni poroki ničesar čuti. Nato je škof še enkrat govoril s starši obeh, pa ni mogel urediti ničesar.

Ženin je potem poroko organiziral tako, da je bila civilna slovesnost v nedeljo, dne 12. avgusta 1956, to je nekaj dni pred praznikom, ki ga verniki v Italiji zelo slave, to je pred Vnebozvetjem. Komunisti so za poroko zbornali vse pristaše v središče mesta. Mestna hiša je na glavnem trgu, nasproti katedrale. Ko je bilo civilnih zadev konec, ženin in nevesta nista sprejemala čestitk v dvorani mestne hiše. Ženin in komunistični oblastniki so šli v spremstvu z ženinom in nevesto na čelu čez trg na pločnik in stopnišče pred vrata katedrale in tam organizirali ne samo mimohod čestitkarjev, ampak kar celo proslavo, ki je bila zelo bučna. Naslednjo nedeljo je škof mons. Fiordelli poslal župniku fare, kjer sta živila civilno poročena, pastirsko pismo, oziroma pojasnilo, ki ga je župnik moral prebrati s prižnice. Ko je župnik bral sporočilo, je bila v cerkvi tudi Lorian. V sporočilu je škof nazval civilno poroko „javno pohujšanje“ in označil civilna poročena kot „javna grešnika“, ki sta zagrešila greh „javnega priležništva“. Pozneje je škof mons. Fiordelli podal še posebno izjavo, v kateri je navajal: „Vernike v tej fari je pretresla velika nesreča. Zato sem smatral za potrebno, da opozorim vernike, kaj pomeni civilna poroka in moral sem to storiti v strogih, jasnih izrazih in jim povedati, da ostaja vernikom samo ta izbira: ali hočejo ostati katoliški verniki in civilnega zakona ne smejo sklepati ali pa se odločijo za civilno poroko in potem jih Cerkev več ne bo smatrala za svoje vernike.“

Mavro Bellandi je počakal do julija

1957, da je vložil tožbo proti škofu zaradi žalitve časti. Isto je storila tudi Lorian. Tožitelj je navajal, da mu je škofovo pismo vernikom prineslo veliko škodo. Njegova trgovina — sam je mesar in trgovec s klobasami — je imela veliko škodo, ker so ljudje nehali hoditi v njegov obrat. Pozneje so komunistični listi gonjo razširili na vso Italijo in navajali, da je škof prisilil Lorian, da je pristala na to, da so njene prvega otroka krstili v katoliški cerkvi. Pisali so tudi, da je škof hodil po bankah v Pratu in prigovarjal, da naj mesarju Bellandiju ne dajejo kreditov, dokler ne uredi svoje poroke. V novembru je Bellandija zadela huda delna kap, a so komunistični listi brž pisali, da ni kap: prišli so člani Katoliške akcije, ki so Bellandija tako pretepli, da je bil delno ohromljen... Škof je na vse to odgovarjal, da ni prav nikogar preganjal ali pa posegal v življenje domačinov, otrok pa je bil krščen, ker so sorodniki prinesli otroka v cerkev in zaprosili podelitev zakramenta sv. krsta. Proti obema je opozoril le na predpise, ki jih obsega cerkveni zakonik. Če se oba pritožujeta zaradi gornje, potem naj se za to zahvalita komunističnim listom, ki so vso zadevo izrabili. Otrok je bil krščen, ker je to želela otrokova mati. Seveda ni dajal bankam nikakih navodil in policija ni mogla ugotoviti, da bi bil Bellandija kdo pretepal.

Vse, kar je škof storil, je izvedel v okviru svojih pooblastil, ki jih priznava tudi italijansko pravo. Vsi ukrepi so bili čisto verskega značaja, ko je razlagal moralne zakone Cerkve in jih je razlagal dvema osebama, ki sta obe bili krščeni in torej pripadali katoliški Cerkvi.

*

Pred kratkim je bila prva razprava proti škofu in župniku in je prvo sodišče izreklo obsodbo nad škofovim postopkom. Seveda s tem pravno postopanje še ni zaključeno. Prva poročila pravijo le, da je kardinal in nadškof v

Bologni mons. Lercaro odredil, da morajo biti cerkve zaradi te obsodbe zavite v črnino in žalno zvonjenje bo vsak dan ob šestih zvečer — vse to do cvetne nedelje.

R. J-c

Ruske ponudbe Vatikanu

Sovjetski zunanji minister Gromiko je v začetku januarja sprejel v Moskvi skupino italijanskih komunistov, ki so prišli tja na kongres Partizanov miru. Italijansko skupino so vodili italijanski komunistični senatorji in poslanci. Gromiko jim je povedal med drugim:

„Danes so razmere tako dozorele, da bi bil možen koristen stik z Vatikanom. V vprašanju miru je med nami popolno soglasje, enako ima naša vlada z Vatikanom isto stališče o razorožitvi in o atomskem oboroževanju. Ta enaka stališča bi nas mogla privedi do koristnih vezi. Če pustimo ob strani ideološke vidike, potem bi lahko kmalu prišli tako daleč, da bi mogli vpostaviti redne diplomatske stike. Sovjetska zveza je pripravljena storiti vse, da bi kmalu prišlo do takega sporazuma...“

Te izjave je potem ponovil v tisku komunistični senator Negarville. Dodal je še to, da je Gromiko predlagal, da bi bila Italija vključena v zbor tistih srednjeevropskih držav, ki ne bi imele atomskega orožja (poleg Poljske, Nemčije in češkoslovaške) in tudi ne bi smele imeti oporišča za dolgoprogovne izstrelke. Sovjetska vlada je Zahodni Nemčiji že dala taka poročila.

Gromiko je dal svoje izjave o zvezah z Vatikanom Andreju Gaggeru, bivšemu redovniku (oratoriancu), ki je bil leta 1953 izobčen, ker je bil uporen predpisom svojega reda. Vatikan je redovnika najprej prestavil med svetne duhovnike, pozneje pa je bil preveden v laični stan in pozneje izobčen, ker se ni maral podrediti cerkvenim navodilom. Gaggero je imel težave s Cerkvijo že dolga leta, ker se je družil s komunisti in hodil na njihove kongrese in prireditve. Tako je bil zastopnik Italije na komunističnem kongresu v Varšavi in sicer leta 1950, leta 1952 pa je

bil v italijanski komunistični delegaciji, ko je bil komunistični mirovni kongres na Dunaju. Obakrat so ga predstojniki pozvali, da naj udeležbo odpove, pa ni ubogal.

Ko je iz Moskve prišlo to sporočilo v Rim, so italijanski komunistični listi zagrešili veliko nerodnost. Ravno isti dan so objavili hud napad na Cerkev in pisali, „da hoče Cerkev ohraniti najbolj surovo obliko papeške nadvlade nad Italijo, kakor je ni bilo že nekaj stoletij.“ Najbrž komunistično vodstvo ni bilo obveščeno, kakšne ponudbe je prav isti dan Moskva naslovila na Vatikan.

Dnevnik italijanske Katoliške akcije „Il Quotidiano“ pa je opozoril, da zvene Gromikove ponudbe Vatikanu zelo čudno, ko je moskovski radio prav tiste dni ostro napadal vero in ponavljal, da je vera sredstvo v rokah kapitalistov za oblast nad delavstvom in reveži. Radijski napovedovalec je pripovedoval, da je molitev „sredstvo za omamljanje trpečih, da bi iskali v molitvi rešitev svojemu trpljenju in suženjstvu, v katerem jih drži kapitalizem“.

Poleg tega so v Rimu tiste dni navajali besede sv. očeta Pija XII., ki je v božičnem nagovoru leta 1956 navajal, da je „sožitje nemogoče med dvema taborama, ako govorita oba različno govorico“. V zvezi s tem je opozoril na trpljenje kristjanov na Kitajskem, ki jih preganja komunizem in zaključil, „da je sodelovanje nemogoče tam, kjer niso priznane pravice Cerkve in njene svobode“.

Seveda so zlasti italijanski liberalni listi vsebino Gromikovih izjav napihnili. List „Expresso“ je vedel povedati, da so pogajanja med Vatikanom in Sovjetsko zvezo že v teku in da je prišlo do prvih razgovorov in sestankov med nuncijem v Bernu in sovjetskimi ambasadorjem v Švici.

R. J-c

Izkušnje na Poljskem

V marcu je poteklo poldrugo leto, kar je bil sklenjen nekakšen modus vi-

vendi med Cerkvijo in komunistično vlado na Poljskem. Razni komentarji so bili objavljeni ob tej priliki in zlasti angleški katoliški listi podčrtavajo, da se za sporazum o ureditvi razmer med Cerkvijo in komunistično vlado ne more uporabljati izraz modus vivendi. Nikdar ne more katoličan sprejeti načela o sodelovanju s komunisti, pa če tudi bi se to nanašalo na čisto določeno področje, ker bi kmalu prišlo do primerov, ko bi bilo postavljeno vprašanje o moralni odgovornosti; enako pa komunisti ne morejo sprejeti misli o kakšnem sodelovanju z verskimi ustanovami, ker ne morejo odstopiti od načel, ki jim narekujejo, da naj porušijo vse, kar ima versko ali duhovno vsebino.

Toda razmere so na Poljskem vladne in cerkvene ustanove prisilile do tega, da so morale urediti nekatere najvažnejše zadeve. Gomulkova vlada namreč ni mogla mimo dveh dejstev: 1. da je 90% Poljakov katoliške vere in da je 2.65% prebivalcev še vedno kmečkega stanu.

Vlada se je zadnje mesece sicer začela oddaljevati od nekaterih ukrepov, ki so imeli videz, da hočejo olajšati delo Cerkvi. Toda predaleč vlada ne gre in se glavnih določb dogovora drži. Verniki so svobodneje zadihali in poljski šolski zavodi imajo verski pouk, duhovnikom ne delajo težav pri vstopanju v šolske razrede. Katoliški predstavniki poudarjajo, da je prosvetno ministrstvo zelo odločno zavrnilo vse poskuse, ko so ponekod zagrizeni komunisti hoteli z upravnimi ukrepi ovirati delo duhovnikov v šolah. Kjer so se katoliki proti temu pritožili, povsod jim je bilo ugodeno ali pa je ministrstvo pokazalo, da je resnično nepristransko pri urejanju zadev o verskem pouku. Na šolskem polju pa ostaja še vedno največja pridobitev za katoličane dejstvo, da sedaj komunistična vlada več ne ovira dela katoliške univerze v Lublinu. Za časa stalinističnih ukrepov in zlorab je univerzi grozil propad. Vlada je začela omejevati število fakultet na univerzi in ni priznavala izpitov in diplom. V

nekaj letih bi morala univerza zaključiti svoje delovanje. Toda sedaj se univerza lepo razvija in število slušateljev stalno raste. Nikjer še ni bilo primera, da bi vladni uradi diplom ali izpitov ne spoštovali.

Tik pred preobratom v oktobru 1956 je bilo v ječah mnogo škofov in veliko število duhovnikov. Lahko se reče, da danes na Poljskem ni v ječah nobenega duhovnika. Stalinovci so spravili na razne cerkvene položaje „generalne vikarje“ in duhovnike s sumljivim imenom. Vsi taki so bili odstranjeni in odrinjeni v ozadje ali so že pozabljeni. Proslula organizacija „Pax“, ki jo vodi od vlade podpirani „katolik“ Piasecki, izgublja na pomenu in katoliški krogi, ki morejo trditi, da uživajo zaupanje kardinala Višinskega, so prevzeli list „Tygodnik Powšečni“, ki ga je Piasecki skušal za vsako ceno ohraniti v svojih rokah. List nastopa izredno odločno in posrečeno in v zahodni Evropi uživa prav ta list sedaj ugled enega najboljših urejevanega lista te vrste na svetu.

Katolicizem ni prdril samo v šole. Tudi med vojsko se je položaj zboljšal. Pred oktobrom 1956 bi bilo nemogoče misliti, da bi vojaki in častniki v uniformah smeli zahajati v cerkev. Sedaj pa morejo poročati, da vojaki in častniki v velikem številu obiskujejo nedeljsko službo božjo. V Krakovu je angleški časnikar bil pri opoldanski maši v katedrali. Ugotovil je, da je bilo v cerkvi več vojakov in častnikov kot pa ostalih vernikov. Nekaj izrednega za komunistično državo, zaključuje časnikar.

Med vlado in Cerkvijo so bili izločeni duhovniki s sumljivimi cilji in vladni listi več ne proslavljajo tistih „ljudskih duhovnikov“, ki so na njihovi strani... Kakor se je posrečilo odstraniti te ljudi, kakor je bilo postavljeno na svoje mesto založniško podjetje „Pax“, ki ne more več trditi, da je katoliško, tako je bilo treba najti način, kako preprečiti raznim političnim osebnostim, da biogle nastopati kot zastopniki katoliškega mnenja in branilci katoli-

ških interesov v parlamentu. Naloga ni bila lahka in na obeh straneh je bilo treba dokazati mnogo poguma in smisla za mero in lojalnost. Pri zadnjih volitvah so nastopili kot kandidati ugledni katoliški javni delavci, ki so se odločili, da gredo v parlament. Ko so bili izvoljeni, so se zbrali v svoj klub, ki nosi ime „Znak“. Vlada jim ne dela ovir in to razlagajo s tem, da je vlada prepričana, da bo o razporejenju med ljudstvom najbolj na jasnem, ako pusti svobodo besede tem poslancem. In res: listi objavljajo njih govore brez posebnih cenzurnih okrajšav ali popravkov. Ko je član „Znaka“, poslanec Stoma v parlamentu govoril, da je „Gomulkova vlada v krizi, ker ji ljudstvo ne zaupa in vlada ljudstvu ne zaupa“, so vsi listi ves govor prinesli.

Marsikaj je prešlo v prave roke in cerkveni voditelji morejo nastopati in delati svobodno. Vendar so zadeve, v katerih vlada noče popustiti. Gre predvsem za versko ustanovo Caritas, to je cerkveno dobrodelno organizacijo. Cerkev ne more popustiti v zahtevi, da ji mora vlada vrniti vse zaplenjeno premoženje Caritas in dovoliti svobodno delovanje zanjo. Komunisti vedo, da bo v delavnosti te ustanove mogla Cerkev pokazati, kaj uči in kako dela na socialnem polju. Iz Rusije se počasi vračajo desetisoči in desetisoči tistih, ki so jih odvlekli tja v dobi stalinizma. Vlada je brez moči, da bi mogla zadostno pomagati tem žrtvam zgrešene poljske politike. Edino cerkvene ustanove so mogle dosedaj uspešno pomagati in prav pred božičem 1957 je bilo objavljeno, da je Cerkev mogla obnoviti 170 fara, kjer je prebivalstvo bilo najbolj prizadeto zaradi nasilnega izseljevanja v Rusijo, oziroma Sibirijo. Episkopat je ustanovil posebne oskrbovalnice za te žrtve, vlada pa šele pomišlja, kakšni bi naj bili uradi in kako naj bi delovali in kje.

Vendar je problem vračanja preseleljencev iz Rusije samo en problem. Poljska komunistična republika je na oblasti dejansko že trinajsto leto in

lahko se reče, da ni mogla urediti niti enega glavnega političnega problema. Da se ohranja na oblasti, mora zagovarjati zavezništvo z Rusijo. Med ljudstvom, zlasti pa med mladino je komunizem zasejal val pesimizma in alkoholizem se je prav v zadnjem desetletju zelo razpasel. Med mladino narašča zločinstvo.

Poljski narod zre v kardinala Višinskega kot v avtoriteto, ki ji danes ni primere in verjetno nikdar v poljski zgodovini ni bilo osebnosti, ki bi za poljski narod v toliki meri pomenila program rešitve in ohranitev, kakor je osebnost velikega dostojanstvenika katoliške Cerkve.

Mnogi dogodki pa se bodo razvijali tako, da bodo od zunaj vplivali na notranje življenje Poljske. Dogodki pri sosedih narekujejo previdnost in potrpežljivost. Komunisti vedo, na kako slabih nogah stoje. Če je njihov ugled zelo padel, in tega se zavedajo, potem morajo še bolj pozorno zreti okoli sebe, da se jim ne odmakne še tisti del tal pod nogami, na katerem mislijo, da so še varni.

R. J-c

Cerkev in režim na Madžarskem

Madžarska vlada je objavila, da je zasedalo predsedstvo Ljudske domoljubne fronte. Na tem zborovanju je bilo predsedstvo Ljudske fronte razširjeno in bo narodni odbor odslej imel dvaindvajset članov več. Med novimi člani vodstva je tudi mons. Josef Groesz, nadškof v Kaloči. Ljudska domoljubna fronta je bila ustanovljena, da bi okrepila ljudske in politične temelje republike. Luteranski škof, ki je bil prav tako kot nadškof Groesz nad štiri leta v zaporih, je bil istočasno izvoljen za člana tega odbora. Podpredsednik vlade Antal Apro je vodil zasedanje in je v uvodnem govoru poudaril, da člani fronte nikakor niso samo komunisti. Vlada zahteva od pristašev fronte, da priznajo, da je gradnja socializma edina politika države in ljudstva. To gradnjo socializma pa more doseči narod samo pod vodstvom partije in de-

lavskega razreda.“ Med zasedanjem sta predsednik vlade in podpredsednik Apro opozarjala na navzočnost nadškofa Groesza in očitno kazala, kako sta s tem zadovoljna.

Madžarski informativni urad v Londonu je objavil, da je vlada sklenila s posebno podporo nadomestiti črtanje verskega fonda. V letu 1950 je namreč vlada z episkopatom sklenila dogovor za 18 let iz finančnih dohodkov cerkvenih ustanov. Ustanovili so fond, ki bi se vsako tretje leto skrčil. Letos bi se moral spet skrčiti in zaradi težkih razmer so škofje prosili, da bi se to ne izvedlo. Istočasno so madžarski listi objavili uradno poročilo, da je bilo letos dogovorjeno: cerkvene oblasti so prosile, da naj se podpora letos ne krči, vlada pa je sklenila držati se dogovora iz leta 1950 v vseh točkah, torej tudi v črtanju kredita in določitvi nove manjše vsote. Ker pa so se vezi med vlado in Cerkvijo zboljšale in ker bi določena vsota podpirala zlasti podeželsko duhovščino, se je „vlada z veseljem odločila priskočiti na pomoč katoliški Cerkvi. Novi finančni ukrepi bodo v veljavi do konca leta 1958 in ker vlada hoče ostati v okviru dogovora iz leta 1950, izjavlja, da je pripravljena obravnavati nove predloge episkopata v oktobru l. 1958.“ Vlado poročilo pravi, da se je predsedstvo škofijskih konferenc vladi zahvalilo za njeno razumevanje, obenem pa zagotovilo, da bo duhovščina podpirala napore vlade in delavskega razreda.

Kar se je ob tej priliki zgodilo, je značilno za vse komunistične režime. Najprej odvzamejo cerkvenim ustanovam vsa njihove posestva, nato pa sporočijo duhovščini, da jo bodo podpirali, ako se bo obnašala tako, kakor to hoče vlada. Od časa do časa bo vlada obnašanje Cerkve proučila in zlasti škofje se ne bodo smeli pritoževati, ako vlada v njihovem imenu objavlja razne izjave, ki jih daje od časa do časa škofom v usta, ne da bi v večini slučajev škofje vedeli, kdaj in kako bodo te izjave objavljene.

R. J-c

On,

ki mora

umreti

ZNOVA KRIŽANI KRISTUS

Na vsakem mednarodnem filmskem festivalu, pa naj bo to v Benetkah, Cannesu, Luxemburgu, Punta del Este (Uruguay), Knokkeju (Belgija), Bruslju ali Berlinu, ima tudi mednarodni katoliški filmski urad (O. C. I. C.) pripravljeno svojo nagrado za film, „ki po svoji vsebini in kakovosti pospešuje duhovni napredek in druge človekove vrednote“.

Prvič je bil tako nagrajen v Bruslju leta 1947 italijanski film *Vivere in pace* (Luigi Zampa); v Cannesu (Francija) leta 1952 *Due soldi de speranza* (R. Castellani); naslednje leto v Benetkah *Guerra de Dios* (Gil); v Cannesu leta 1954 avstrijski film (z jugoslovanskim sodelovanjem!) *Die letzte Brücke* (H. Kautner); leta 1955 v Punta del Este *Sinha Moça* (T. Payne); istega leta v Cannesu *Marty* (Mann) te istotam v letu 1956 *Il tetto* (V. de Sica); v preteklem letu pa se v Cannesu (O. C. I. C.) za nagrado niso mogli zediniti in zato ni bila podeljena, a posebno priznanje (Mention spéciale) sta dobila filma *Celui qui doit mourir* (On, ki mora umreti) ter Fellinijev film *Cabirijine noči* (Le notti de Cabiria). Na festivalu je bilo prikazanih še več filmov (20!). Med njimi je dobil zlato palmovo vejico ameriški film *Gospodova zapoved*; nagrajen je bil tudi ruski scenarij filma *Enainštirideseti*, kakor tudi najboljša ženska igralka Guilletta Masina zaradi vloge v Cabirijinih nočeh ter črnc John Kitzmiller v slovenskem filmu *Dolina miru*, katerega je režiral F. Štiglic, a izdelal slovenski „Triglav film“. O vseh teh zadnje omenjenih filmih bomo razmišljali pozneje. Za danes pa si podrobno oglejmo film *On, ki mora umreti*.

Pastir „Kristus“
Manolios, ki po-
stane žrtev fari-
zejskega duha
rojakov

POJASNILA

Film je izdelan po znanem romanu pokojnega grškega pisatelja Nika Kazantzakis: *Znova križani Kristus*. P. Leprohon, poznani francoski filmski publicist, je napisal ob tem novem Dassinovem filmu sledeče: „To je dejansko mednarodno filmsko delo, kajti njegov producent Henri Berard, ki je Francoz, ga je sklenil posneti po romanu grškega pisatelja Kazantzakisa, a režijo je zaupal znanemu ameriškemu režiserju

ruskega porekla Julesu Dassinu. Ta ga je uresničil s francoskimi, grškimi ter italijanskimi igralci.“ — Res, nastalo je delo, o katerem po pravici pravi režiser Dassin: „Ljubezen, svoboda, bratstvo. Želja, da bi prihranili ljudem grozote narodnega preganjanja. Misel o pravici, resnici in mirnem življenju.“ — Za nas je še posebno zanimivo dejstvo, da so Francozi vprašali za koprodukcijo (filmsko sodelovanje!) jugoslovansko filmsko podjetje, a so ti

Katarina-M. Mercouri

in Manolios-Vaneck

Pocis-Jean Servais

sodelovanje odklonili. Slovenski filmski kritik Vitko Musek, ki je gledal delo v Cannesu, pravi ves navdušen nad filmom sledeče: „Dassin je upal, da bo lahko snemal ta svoj film v Jugoslaviji. Zdaj, ko smo to delo videli, nam je lahko samo žal, da se to ni zgodilo.

Trdno upam, da bomo film vsaj gledali, če že nismo pristali na sodelovanje v njem.“

Niko Kazantzakis je bil rojen na otoku Kreti. Film „On, ki mora umreti“ je bil tudi sneman na Kreti in Krečani so v filmu tudi igrali ter svoje vloge odlično rešili. Dassin, ki dela počasi in vestno, se je na filmanje pripravljat dve leti, a zato izdelal film, o katerem moremo reči, da je umetnost, ker je vanj položil vse svoje zmožnosti — svojo dušo in v nekem oziru je celo boljši od mojstrskega dela pisatelja samega.

VSEBINA

Na širokem filmskem platnu se nam pokaže požig grške vasi po Turkih; to se godi v letu 1920. Ostanek prebivalcev, s popom Fotijem (Jean Servais) na čelu, odhaja s culami na hrbtu v novi svet — k bratom na pomoč.

Takoj nato nam film prikaže nasprotje; bogato grško vas Lykovrissi, ki je pod turškim varstvom. Tu še žive po načelu SOŽITJA. Zastopnik Grkov — pop Grigoris (Fernand Ledoux) in njegovi svetovalci častijo turškega Ago (Gregorij Aslan), a on pije z njimi rakijo ter uživa še druge njihove dobrote, katere je Prerok raji sicer prepovedal, a so vendar Alahovo delo.

Velikonočno jutro je; sv. maša je minila. Ozke vaške ulice ogreva toplo pomladno sonce; vse je v cvetju, nara-vno zopet vstaja. Po vasi se sprehajajo ljudje in se pozdravljajo: „KRIST JE VSTAL!“ — „ON JE RESNIČNO VSTAL!“ Ko nam tako kamera poišče in predstavi vse bodoče igralce pasijona v njihovem vsakdanjem življenju, tedaj se šele začne prava drama.

V vasi je že od pamtiveka navada, da se na veliko noč in to vsakih sedem let, izbere ljudi, ki bodo prihodnje leto v velikem tednu predstavljali Kristusovo trpljenje. Starešine s popom na

čelu so na seji že predložile kandidate. Zvonček bele vaške cerkvice vabi ljudi k razdelitvi vlog. Pop Gregoris (kakor nekoč veliki duhovnik Ana!) preroško s prižnice določi igralce: pastir Manolios (Vaneck) bo Kristus; Janakos, Kostandis in Mihelis bodo Peter, Jakob in Janez; Panayotaros bo Juda Iskarijot. Mlada vdova Katarina, vaška vlačuga, bo predstavljala Marijo Magdaleno (Melina Mercouri). To imenovanje je bil njihov mistični krst. Odslej ni več Manoliosa ne Jannakosa, Konstandina, Mihelisa, Panayotarosa in Katarine, ampak: KRISTUS, PETER, JAKOB, JANEZ, JUDA ter MARIJA MAGDALENA. Vsak se mora čimprej vživeti v vlogo, ki jo bo predstavljal.

Dogodki se razvijajo naprej. Trije apostoli z Jezusom so že ob gorskem jezercu Voidomata. Se že pripravljajo na vlogo, ki jih bodo morali skoro igrati.

Nenadoma se na obzorju prikažejo obrisi procesije; kmalu nato se iz cestnega prahu zaslišijo trudni koraki; človeška karavana prihaja v vas. Srca so zopet polna upa ter začnejo navdušeno prepevati: „Reši, Gospod, svoje ljudstvo!“ So že na vaškem trgu. Popa se srečata. Tudi vaški starešine so prisotni. „MI SMO VAŠI, OD TURKOV IZROPANI TER PREGNANI BRATJE, POMAGAJTE NAM!“ — Pop Gregoris in starešine so v precepu: mirno sožitje s Turki in nadaljne blagostanje vasí ali delitev vsega tega z brati?

Farizeizem je zmagal nad judaizmom; da je pop Gregoris lažje opravičil to svoje dejanje, mu je pomagal smrtni slučaj sestradane ter izmučene Grkinje. Zavpil je: „KOLERA! Bežite, oni so vsi bolni na koleri!“

Trg je prazen, vse je zbežalo. Skozi celuloid nam obločni žarki projicirajo Kristusa, Juda ter Magdaleno; ti so v tem trenutku na tem, da vstopijo v svoje

"KRISTUS" GOVORI

"On ni več moj sin!"

Z OČI V OČI Z DRAVI

vloge. Pa še ne smejo; popova roka jih odvrne od lačnih bratov. Tu je šele začetek konca.

Človeški egoizem (samoljubje) in materializem (ugodje) sta topot zopet zmagala nad praktičnim krščanstvom.

Zato se je predčasnno začelo Kristusovo trpljenje v njihovih bratih. Slednji se umaknejo na bližnji grič Sarakino, da si daleč od rodnih bratov postavijo novo vas, ker k svojim so prišli, a oni jih niso sprejeli (Jan 1, 11).

Na strmih pobočjih Sarakine vstaja nova vas. Skupinica „PASIJONA“, brez Juda seveda, se jim približa. Magdalena pripodi v hrib kozo s polnim vimenom mleka, da morejo matere napojiti z njim lačne otroke. Apostoli z Jezusom spoznajo, da v vasi ni kolere, ampak glad. S to novico stečeta „Kristus“ in „Janez“ k popu in starešinam. Pri najbogatejšem očancu Patriarhasu, pastirjevem (Kristusovem) gospodarju ter „Janezovem“ očetu, povesta veselo novico o bratih. Učinek je nasproten. „Kristus“ je oklofutan ter „Janez“ prisiljen k molku. Sedaj spoznata, da pop in starešine nočejo svojega blagostanja deliti z brati. „Naj Bog skrbi zanje!“ te popove besede „Janeza“ še bolj utrdijo v njegovi vlogi. „Jezus“-pastir pa začasno vzdvomi: „Če oni tako, zakaj ne jaz?“ in odide k vlačugi Katarini, katera ga je že večkrat vabila. Njegova vloga se podira. Katarina ga lepo sprejme; nekaj časa ljubimkata, a nenadoma Katarina pokaže pastirju vrata rekoč: „Če z vsemi lahko ljubimkam, s teboj ne smem. Ti moraš biti Kristus.“ Ob izhodu se „Kristus“ sreča z Judom; Juda hoče zopet kot vedno k vdovi, a ta ga več ne sprejme. Ta večer je dokončno pri pastirju-„Kristusu“ slekla staro Katarino ter postala Marija Magdalena, prijateljica „Kristusova“.

V vasi je praznik sv. Elije. Tudi begunci na Sarakini se spominjajo praznika, a danes brez žegnanjske pojedine. Spodnja vas je v veselju in rajanju; kolači ter janci so pečeni. „Kristus“-pastir se vrača s Sarakine; danes mora prvič javno nastopiti: govoriti mora

sovaščanom v svoji vlogi. Kaj in kako naj govori, ko jeclja? „Drag-g-gi so-so-sovaščani!“ Glejte čudo, pri priči začne normalno govoriti. Čudež oz. božji prst je viden. Sedaj brez obotavljanja in gladko pove bratom, da oni gori nimajo kolere, ampak da umirajo od lakote ter da so jim dolžni vsi pomagati. Kmalu je na rjuhi pred „Kristusom“ cela gora dobrot. Pop Gregoris je besen. Enako trgovec Patriarhas, ki zato zavrže svojega edinega sina „Janeza“, ker ta pusti zaročenko ter sledi „Kristusu“ rekoč: „JAZ MORAM NJEMU SLEDITI!“

Praznik se je končal s smrtjo Patriarhosa. Še pred smrtjo je dal poklicati zavrženega sina in mu izročil svoje premoženje. Slednjič umre v sinovem objemu.

Odslej je „Janez“, bogati mladenič, katerega bogastvo ne premami, da ne bi več sledil „Kristusu“. Vse svoje bogastvo sklene darovati bratom na Sarakini. Ta sklep mora legalizirati (uradno potrditi) pop Gregoris. Slednji se sklepu upre, ker s tem bi se podrl njegov sen, da bo hčerka Mariori postala žena najbogatejšega mladeniča v vasi. Višek filma je ta prepir, ko laik uči duhovnika evangelij: „PRODAJ, KAR IMAŠ IN DAJ UBOGIM TER HODI ZA MENOJ“ (Lk 10, 27). Nato še enkrat vrže pogled na prišlo zaročenko ter razočaran nad „farizejem“ Gregorisom zbeži k bratom na Sarakino. Ko jim pove svoj sklep, da jim je izročil v last vse svoje premoženje ter pove o prepiru s popom Gregorisom, tedaj po daljšem preudarjanju sklenejo, da si vzamejo lastnino s silo. Sarakinčani gredo v protestnem pohodu nad bogato vas. Vaščani jih sprejmejo s puškami. Streli padejo in med lačne brate pade učitelj, popov brat. Sarakinčani zase dejo „Janezovo“ oz. sedaj že svojo po-

sest. Kašče in kleti se odprejo in bogati mladenič razdaja svojo posest lačnim bratom. Med tem pa pop baranta za „Kristusa“ z Agom-Pilatom. „ČE NAM NE IZROČIŠ PASTIRJA (KRISTUSA), NISI PAŠIN PRIJATELJ; TOŽILI TE BOMO V SMIRNO!“ In Pilat-Aga ga jim je izročil, da ga umoré, da se tako zadosti za grehe Sarakinčanov, katerih vodja za pravice je postal pastir-„Kristus“. Vojak na konju privleče „Kristusa“ v cerkev; pop Gregoris ga v imenu Cerkve izobči, a Juda ga zakolje. K umirajočemu „Kristusu“ prihiti „Marija Magdalena“. Pastir Manolios je doigral svojo vlogo z življenjem. Takega „pasijona“ vas Lykorissi še ni doživela.

ZAKLUČEK Z OPOMBAMI

V filmu ON, KI MORA UMRETI se po „Kristusovi“ smrti begunci zabarikadirajo na „Janezovem“ dvorišču ter čakajo nadaljne borbe s Turki ter lažnimi brati. Knjiga pa, ZNOVA KRIZANI KRISTUS, se konča nekoliko drugače. „Janez“ razočaran nad ljudmi, odide v samoto, kjer v premišljevanju evangelija ter ostali molitvi čaka smrti in vstajenja v Kristusu. Bratje s Sarakine pa si razdelé njegovo premoženje ter odidejo dalje v svet, s trebuchom za kruhom, iskajoč prave bratske ljubezni.

*

Če primerjamo knjigo s filmom, mremo reči le to, da je film boljši od knjige, četudi nekateri knjigo primerjajo nesmrtnemu Bachovemu Matejevemu pasijonu. Julij Dassin je znan že iz drugih filmov (n. pr. Du Rififi chez les hommes), da zna posegati globoko v življenje — v duši. Dassin je mnenja, da je poslanstvo današnjega filma v tem, da obravnava probleme našega časa. Ali je še večji in važnejši problem danes, kot je ta, da v atomski dobi

Ne umri pesem...

Ne umri — z menoj ostani,
naj čutim v srcu tvoj smehljaj
in nežnost tvoje roke v moji rani,
v očeh tvoj vonj in tvoj sijaj.

Ne umri — z menoj ostani,
pretoči v melodijo noč
in duši utrujeni, razklani
priživaj olja — svežo moč.

Ne umri — dokler te ne ponese
na žejnih ustnicah do tja,
kjer boš z menoj zasnula, pesem,
sen zadnji, tajni iz groba dna.

Andrej Bregar

manjka bratske ljubezni; da beremo in čujemo evangelij, a ga po svoje razlagamo in tudi živimo. Samoljubje je v vedni opreki z ljubeznijo do bližnjega. Farižeizem ni zamrl s Kristusovim križanjem na Kalvariji, ampak njegov plevel se je razrastel po vsem svetu ter uničuje rast ljubezni, božje cvetlice, ki je zrastle iz Kristusove krvi na križu. Problem je v filmu jasno nakazan. Kolikokrat sem tako kot pop Gregoris, tudi jaz križal Kristusa v svojih bratih? In kolikokrat ti? Vsako leto farižejsko doživljava skrivnost velike noči, in to v lepem in ugodnem petju ter obilni hrani ter praviva: „Velikonočnega žegna ni brez šunke in hrena, to je brez Kristusa in Juda.“

KDAJ BO ŽE ENKRAT V MENI
JUDA UMRL IN KRISTUS RESNIČ-
NO VSTAL?

P. S. Podobno dramo iz modernega sveta nam je leta 1956 napisal nam že znani romunski pisatelj Virgil Gheorghiu v svoji najnovejši knjigi „Pilata na Donavi“. Primerjaj jo s Kazantzakisovim delom „Znova križani Kristus“.

FilmoV

V E S T I I Z D O M O V I N E

Slovenski Lurd v Rajhenburgu

„Slovenski Lurd“ so začeli nazivati veličastno novo župnijsko cerkev v Rajhenburgu ob Savi, katere temeljni kamen je bil položen ravno ob petdesetletnici, odkar se je Brezmadežna zadnjikrat prikazala lurški Bernardki. To je bilo dne 16. julija 1908.

Brž ko so verni Slovenci zvedeli za lurške dogodke, so tudi Rajhenburžani začeli častiti lurško Gospo in ji že leta 1890 postavili v svoji župnijski cerkvi sv. Petra lurški oltar. Preprost domačin je zložil nekako lurško pesem, ki so jo vsi znali na pamet in radi prepevali: „Lurška Mati, glej na nas, naših prošelj sliši glas!“

Rajhenburška cerkev sv. Petra je bila majhna. Zato je župnik Jožef Cerjak začel misliti na novo, ki naj bi bila posvečena lurški Materi božji. Ko je našel popolno umevanje tedanjega lavantinskega škofa dr. Napotnika, se je z vso vnetostjo lotil dela. Tako je zrasla veličastna rajhenburška cerkev — „Slovenski Lurd“, ki stoji sredi rodovitne planjave, na katero zre z bližnjega griča grad, ki je bil leta 1881 spremenjen v samostan očetov trapistov in od

leta 1891 do druge svetovne vojske opatija „Marije rešiteljice“.

Trije glavni kipi te cerkve so bili blagoslovljeni na izredno svetih krajih. Tedanji rajhenburški opat p. Marija Janez Epalle je bil pripravljen darovati za novo svetišče kip lurške Matere božje, ki naj bi ga izdelala ista tvrdka, ki je izdelala kip za pravo lurško votlino, in novi kip naj bi bil blagoslovljen v pravi lurški votlini.

Škof dr. Napotnik je bil te misli vesel in jo še razširil. Vse tri glavne kipe, lurško Marijo za veliki oltar in sv. Jožefa in Srce Jezusovo za stranska oltarja, so naročili pri omenjeni tvrdki na Francoskem. Ta je delo izvršila že v poletju leta 1910 in kipa Matere božje in sv. Jožefa odposlala v Lurd, kip Srca Jezusovega pa v Paray le Monial. Blagoslovit jih je šel lavantinski škof sam v spremstvu župnika Cerjaka, rajhenburškega opata in p. Bernarda Berniganda. Na to pot so šli ravno na dan, ko so se naši romarji vračali s prvega slovenskega romanja v Sveto deželo. V Lurdu so postavili kipa Matere božje in sv. Jožefa v lur-

ško votlino in naslednji dan jih je škof dr. Napotnik blagoslovil.

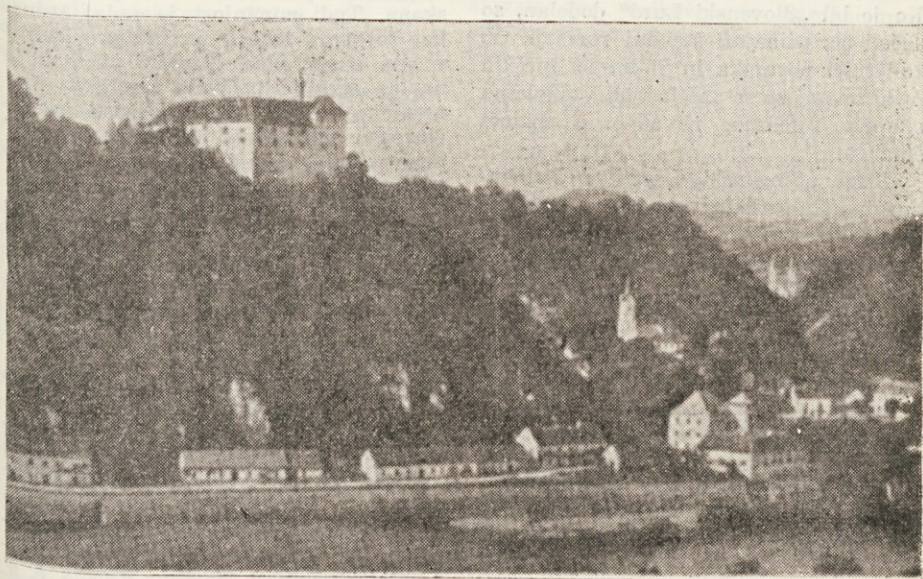
Pri tem je v latinskem in slovenskem jeziku spregovoril tele besede: „Zdrava, Marija, milosti polna! Sprosi, da bo rajhenburška cerkev, tebi posvečena in okrašena s tvojo, danes dne 26. septembra 1910 od mene v lurški votlini blagoslovljeno podobo — neusahljiv vir milosti za vse duhovnike in vernike lavantinske škofije, kakor tudi za vse, ki bodo iskali pri tebi pomoči. — Pozdravljen sv. Jožef, prečisti ženin Marijin in Jezusov krušni oče! Sprosi meni, ki sem danes 26. septembra 1910 blagoslovil tvojo podobo v lurški votlini, ter mojim dragim škofljanom, kakor tudi vsem tvojim častilcem, da pridemo vsi po Mariji k Jezusu!“

Kipa so nato odposlali v Rajhenburg, škof in spremljevalci pa so na-

daljevali pot v Paray le Monial. Kip Srca Jezusovega je čakal blagoslovitve prav pred oltarjem, kjer se je v letih 1673—1675 božje Srce prikazovalo sv. Marjeti Alacoque.

Prav na svoj god ga je škof Napotnik blagoslovil in pozdravil z besedami: „O presveto Srce Jezusa Kristusa, čigar podobo sem jaz nevredni pastir lavantinske škofije blagoslovil v znameniti cerkvi čudovitih razodenj na praznik sv. nadangela Mihaela dne 29. septembra 1910, bodi v novi rajhenburški cerkvi vedno zatočišče, kjer bodo dobivali pravični kristjani mir, grešniki odpuščanje, žalostni tolažbe, omahujoči opore. Tako bodi!“

Ko je kip Srca Jezusovega prispel v Rajhenburg, so ga postavili na stranski oltar na evangeljski strani. Opat p. Janez Epalle se je ravno v Paray le

Nekdanji samostan trapistov v Rajhenburgu (na višavi); spodaj grad „Turn“ in stara farna cerkev sv. Petra in Pavla. V ozadju stoji bazilika, posvečena lurški Materi božji

Monial poslovil od romarjev in čez nekaj tednov ga je Marija poklicala k sebi. Mrtvega so prepeljali k večnemu počitku v Rajhenburg.

Rajhenburški „Slovenski Lurd“ je bil postavljen z obilnimi darovi iz vse Slovenije in tudi iz tujine. Zidati so začeli na kvatrnjo nedeljo dne 10. junija 1910, dne 2. julija 1914, tik pred začetkom prve svetovne vojske, pa je bilo novo Marijino svetišče že posvečeno. V spomin na to posvetitev so bile kovane posebne svetinje s podobo lurške Matere božje. Za vse dobrotnike cerkve se opravljajo vsak prvi petek v mesecu in ob kvatrnih dneh ustanovne maše.

Z apostolsko listino z dne 8. junija 1929 je bilo rajhenburško Marijino svetišče odlikovano z naslovom „Manjša bazilika“, pridruženo liberijanski baziliki Marije Velike ali Snežne v Rimu. Ko je bil „Slovenski Lurd“ dodelan, so začeli tja prihajati številni romarji. Ob 25-letnici postanka in 75-letnici lurških prikazovanj so se začela tudi vsakoletna skupna romanja, navadno o malem šmarnu.

Tudi „Slovenski Lurd“ v Rajhenburgu (Rajhenburg se danes imenuje uradno Brestanica) je kraj milosti, ki nam jih Bog deli po Mariji. Naj bo za nas vsak Marijin oltar, pred katerim se zbiramo k šmarnicam, vir milosti, luči in miru.

SLOVENIJA

Božjepotna cerkev Marije Vnebovzete na žezlju pri Vinici v Beli Krajinji spet v polni meri služi svojemu namenu. Do leta 1950 je žalostno razpadala, kajti rdeči oblastniki niso dovolili, da bi se pričelo s popravili. K sreči pa je državni zavod za varstvo spomenikov razglasil zaradi edinstvenega vélikega oltarja cerkev na žezlju za kulturno zgodovinski spomenik, ki ga je treba ohraniti. To priporočilo je pripomoglo, da so oblasti jeseni l. 1950

dovolile zbiranje gradbenega lesa in denarja. Z velikimi naporji se je posrečilo postaviti jeseni l. 1951 novo streho. S tem naj bi bilo preprečeno nadaljnje razpadanje zidov. Da bi pa storili kaj več za popravo cerkve, seveda ni bilo misliti. Manjkalo je denarja. Tedaj so položaj rešili rojaki iz Sev. Amerike. Zbrali so toliko, da je bila za žegnanje, 15. avgusta 1957 cerkev kot nova. Leta 1956 so postavili delavci leseno ogrodje za okrogli stolp, ki naj bi bil prav tak kot stari. Najbolj zamudna je bila obnovitev zidnih vencev. Prižnico, ki je deloma zastirala pogled na véliki oltar, so prestavili na desno stran, tako da se pride nanjo naravnost iz zakristije. Na kor vodijo nove betonske stopnice, nad korom pa je novo polkrožno okno, ki meče lepo svetlobo na vso notranjost. Sam kor je dobil nov tlak, zakristija pa nov strop, ker se je stari zrušil. Vsa notranjščina je prebarvana v petih barvah, vsa okna in vrata pa prepleškana. Tudi zunanost je sedaj čedna, ker so vse zidove in zvonik prepleskali v sivi barvi. Nad glavnim vhodom je napis: „Kraljici nebes in zemlje — prenovljeno l. 1957“. Prenovljeno cerkev je slovesno blagoslovil 15. avgusta 1957 dekan Andrej Ilc iz Podzemlja. Ves čas prenavljanja je deloval na Vinici Pavel Verderber iz križniškega reda. 16. avgusta 1957 pa je prevzel faro Franc Kastelic. Ta je poskrbel, da je bila v novembru 1957 postavljena tudi nova streha nad vežico pred cerkvijo.

PRIMORSKE VESTI

50-letnica goriške dekliške Marijine družbe. Slovenska dekliška Marijina družba v Gorici praznuje letos 50-letnico svojega obstoja. Razumljivo, da je skušala ta lepi jubilej tudi dostojno proslaviti. V nedeljo, 9. marca, je bila v Marijinem domu lepo uspela akademija, kjer so se spomnili prvega ustanovitelja dekliške Marijine družbe, č. g. Cirila Vuga ter naslednjih voditeljev in družbenic, ki so se še posebno odlikovale v goriški Marijini družbi. Pri nadaljnjem sporedu akademije so nasto-

pili otroci iz Marijinega vrta in oratorija z ljubkim prizorom, pevski zbor Marijine družbe ter še dramatski odsek z lepim lurškim prizorom. Za zaključek je bilo slišati še nekaj kitajskih pesmi, ki jih je poslal v poklonilo DMD za petdesetletnico velik prijatelj družbe č. g. Stanko Pavlin, ki jih je na Kitajskem posnel na trak. Tudi sam je ob spremljavi vijoline zapel lepo slovensko: Le enkrat bi videl. Najbolj srečna pri tej oddaji je bila brez dvoma mati patra Pavlina, ki je nalašč za to priliko prišla iz Grgarja v Jugoslaviji v Gorico, da je vsaj po traku lahko slišala svojega sina. — Cerkevni del slovesnosti pa se je začel v nedeljo, 16. marca, z običajnim vsakoletnim „vzornim tednom“. Zjutraj so bili lepi govori v stolnici, zvečer pa v cerkvi sv. Antona. Vzorni teden je vodil č. g. pater Surina.

Lurška stoletnica. Povsod po tržaških in goriških farah so lepo praznovali lurško stoletnico. Poleg lepih slovesnosti v cerkvi ali pa pri lurških kapelicah so tudi po farnih dvoranah praznovali stoletnico Marijinih prikazovanj. Tak lep večer so imeli v Dolini pri Trstu, kjer so poleg predavanja o Lurdu kazali tudi najnovejše barvne slike.

Konkonel pri Trstu je prijazno naseleje visoko gori v hribu nad morjem. Zelo je oddaljeno od vseh cerkva, zato lahko razumemo njihovo veselje, ko se jim je na praznik lurške Matere božje izpolnila dolgoletna želja in so dobili lastno cerkev. Z veliko slovesnostjo so jo na ta lepi Marijin praznik blagoslovili in tako najlepše praznovali stoletnico lurških prikazovanj. Veliko zahvalo dolgujejo novi farani prevz. g. škofu Santinu, openskemu dekanu Silvaniju in pa prvemu openskemu kaplanu č. g. Angelu Kosmaču, ki je prvi dal pobudo za novo cerkev.

Smrt šolske sestre. V nedeljo, 16. februarja, je umrla v zavodu šolskih sester v Trstu č. sestra Makarija Seražin. Dočakala je visoko starost 85 let. Rodila se je na Krasu. Leta 1900 je v

Ljubljani napravila večne obljube. Delovala je v ljubljanskem Marijanišču, v Repnjah na Gorenjskem, v goriškem sirotišču, kjer je bila več let prednica in v gospodinjski šoli v Tomaju na Krasu. Zadnja leta, ko ni mogla več delati, je preživela v molitvi pred Najsvetejšim. Njene sosetre govorijo, da je Jezus izgubil najlepšo živo lučko pred svojim tabernakljem. Sedaj ga časti v nebesih.

Za enakopravnost slovenščine. Na Tržaškem se je zadnje čase sprostila nestrpna gonja italijanskih strank, organizacij in društev proti pravici slovenske manjšine na Tržaškem, da uporablja svoj materin jezik po javnih uradih. Slovenska demokratska zveza in Slovenska katoliška skupnost sta v ta namen sprejeli resolucijo, s katero ugotavljata, da je bil pod Avstrijo slovenski jezik enakopraven z italijanskim, da je Italija, ko je leta 1918 zasedla Primorsko in Trst, obljubila, da bo spoštovala vse jezikovne in narodnostne pravice slovenske manjšine teh krajev. Obe stranki ugotavljata, da je šele fašizem, ko je leta 1922 prišel na oblast, odpravil slovenski jezik iz uradov in šol in obžalujeta, da se sredi 20. stoletja in med velikim in demokratičnim italijanskim narodom še dobe ljudje in stranke, ki odrekajo slovenski manjšini uporabo svojega jezika. Zato odklanjata pretvezo za ta nedemokratični boj proti slovenski manjšini na Tržaškem, češ da je italijanstvo Trsta v nevarnosti in apelirata na vse države, na osrednje in lokalne oblasti, da napravijo konec tej narodnostni mržnji do slovenske narodnostne manjšine na Tržaškem. Podpisana Slovenska demokratska zveza in Slovenska katoliška skupnost.

Tržaški radio je dve nedelji zapovrstjo v opoldanski oddaji „Vera in dom“ oddajal članek g. Ruda Jurčeca „Tudi za železno zaveso živi Bog“, ki je izšel v januarski številki naše revije. Poročevalec, bil je preč. g. Stanko Zorko, je izrecno poudaril, odkod je vzel podatke za oddajo, ki je prav lepo uspela.

V Rusiji Bog še živi

„Med tistimi, ki verske navade še vrše in cerkve obiskujejo, se žal nahaja tudi naša mladina“ — tako je nedavno z žalostjo ugotovil moskovski mladinski tisk. Da bi dobili zanesljive podatke o verskem življenju v komunistični Rusiji, smo (v Nemčiji) naprosili ravnokar iz Moskve vračajočega se diplomata neke nevtralne dežele, da nam je poročal o sedanjem položaju Cerkve v Rusiji.

Da so cerkve v ZSSR ob nedeljah in delavnikih nabito polne, je dejstvo, o katerem od časa do časa poroča časopisje vseh zapadnih tiskovnih agencij. Tudi ni nobena skrivnost, da so sedaj — dvanajst let po vojni, začeli ruski verniki obnavljati razrušene in popravljati v vojni poškodovane hiše božje. Kljub temu ne da Cerkvi miru ne partija, še manj pa sovjetski tisk, ki ne opustita nobene prilike, da ne bi vere in življenja po njej pred javnostjo na vse načine osmešila. Vsekakor pa prodro tudi resnejši glasovi v svet. Tako partijski uradni list „Izvestja“ piše: „Negotovost, kaj bo jutri in čas mednarodne napetosti pripravljata v Rusiji rodovitna tla „za zopetni povratek človeštva v versko udejstvovanje“.

Kakor nam je naš poročevalec pojasnil, nara-

MLADA ZALJUBLJENCA SE HOČETA POROČITI

Teden dni potem, ko je Gina kljubovalno izjavila staremu Filottiju, da se bo poročila z Mariolinom iz Cirove družine, je don Kamilo na večer dobil nepričakovan obisk.

Nekdo je boječe pozvonil in ko je župnik odprl vežna vrata, je zagledal pred seboj žensko, ki je imela obraz skoro popolnoma zagrznjen z veliko ruto. Šele, ko je vstopila v sobo, jo je spoznal. Bila je Gina.

„Kaj pa iščeš tu ob tej uri?“ jo je začudeno vprašal don Kamilo.

„Poročiti se hočem,“ je Gina odločno odgovorila.

„Toda za to sta potrebna dva,“ se je hotel pošaliti dušni pastir.

„Tu sem!“ je tedaj zagrmelo izmed vrat in pred njim je stal Mariolino s „Pogorišča“.

Don Kamilo ga je ostro pogledal. Tedaj je opazil, da ima fant razmršene lase in rano na čelu.

„Kaj si pa počel?“ je postal don Kamilo radoveden.

„Le kaj!“ je jezno vskočila lepa Gina. „Domači so ga napadli s stoli in ga obdelovali s pestmi, ker jim je neka klepetulja povedala, da sva si dajala znamenja. Pravi boljševiki so, ki bi jih bilo treba vse iz Cerkve izobčiti.“

„Tvoji so pa sami svetniki, ali ne?“ je vzrožil njen fant. „Poglejte, gospod župnik, kaj so ji njeni napravili!“ Pri tem jo je pograbil za ramo in potisnil pod luč. Don Kamilo je mogel opaziti, da so ji lica vsa podpluta in polna črnih marog.

„Petnajst dni so jo držali zaprto v sobi,“ je nadaljeval Mariolino, „in ko so opazili, da si dajeva

znamenja, so padli po njej. Vsi ste svetohlini hi- navci, vredni Judeževega poljuba," je postajal Ma- riolino vedno bolj glasen.

„Vi s 'Pogorišča' ste pa bogoskrunski zločinci, brez Boga in vesti," je sikalo dekle.

Don Kamilu se je ves prepir zazdel neumen. Dvignil se je in zagrozil: „Če ne nehata, vaju pri priči vržem iz hiše!"

Dekle se je sesedlo in bridko zajokalo: „Še to se mi je manjkalo! Doma me pretepajo, on me hoče tepsti, in vi, gospod župnik, mi grozite z brco. Le kaj sem hudega storila, da ste vsi proti meni?"

„Nič ne maraj," je Mariolino postal nežen. „Saj je z mano prav tako. Kaj sem pa jaz hudega na- redil?"

„Ti ničesar! Ti si le žrtev svojih domačih," je zaihtela Gina.

„Stoj!" je tedaj vzkliknil don Kamilu. „Dovolj imam že teh vajinih očitaj. Če nista našla drugega kraja za medsebojne prepire kot to župnišče, poj- dita čim preje odtod!"

„Saj nisva prišla zato. Le poročiti se hočeva," je že pomirjeno dejalo dekle.

„Da, poročiti se hočeva," je potrdil Mariolino. „Ali nisva kristjana kot drugi ljudje? Ali potrebu- jeva mar dovoljenja demokrščanske stranke?"

„Že spet neumnosti počenjaš," mu je don Ka- milo mirno odgovoril. „Sem mar dejal, da vaju ne bom poročil? Poročil vaju bom, toda tako kot to naročajo zakonski predpisi. Napravili bomo zapisnik, nato pridejo oklici, in potem, draga moja: kadar vaju je volja!"

Mladenič je obupano zamahnil z roko. „Gospod župnik, nama se mudi! Ali res ne vidite, da naju bodo doma preje ubili, predno se stečejo oklici? Zato nas morate poročiti takoj, v tem trenutku!"

Don Kamilu ju je nežno pogledal, kajti zasmilila sta se mu. „Poslušajta, trdi betici, kar bom zdajle povedal. Zakon ni šala. Sklene se v desetih minutah, trajaj na vse življenje. Počakajta in vse se bo uredilo."

šča iz dneva v dan šte- vilo ljudi, ki zavestno hočejo „uradno omržene- mu" Bogu služiti. Mladi pari zopet sklepajo zveze za celo življenje pred duhovnikom in na novo- rojenčke zliva pop po prastarem obredu pravos- lavne cerkve posvečeno vodo krščanskega krsta. Celu delavci v industrijskih krajih se v vedno večjem številu vračajo h krščanskemu življenju.

Moskovski mlad. list „Kosomolskaja Prav- da" priznava, da od dr- žave zapovedano brezbo- štvo doživlja poraz za porazom. Ruski držav- ljani zopet javno prizna- vajo Boga. Omenjeni di- plomat nam je pojasnil, kako se ljudje z goreči- mi svečami drenjajo pred cerkvenimi vrati mesta Stalin v kotlini reke Do- nec. Ves moskovski tisk se je penil od jeze, ko se je v prestolici zvedelo, da so v kotlini reke Do- nec ljudje javno na sej- mih prodajali cerkvene podobe, križe, blagoslov- ljene sveče in druge sve- te predmete. Po poročilu tja uradno poslanega re- porterja „Kosomolskaje Pravde" je celo njemu naproti donel klic trgov- cev: „Kupite križe! Ku- pite križe!"

Liniji zvestega časnika- rja pa je najbolj dra- žilo, da ti trgovci niso bili kakšni stari ljudje, ampak mladina, katere mesto bi moralo biti iz- recno samo v komuni- stični mladinski organi- zaciji. S tresočo roko od

Mariolino pa se ni dal ugnati. „Kaj pa, če je kdo na smrt bolan in se želi poročiti, ali mora tudi čakati, da mine doba oklicev? Ali mu tisti čas škofija zadrži življenje v telesu?“

„To pa je poseben primer,“ je pojasnjeval dušni pastir.

„Prav nič drugačen kot najin,“ je odgovarjal fant. „Midva sva v smrtni nevarnosti, in v takem primeru — in articulo mortis — nas vi morate poročiti, ker vam daje zakon to polnomočje.“

Don Kamilo se je zasmel. „In articulo mortis! Kaj vama pride na misel! Počakajta vsaj nekaj dni, da se posvetujem z gospodom škofom. Potem bo že nekaj ven prišlo. Toda na noben način se pre nagliti!“

Sedaj je pritisnila Gina. „Gospod župnik, še enkrat vam rečeva: sva v agoniji življenja. Ušla sva od doma in ne smeva oditi odtod, dokler ljudje ne zvejo, da sva se poročila. Drugače naju bodo smatrali za navadna priležnika, ki sva skupaj živela, preden sva se zakonito zvezala.“

Župnika je ta izjava pretresla. Vedel je, da je res tako. Zaskrbljeno ju je pogledal in nato dejal: „Pustita mi en dan časa za premislek. Obljubljam, da bom zadevo uredil na najboljši način.“

Fant se je vdal: „Dobro, gospod župnik, jutri spet prideva.“

Nato sta odšla. Zamišljeno je gledal župnik za njima. Čez čas pa se je krepko usločil nazaj in zabundal: „Poročil ju bom, pa če zaradi tega izbruhne svetovna revolucija!“

Še isti večer sta mlada zaljubljenca obiskala Pepona v njegovi mehanični delavnici. Pravkar je brskal po motorju starega traktorja, ko so zaškripala vrata in sta vstopila Gina in Mariolino.

Za Pepona je pomenilo videti koga iz družine Filotti isto kot sikajočo kačo na tleh. Poleg tega je bil na Gino še posebej gorak, kajti po njeni zaslugi ga ženski svet v vasi ni kaj dosti cenil.

„Si jo pripeljal, da ji popravim možgane?“ je

razburjenja je poročal svojemu časopisu, da so ga žene in dekleta na cestah zadrževale in mu z odločnimi kretnjami kazale praznično okrašene cerkve in ga prijazno vabile, češ tam je vse lepše in bolj vzgojno kot pa v komunističnih družabnih klubih.

Da mladina odpada celo od svojih lastnih krožkov, Kremelj nikakor ne more prenesti. Ob koncu preteklega leta so razdeljevali razne brošure, v katerih je Kremelj vzpodbujal ljudi k nespravljivosti z Bogom in k čim krepkejšemu dvigu brezboštva. Pred neko cerkvijo v ruskem vele mestu je nastopila partiji zvesta mladina. Navijala je svoje propagandne plošče in predvajala bučne divje plese. S tem je nameravala motiti ljudi pri obisku službe božje. Ljudje na cesti pa so po Stalinovi smrti postali drugačnega kova kot prej. S pomočjo milice so „nasekali“ mlečnozobo mladino in jo prepodili.

Na naše vprašanje, če smemo pričakovati obnove verskega življenja v Rusiji, ali pa, če bodo tam Boga zopet po starem načinu s potoki krvi izpodrinili, nam je diplomat pojasnil: „Ni ravno potrebno, da bi morali ali mogli vedno s potoki krvi kakemu ljudstvu vzeti vero! Zgodovina nas uči, da se pogosto dogodi ravno nasprotno. V brezbožni Rusiji se bi

Pepon jedko vprašal Mariolina. Mesto njega je odgovorilo dekle: „Nisem potrebna popravila, gospod podestá.“*

Pepon jo je besno pogledal. Pritisnil ji je svoj umazani palec pod nos in zagrozil: „Dekle, ali boš govorila spoštljivo ali pa ti zavijem vrat kot kokoši.“

„Saj res,“ se je suho zasmejala Gina, „tega ste že vajeni, odkar ste pred časom vi in vaša drhal kradli pri nas kokoši, da bi bolj dostojno proslavili prvi maj. Sicer dobro razumem: kokoši so bile fašistke, zato jih je bilo treba žrtvovati na oltar demokracije.“

Peponu ni bil pogovor o kokoših nikdar pri srcu, odkar je Suhec leta 1945, osem dni pred koncem vojske, v družbi tovarišev partizanov izvedel temeljito čistko v Filottijevem kokošnjaku. Dejanje sicer kasneje ni prišlo pred sodišče, ker ga je pokrila splošna amnistija. Toda redno se je zgodilo, da je bilo govora o teh kokoših prav takrat, ko so si Peponovi komunisti prizadevali za povečanje volilnih glasov. Ob takih prilikah je Suhec ponovno prejel krepke udarce v mehki del telesa.

Pepona je dekletova drznost razdražila. Stopil je korak proti njej, med tem ko jo je Mariolino vzel v svojo obrambo, pa v hipu obstal, kajti zapazil je rano na fantovem čelu in podplutbe na dekletovem obrazu.

„Ali sta se kje ponesrečila?“ je zanimalo Pepona.

Fant mu je vse podrobno razložil. Župan se je popraskal za ušesi in vzkliknil: „Le zakaj silita skupaj, če vaju domači zaradi tega pretepajo? Saj je toliko drugih deklet in fantov!“

„Zakaj pa ravno vi, Pepon,“ se je razhudilo dekle, „vztrajate v stranki, ki jo sovraži petindevetdeset odstotkov naroda, ko je še toliko drugih političnih združenj na razpolago?“

* Podestá je bil v času fašizma uradni naslov za župana.

moglo pripetiti, da so se nji časi dopolnili, v katerih bo Bog po tolikih letih preganjanja nastopil s sijajnim zmagoslavjem v cerkvah in sreih. To bi podelilo ne samo ruskemu narodu notranjo moč, ampak bi v svetu mogočno podprlo upanje na svetovni mir.“
(Iz „Freie Presse“ —
M. Radoš)

Katoliški episkopat na Nizozemskem

se je obrnil s posebnim pastirskim pismom na vernike in jih pozval, da naj učinkovito podpro kat. vzgojne in znanstvene zavode. Ti zavodi in gradnja novih je katoličanom prav tako potrebna kot gradnja novih cerkva. Vlada sicer podpira katoliške znanstvene zavode, toda v štirih letih bo pomanjkanje izredno veliko, ako katoličani takoj ne poskrbe za gradnjo novih kolegijev in univerzitetnih institutov. Denar je tudi potreben za ustanovitev katoliških stolic na nekatoliških univerzah.

Ko so v Utrechtu razpisali zbirko za gradnjo novih cerkva v škofiji, je bil odziv vernikov tolikšen, da so zaprošeno vsoto preseglji za 300 odstotkov. Škofija je namreč izdala v ta namen obveznice, ki bodo nosile letno po 6% in bodo zdaj takoj začeli graditi sedem novih cerkva. Do konca leta 1958 bodo mogli zgraditi še šest drugih. Vendar potrebe

Pepon se je razhudil. „Kakih petindevetdeset odstotkov! V moji občini je šestdeset odstotkov, z nami. Sicer pa, vajina ljubezen me ne tiče. Sem tajnik stranke, ne pa vajin.“

„Toda župan ste in to od vseh,“ se Gina ni pustila ugnati.

„Kaj pa ima to opraviti z vama?“

„Pa še veliko,“ je dejalo dekle. „Hočeva, da naju takoj poročite!“

Pepona je zahteva najprej presenetila. Nato pa se je začel gromko smejeti: „Tu sem samo mehanik,“ in pri teh besedah je začel znova tolči s kladivom po traktorju.

Gina se je obrnila k svojemu fantu in mu prezirljivo rekla: „To je tisti slavni Pepon, ki se nikogar ne boji?“

Pepona je opazka razdražila. „Tu ni govora o bati se ali ne bati, temveč tu gre za zakonske predpise. Ne morem poročati v delavnici. Pridita jutri na občino. Le počemu taka naglica in to ob desetih ponoči?“

„Zato, ker sva ušla z doma,“ je pojasnil Mariolino, „in se ne misliva več vrniti. Toda ne smeva zapustiti vasi, dokler nisva vsega prav uredila pred zakonom in vestjo.“

Pepon se je nemirno prestavil. „Razumem,“ je zamrmral. „Toda do jutri bosta morala vsekakor počakati! Ti boš ostal tu in spal v kamijonu, ona pa lahko gre prenočit v hišo moje matere.“

„Ne bom spala zunaj, če nisem poročena,“ je bila Gina neodjenljiva.

„Saj ti ni treba spati,“ je pripomnil Pepon. „Lahko moliš vso noč rožne vence, pa tudi Amerike se lahko spomniš, kajti sedaj imajo atomsko bombo tudi naši.“

Pri teh besedah je potegnil iz žepa časopis in ga razgrnil. Mariolino je zagrabil Gino za roko in suho dejal: „Hvala, tovariš! Jutri se vrneva.“ In sta odšla pustivši Pepona s časopisom v roki.

„V pekel z atomsko bombo!“ je zabrundal Pepon nevoljno in vrgel list daleč proč od sebe.

tako naraščajo, da bodo morali od l. 1958 do 1963 zgraditi šestnajst novih cerkva.

Katoliški poslanec Saesen je v parlamentu predlagal, da naj vlada prispeva 25% za stroške pri gradnji novih cerkva. Razporeženje v parlamentu in pri vladi je bilo ugodno, toda katoliški listi so začeli pisati proti temu predlogu. Navajali so, da bi vlada potem skušala izvajati pritisk na Cerkev in bi se odprla vrata za vmešavanje vladnih uradov v cerkvene zadeve. Listi pišejo, da naj cerkve zdajajo verniki, ne pa vlada, vlada pa naj prisloži na pomoč v slučajih skrajne potrebe.

Na konferencah katoliških delavskih organizacij v Rimu

so govorili tudi o verskem položaju med italijanskim delavstvom. Duhovnik, ki deluje med delavstvom, je poročal:

„V neki rimski tovarni veruje 92% delavcev v Boga, toda samo 22% je med njimi takih, ki znajo molitve. Med delavci je zelo razširjeno nezaupanje v duhovništvo in samo 75% je bilo mnenja, da je duhovnik vsaj pristojen za opravljanje svoje službe. 35% jih hodi v cerkev v postnem času in 80% jih je opravilo velikonočno spoved.“

V mestu Crotone v Kalabriji je v neki tovarni polovica delavcev poročenih samo civilno.

Slovit komponist je bil na večerji pri nekem britanskem lordu. Lord je vedel, da je komponist velik prijatelj dobre kapljice. Zato mu je postregel s steklenico najboljšega vina. „Kako vam ugaja ta božji blagoslov, mojster?“ ga je vprašal lord. Ali se vam ne zdi, da je ta kapljica tako čudovita kakor eden vaših oratorijev?“

„Že, že,“ je odgovoril komponist. „Vino je izvrstno.“ Lordu se je zdelo, da komponist vendar ni dovolj navdušen nad vinom. Zato je nadaljeval: „Če vam ne ugaja, lahko izbirate med najboljšimi vini moje kleti. Hočete tokajca, burgundca ali portugalko; morda vam bi prijal

rizling, porto, malaga...“

„No, dobro — pa naj prinese vse vrste, lord! Kajti ni oratorija brez zbora!“

—:—

Italijanski filozof Benedetto Croce je bil predstavljen filmski igralki Ani Magnani. Filozof, ki nikoli ni zahajal v kino, se je ob pogledu na igralko začudil. Igralka pa mu je skočila v besedo še predno je odprl usta: „Gotovo ste si predstavljali, da čisto drugače izgledam?! Majhna, debela in grda, kajne?“ — „Nasprotno,“ je odgovoril Benedetto Croce, „predstavljam si vas kot vitko, visoko in lepo igralko!“

—:—

Pri jezikovni šolski nalogi pred božičnimi prazniki je profesor našel v zvezku nekega dijaka naslednji stavek: „Samo Bog bi o tej temi lahko nekaj napisal. Vesele božične praznike!“ Ko je profesor po praznikih dijakom vrnil ocenjene naloge, je zgovorni dijak našel v svojem zvezku naslednjo oceno: „Bog dobi desetico, vi štirico! Srečno novo leto!“

—:—

Komunistični dnevnik „Berliner Zeitung“ je v svoji gospodarski rubriki zapisal:

„Znanstveno je dognano, da en sam vrabec pozoblje na leto 2,5 do 4,5 kg žita. Zato je Nemška demokratična republika izdala policijsko odredbo, po kateri je treba na vsak hektar z žitom obdelane zemlje postreliti najmanj dva in največ deset vrabcev!“ — Zahodnonemški dnevnik „Kurier“ pripominja k tej odredbi: „Če sedaj potrka na okno Zahodne Nemčije sestradani vrabčon, mu odprite okno in ga smatrajte za političnega begunca!“

—:—

Ribniški možakar je prišel v banko po denar. Blagajnik mu je pomolil cel šop bankovcev ter ga opozoril, naj denar prešteje. Ribničan se pripravi šteti polahko tisočake: adn, dva, tri, štjeri, pjet — potem se pa možato odreže: „Če je blu do tukaj prou bo naprej tudi“ in vtakne cel šop v žep in gre.

—:—

Goričan je prišel v Trst, kjer je divjala huda burja. Ko pride k prijatelju, mu pravi: „No, danes sem pa zadovoljen. Naredil sem tako dobro delo, ki je veselilo sto ljudi...“

„Pojdi, no!“ mu odvrne prijatelj, „kaj pa si naredil?“

„Tekel sem po cesti za svojim klobukom, ki mi ga je burja vrgla na tla...“

—:—

Mark Twain, znani pisatelj, je kot deček mnogokrat zamudil šolo. Zato ga je oče večkrat nabil. Nekoč mu je oče ob taki priložnosti dejal: „Verjemi mi, če si nemaren in te moram za to kaznovati, da me to huje boli kot tebe.“

„Da, morebiti!“ se odreže mali Mark, „toda ne na istem kraju kot mene.“

duhovno življenje la vida espiritual

Slovenski verski mesečnik

Izdaja konzorcij
(Anton Orehar)

Editor responsable:

Pbro. Antonio Orehar,

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

Registro de la Propiedad Intel. 574.991

Urejujejo:

Jurak Jože

Mali Gregor

šuštersič Marijan

Platnice in stalna zaglavja

je narisal

Hotimir Gorazd

Celoletna naročnina

za Argentino in države,

ki nanjo mejijo (razen

Uruguay) 110 pesov.

Za Uruguay

in druge države,

če se plača v argentinskih pesih,

je naročnina 140 pesov;

za U. S. A. in Kanado 5 dolarjev,

za Avstrijo 95 šilingov,

za Italijo 2000 lir,

drugod pa protivrednost dolarja.

Poverjeniki revije:

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,

Ramón Falcón 4158, Bs. Aires

Brazilija:

Vinko Mirt,

Caixa Postal 7058, Sao Paulo, Brasil

U. S. A.:

„Familia“,

6116 Glass Ave, Cleveland, Ohio

Kanada:

Ivan Marn,

83 Victor Ave, Toronto, Ontario

Trst:

Marijina družba,

Via Risorta 3, Trieste, Italia

Maj št. 5 Leto XXVI.

V tej številki:

- 249 O, ti Kraljica majnika! (Dr.)
252 Za dušno pastirstvo v velikih
mestih (Alozij Košmerlj)
254 Valor cristiano de trabajo
256 Labodja pesem (E. š.)
258 Znamenje v polju (Ljubka šorli)
259 Oporoka prelata dr. Odarja
(Dr. Ignacij Lenček)
263 Blagri (O. Charles)
265 Kristus poroštvo harmonije sveta
(Pij XII.)
267 Naši pomočnici (M. Elizabeta)
269 Meja (Gregor Hribar)
274 Molitev za narod (Ljubka šorli)
275 Šport, vera in morala
278 Zdravje bolnikov
280 Sv. Janez Nepomuk (A. Merkun)
282 Med Slovenci po svetu
286 Zapri se... (Kotnik Niko)
287 Petnajstim v spomin (Z. Piščanc)
291 Po svetu
296 On, ki mora umeti (Filmov)
301 Ne umri pesem... (A. Bregar)
302 Slovenski Lurd v Rajhenburgu
304 Vesti iz domovine
306 Don Kamilo (Gustavo Guareschi)
311 Tri minute dobre volje

CORREO
ARGEN-
TINO
Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

Italija:

Zora Piščanc,

Riva Piazzutta 18, Gorizia

Avstrija:

Anton Miklavčič,

Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten

Naročnino pošiljajte

Mohorjevi družbi v Celovec.

Avstralija:

rev. Bernard Ambrožič,

66 Grdon Str., Paddington (Sydney)

Tiska tiskarna Salguero,

Salguero 1506, Buenos Aires

V mehki toploti
majskega sonca je
cvetoč sadovnjak
še posebno lep.
Poleg njega stoji
mogočen kranjski
kozolec, odprt ve-
tru in soncu, pra-
zen in vendar vsa-
ko leto poln boga-
stva polja. (Foto
C. Kunc)

Na zadnji strani:
Dom v samoti

Spodaj: Rožna do-
lina v Ljubljani z
Rožnikom in Pol-
hograjskimi Dolo-
miti v ozadju

O, zdaj si spet pri nas, ti lepi maj,
ti sončna pesem, en sam cvet brezmejen,
sladkosti vseh prepoln, na zemlji raj,
a jaz sem v temi sam in žejen, žejen...

Lojze Grozde: Maj

